

# naša luč

1981

9

leto 30





# slovenska pratika

## VSI SVETI

Sprva se je spominjala Cerkev z javnim češčenjem samo mučencev. Šele pozneje so se jim počasi pridružili tudi svetniki, ki niso bili mučenci. Število mučencev pa je tako naraščalo, da niso mogli dobiti vsak svojega godovnega dne. Zato se je Cerkev odločila za poseben spominski dan, ko naj bi se spominjali vseh svetnikov skupaj, da bi tako nobeden ne ostal brez češčenja.

Čeprav je praznik vseh svetih po svoji vsebini praznik zmagoslavja, praznik veselja nad množico pravičnih, ki gledajo Boga, ga vendar prekriža otožna misel na rajne, na verne duše, ki še trpijo v vicah.

Ta dan so se včasih ljudje oblekli v črno in odšli na pokopališče. Grobove so lepo okrasili s cvetjem, mahom in svečami. Ta lepa navada se danes razrašča v prazno bahavost, kakor se tudi neokusni kamniti nagrobniki čezdalje bolj šopirijo tudi na preprostih podeželskih pokopališčih.

Misel na verne duše rajnikov oživi ta dan popoldne tudi v cerkvi. Po popoldanskih litanijah vseh svetnikov je pridiga, nato so molitve za rajne, potem pa sledi procesija za rajne po pokopališču. Med procesijo goré na vseh grobovih lučke.

Večerno zvonjenje je trajalo svoje dni celo uro. Medtem je odmolil duhovnik v cerkvi vse tri dele rožnega

venca. Prav tako je molila klečé doma vsa družina.

## VERNE DUŠE

Spomin na duše rajnih, ki morajo na kraj očiščevanja, v vice, so gojili v prvih stoletjih krščanstva zlasti redovi, pred vsemi benediktinski red. Počasi je ta zgled prevzela svetna duhovščina in uvedla spominski dan vernih duš.

S tem je Cerkev strnila spominske dneve, ki so jih obhajale razne dežele po poganskem izročilu večkrat, na en sam dan. Še važnejše pa je bilo, da je skušala narediti iz nemirnih duš umrlih prednikov, ki so po poganskem pojmovanju prihajale nazaj, trpeče duše v vicah, ki jim je treba pomagati v nebesa.

Že po svetem pismu stare zaveze je molitev za rajnike potrebna. Tudi Cerkev že od nekdaj potrjuje, da so umrlim miloščina, maša in druga dobra dela v korist. Zato nagovarja vernike, naj na ta dan posebej molijo za rajne, na Slovenskem se je pa tudi ohranila navada, da ta dan obdarujejo reveže in otroke zato, da bi molili za rajnke.

Navadno pripomre še vreme, da ljudje o vseh svetih in na vernih duš dan niso preveč veseli. Spomin na rajne in obisk pokopališča jim vzbuja resne misli o minljivosti vsega posvetnega.

Dolga vrsta pesmi priča, kako je slovenski človek doživljal občutje smrti.

*Od enga vrta čem zapet,  
k je žalostno za slišat,  
ki je pripravljen vsem ljudem  
in tud nam vsem zagvišan:*

*od tegà  
žegnangna  
britofa.*

*Tam nobene ni časti,  
nobenega špetira.*

*Gospod pri petlerju leži  
in si prav nič ne zbira.*

*Tud bahač  
nič drugač  
kakor berač.*

*Kolk mladenčev in deklet  
trupla tam trohnijo,  
kolk nedolžnih otročičev  
pri starših tam ležijo.*

*Tudi mi  
bomo vsi  
tje prišli.*

## MARTINOVO

Vse šege in navade, ki so se nabrale okrog Martinovega, se pač ujemajo z ljudskim rekom, da je Martinovo „jesenski pust“. Sv. Martin sam nima pri tem nobenega deleža. Priljubljeni svetnik je moral prevzeti pogansko praznovanje in šege, ki jih ni bilo mogoče zatreti. V novembru so naši poganski predniki namreč obhajali praznik v zahvalo za letino in imeli pastirji ob tem obredja slavlja.

Kot panonski rojak je sv. Martin Slovincem blizu. Bil je apostol Francije, zaradi svoje gorečnosti pa je bil vzornik misijonarjem po vsej Evropi: posvečali so mu oltarje in cerkve. Tudi na Slovenskem mu je posvečenih veliko cerkv.

Za nas je sv. Martin zlasti vojak, ki je z mečem razpolovil svoj plašč, da ga dà polovico revežu. Prevzel je pa tudi, kar je bilo v zvezi s poganskim jesenskim zahvalnim praznikom: odtod gos in sploh vse, kar je v zvezi z martinovanjem.

Posebno slovesno je martinovanje v vinskih krajih, zakaj o Martinovem se je novi mošt že spremenil v novo vino, kakor poje v Semiču zapisana pesem:

*Pršu je, pršu svet Martin,  
on ga je krstil, jest ga bom pil.  
Kume moj dragi, zdaj se napi,  
dugo ga nê boš, zda se navži!*

Pri Sv. Barbari v Halozah spečejo „haloškega ftiča“, purana, ter se veselijo dobre letine.

Niko Kuret:  
PRAZNIČNO LETO SLOVENCEV

*Slika na naslovni strani:  
„OTOK BLEŠKI, KINČ NEBEŠKI“*





mesečnik  
za slovence  
na tujem

november 1981

Ureja uredniški odbor.  
Odgovorni urednik:  
Dr. Janez Hornböck.

Založba: Družba  
sv. Mohorja v Celovcu.  
Tisk: Tiskarna Družbe  
sv. Mohorja v Celovcu.  
Izhaja vsak mesec razen  
julija in avgusta.

Naročnina:

Anglija	5 angl. f.
Avstrija	120 šil.
Belgija	280 belg. fr.
Francija	40 fran. fr.
Italija	8000 ital. lir
Švica	18 švic. fr.
Nizozemska	19 niz. gld.
Nemčija	18 n. mark
Švedska	40 šv. kron
Avstralija	8 av. dol.
Kanada	12 kan. dol.
USA	10 am. dol.

Razlika v cenah je pogo-  
jena zaradi neenakih  
poštlin v posameznih  
državah in različnih de-  
viznih preračunavanj.

Naročnike sprejemajo po-  
verjeniki in uprava »Naše  
luči«.

Uredništvo in uprava:

Viktringer Ring 26,  
A-9020 Klagenfurt,  
Austria.

Printed in Austria

Sredi septembra je objavil PAPEŽ svojo tretjo okrožnico z naslovom „Z delom“ (Laborem exercens), v kateri se zavzema za boljši položaj delavcev in za „nova gibanja solidarnosti“, ki naj bi vodila k večji socialni pravičnosti. Papežovo pismo zavrača „togi kapitalizem v enaki meri kot kolektivizem marksističnega navdiha in ukinitve zasebne podjetnosti“ (ljubljsko Delo). Zavzema se za soudeležbo delavcev pri kapitalu.

Papeževi okrožnici so posvečene v tej številki Naše luči stran 4 in naslednje.

o

Dogodki NA POLJSKEM postajajo ne le termometer družbenih nape-  
tosti v vzhodni Evropi, marveč tudi nekakšen klicaj, spodbuda in kaži-  
pot.

V septembru so se zbrali zastopniki poljskih neodvisnih sindikatov  
Solidarnost na zborovanje v Gdansk. Zelo opazen je bil okvir kongre-  
sa: v začetku in na koncu zborovanja so delavci takoj za državno himno  
pelj tudi staro poljsko cerkveno pesem, a ne z odpevom iz časov svo-  
bodne Poljske (kjer prosijo Boga, naj blagoslovi osvobojeno Poljsko),  
marveč iz časov zaslužnjene domovine (kjer prosijo Boga, naj dà Poljski  
spet svobodo).

Pustimo ob strani enkratni podsmeš zgodovine, da so si morali de-  
lavci na Poljskem za obrambo svojih pravic ustanoviti posebne sindika-  
te, ker jim te pravice krati „braniteljica delavcev“ KP. Nič manj zanimiv  
ni podatek, da združuje danes Solidarnost deset milijonov članov (ti so  
vanjo prostovoljno vstopili), medtem ko je v tamkajšnji partiji včlanjenih  
le 2,7 milijona (prostovoljnih?) članov. Kdo od obeh skupin je danes za-  
stopnik javnega mnenja na Poljskem?

Na omenjenem zborovanju so neodvisni sindikalisti postavili med  
drugim te-le zahteve:

- Razpis svobodnih volitev kot samoposebi umevno pravico vseh ci-  
viliziranih narodov.

- Svobodni dostop do množičnih občil (TV, radia, tiska). To zahtevo  
so podprli tudi poljski škofje s pismom, v katerem so povedali, da pri-  
padajo občila vsem, ne pa le nekemu svetovnemu nazoru ali nekemu  
delu družbe.

- Očiščenje poljskega zgodovinskega laži. V šoli načrtno poučujejo  
ponarejeno zgodovino, zlasti medvojno.

- Ustanovitev neodvisnih sindikatov tudi v drugih vzhodnoevropskih  
državah. Na ugovor, da je ta poziv vmešavanje v notranje razmere dru-  
gih držav, je Valesa odgovoril: „Vse življenje ste nam vbijali v glavo na-  
čelo: ‚Proletarci vseh dežel, združimo se!‘ Zakaj naj bi se sedaj ne sme-  
li po njem ravnat?“

Papež je kongres Solidarnosti označil za „važen dogodek“.

Upajmo, da bo vsaj delček tega vala pljusnil tudi prek slovenske  
meje.



**CENEJŠI NAKUP Z DEVIZAMI** — Zvezni predpis, ki omogoča nakup nekaterih izdelkov brez plačila temeljnega prometnega davka, za sedaj še ni rodil tistih uspehov, ki so jih predlagatelji zakona pričakovali. Cenejši nakup vsaj v slovenske trgovine ni privabil bogve kaj več kupcev. Pač pa so trgovci mnenja, da se bo učinkovitost predpisa pokazala šele v dolgoročnem obdobju. Za tujce in zdonce pa je predpis začel veljati prepozno. Tudi pre-majhna reklama in neobveščenost tujih turistov, vsaj tistih v septembru, sta prispevali k temu rezultatu. Mnogi trgovci pa so se tudi pritoževali zaradi nerazumljivosti navodil za izvajanje zakona. Menjalno službo, ki je pogoj za uspešnost tovrstnega nakupa, so najhitreje uvedli v

„Metalki“ in „Merkurju“, kjer so se še najbolj pozitivno izrekli za novi predpis. Ponekod pa so se trgovci šele v septembru, torej mesec dni kasneje, posvetovali z bankami o ustanavljanju menjalnic v trgovskih podjetjih. Res pa je tudi, da lastniki deviznih računov raje vzamejo bančno posojilo na podlagi prodaje deviz, kot pa da jih izdajo za nakup nekaterih izdelkov, ki so po novem predpisu dostikrat le malenkostno cenejši.

**KNJIŽNICE ZMANJŠALE NAKUP KNJIG IN REVIJ** — Val podražitev, ki je zajel tudi knjigarne, je povzročil, da knjižnice ne morejo kupiti niti vseh novitet niti dovolj izvodov najbolj iskanih knjig. Samo mariborska knjižnica je morala zmanjša-

ti nakupe za četrtno, osem revij pa je morala odpovedati. Te ukrepe pa so najbolj občutili študenti in mladina do 14 let, ki v knjižnicah sega po obveznem šolskem čtivu in knjigah za študij. Mariborska šolska knjižnica je doslej kupovala po osem izvodov knjig iz zbirke Kondor, letos pa se je morala zadovoljiti le z enim izvodom vsake knjige. Kulturna skupnost Slovenije, ki denarno podpira slovenske knjižnice, je pa tudi v škripcih, saj se njena sredstva že štiri leta stvarno zmanjšujejo. Zato ni čudno, če ptujska knjižnica letos še ni dobila niti dinarja podpore, čeprav so ji obljubili 270 tisoč dinarjev pomoči.

**SLOVENIJA NAJUSPEŠNEJŠA V VARČEVANJU** — V Sloveniji je bila

Novi Sv. Anton v TRSTU, prometnem križišču in živahnem obmejnem trgovskem mestu z močno slovensko narodno manjšino.





v obdobju 1978—81 za 23 odstotkov manjša poraba goriv, dočim je ostala Jugoslavija v tem obdobju prihranila le 0,6 odstotkov naftnih goriv. Prav zato pa so slovenski gospodarstveniki mnenja, da Slovenija v prihodnjih letih ne bo mogla prista- ti na dodatno zmanjšanje porabe nafte. Naše gospodarstvo je letos porabilo 1,835 milijona naftnih derivatov, kar je po mnenju strokovnjakov za slovensko gospodarstvo naj- nižja meja, ki jo brez škode za raz- voj našega gospodarstva ni mogo- če prekoračiti. Zato se bo moralo gospodarstvo bolj ozirati po doma- čih virih, predvsem po premogu.

**DOVOLJ KAVE DO KONCA ZIME** — Proti koncu septembra je v nekate- rih trgovinah občasno primanjko- valo kave, ker so se potrošniki začeli z njo pretirano zalagati. Ves pre- plah pa je bil prazen, saj se je v istem času bližala koprskemu pri- stanišču ladja s tristo tonami suro- ve kave. In ker so pražarne zbrale nekoliko deviz, so za potrebe slo- venskega trga kupile 404 ton kave, ki jo bodo uvozili v začetku decem- bra. Odbor za kavo pri komiteju za tržišče in splošne gospodarske za- deve pa se je pravočasno spomnil, da leži v carinarnah dovolj zaplenje- ne kave, ki naj bi jo čimprej prodali pražarnam. Da pa je te kave dovolj, pove podatek iz Dela, da cariniki odzamejo vsak mesec okoli štiride- set ton kave.

**LEVSTIKOV TAVOR V RETJAH** — V nedeljo, 27. septembra, se je v po- častitev 150-letnice rojstva Frana Levstika zbralo več tisoč ljudi pred pisateljevim spomenikom v Velikih Laščah, od koder so se proti pol- dnevu odpravili proti Levstikovi rojstni vasi. Tam sta udeležence sla- bora pozdravila Jože Debeljak, ki je napisal knjigo o Levstikovih krajih, in osemdesetletni Ivan Prijatelj, Levstikov sosed. Glavni govornik na Taboru je bil akademik Josip Vid- mar. Po njegovem govoru so se po vseh Retjah vrstile glasbene prired- itve, nastopi folklornih skupin in ljudsko rajanje. Na majhnih odrih

na prostem pa so igralci nastopili s prizori iz Levstikovih del. Slovenske založbe so na pisanih stojnicah raz- stavile najnovejše izdaje Levstiko- vih del. Proslave širom po Sloveniji pa so pokazale, da je res to, kar je pisatelj nekoč zapisal: „Majhen na- rod smo res, vendar smo telo trdnih žil, kar vsemu svetu priča naše de- lovanje.“

**BOVEC** — Tik pod mejno črto med Jugoslavijo in Italijo so planinci iz Manzana pri Čedadu izročili svoje- mu namenu bivak, ki bo idealno iz- hodišče za novo vezno pot „Ta viso- ko Resojansko pot“. Bivak nudi gos- toljubje 12 osebam in je odprt vse leto. Planinci upajo, da bosta nova vezna pot in bivak veliko prispevala k večjemu obisku v rezjanskih pla- ninah.

**BREŽICE** — Slabo vreme v začetku letošnje trgatve je med posavskimi vinogradniki povzročilo preplah, ta- ko da so začeli obirati grozdje prej, kot pa je določila občinska uprava. Pri podjetju „Slovin“ so zato mne- nja, da bo letošnja trgatvev podpov- prečna in da bodo od načrtovanih 300 vagonov dobili le okoli polovi- co. V prvih štirih dnevih trgatve so kmetje pripeljali na odkupne posta- je le 25 vagonov grozdja, kar je le četrtnina lanskega odkupa v istem obdobju.

**CELJE** — Aerov obrat za proizvo- dno aero-copy-papirja je moral zara- di pomanjkanja surovin ustaviti proizvodnjo za nekaj časa. Nekateri delavci so odšli na letni dopust, druge pa so zaposlili v obratu v Lo- ki pri Žusmu. Z rednim delom bodo pričeli prihodnji mesec, ko jim bo papirnica Medvode dobavila dovolj surovin.

**CELJE** — Otroško varstvo se je v zadnjih letih ugodno razvijalo. V redno vzgojo in varstvo je bilo letos vključenih okoli 2900 malčkov, kar je skoraj 40 odstotkov vseh pred- šolskih otrok. S pomočjo samopri- (dalje na strani 9)

... so še vedno v nekaterih koledarjih (v Sloveniji) svoje- voljno napisana razna LJUDSKA IMENA z name- nom, da bi naši ljudje čim- prej pozabili na resnične svetnike.

**DRUŽINA**, Ljubljana, 7. jun. 81/14.

**POLJSKI KP**, ki je po ko- munistični dogmi „vodilna si- la v socialistični družbi“ in s tem kot edina odgovorna za 36 let poljske zgodovine po vojni, gre le še za to, da bi politično preživela.

Kar je sindikat Solidarnost od te, do pred kratkim še mogočne partije izsilil s stav- kami in izvil s pogajanj, je bilo še pred dobrim letom ne- predstavljivo.

Velika večina Poljakov je prepričana, da je Solidarnost od svojega nastanka več na- redila in spremenila v poljski državi kot poljska KP v 36 le- tih po vojni — zares uničujo- ča sodba o nekoč veliki ko- munistični državni stranki.

Nikjer ni prišlo tako otipljivo na dan kot na Poljskem, da je vzrok za očitno ne- ozdravljivo socialistično trž- no gospodarstvo pomanjka- nja ne le nezmožnost in podkupljivost funkcionarjev, še toliko manj način mišlje- nja Poljakov, marveč sistem.

Socializem, o katerem so sanjali kot o sanji človeške- ga sožitja, kot o družbi, „v kateri bo blaginja ljudstva neprestano rastla“, je odpo- vedal povsod tam, kjer naj bi zadostil potrebam ljudi. Od- povedal je sistem, ki se ima za boljši del sveta.

**DER SPIEGEL**, Hamburg, 5. okt. 81/136 in dalje.



## človeku, ki dela

### okrožnica papeža janeza pavla II. „tisti, ki opravljajo delo“

Kaj je nagnilo papeža Janeza Pavla II., da je človeškemu delu in človeku, ki dela, namenil celo okrožnico? Zakaj je naslovil na vse ljudi dobre volje slovesno poučno pisanje o predmetu, ki je od božje besede Adamu: „V potu svojega obraza boš jedel kruh!“ le predobro znan?

### ZUNANJI POVOD ZA OKROŽNICO

Najprej je bil neki zunanji povod. Pred 90 leti je papež Leon XIII. objavil okrožnico „Rerum novarum“. Ta je pomenila v zgodovini Cerkve pravo revolucijo. Do tedaj so namreč kristjani gledali na socialne odnose med revnimi in bogatimi predvsem z očmi dobrotelnosti: z očmi dobrote s strani tistega, ki kaj ima, naproti tistemu, ki ima malo ali nič. Leon XIII. je priznal „nimanščem“ pravico do socialne pravičnosti. Obenem je zahteval za Cerkev pravico, da se sme pri socialnih vprašanjih tudi oglašati k besedi. Kajti „pri tem gre za vprašanje, katerega rešitve ne bo mogoče — če jo bo sploh mogoče — najti brez pomoči vere in Cerkve“.

### NOTRANJI POVOD ZA OKROŽNICO

Od takrat je volja delavcev, so uvidi politikov, podjetnikov in članov sindikatov, so novosti v tehniki in spoznanja v znanostih vodili na mnogih platéh življenjske ravní k stalnemu napredku. A nesporno je, da so papeži vedno znova budili vest, da bi tisti, ki jim gre boljše, ne pozabili onih „v sencí“.

Tako je štirideset let po Leonu XIII. („Quadragesimo anno“) videl Pij XI. le posamično vprašanje industrijskega proletariata, marveč

je skušal dati pobudo za celotni nov družabni red. Zagovarjal je „npravno zahtevo, da se ravno znotraj modernega gospodarstva, kjer je družbeno odtujitev najostreje čutiti, izoblikujejo med delodajalci in delojemalci načini višje vzajemnosti, ki bi pomenili pristno urejevalno silo družbe“ (Schaaching). Tako so pozvali Pij XII., Janez XXIII. („Mater et Magistra“, „Pacem in terris“) in Pavel VI. („Populorum progressio“, „Octogesimo adveniensi“) vse, naj socialna pravičnost doseže vedno več ljudi.

### VPRAŠANJA V ZVEZI Z DELOM

Na ozadju nauka svojih predhodnikov išče Janez Pavel II. težiščno točko socialnega vprašanja v delu. Osvoboditi hoče pojmovanje dela vseh utesnitev, v katere je zašlo zaradi obiranja bombaža, premogovnih rudnikov in tekočega traku. Vsakdo ne more opravljati dejavnosti, pri katerih je blaginja celotnega človeštva očitna.

Vendar je na svoj način slehernik, nadaljuje papež, udeležen pri cilju, ki ga sveto pismo navaja v svoji prvi knjigi: „Napolnita zemljo in podvrzita si jo!“ Te besede „se nanašajo na vsa bogastva, ki jih skriva v sebi zemlja (in posredno vidni svet) in ki jih človek z zavestno dejavnostjo lahko odkriva in na primeren način uporablja“. Če je v tem cilju dela, potem je „prvi temelj

## kvas zemlje

● Slovesnosti BARAGOVEGA DNE se je v Marquettu (ZDA) v začetku septembra udeležil tudi ljubljanski nadškof Šuštar. Z njim je somaševalo v soboto (5. sept.) pet ameriških škofov in 18 slovenskih duhovnikov; maše se je udeležilo blizu 500 Slovencev, čeprav so morali nekateri potovati 1200 km daleč; med mašo

je pel mogočni zbor Slovenska pesem iz Chicaga. Višek slovesnosti je bila nedelja (6. sept.), ko je somaševalo šest nadškofov, 19 škofov in 80 duhovnikov; bogoslužje so spremljali združeni pevski zbori; k obhajilu je pristopila malone vsa cerkev.

● Nemški škofje so na jesenski konferenci v Fuldi kritizirali opuščanje molitve in VERSKO BREZBRIŽNOST mnogih ljudi. Po njihovem mnenju so v preteklih desetletjih mnogi mislili, da bo „velika osvoboditev“ prinesla tudi oddaljitev od vere. Mnogi zato neslišno odhajajo v nezanimanje za vero, v oddaljitev od

krščanske vere, Cerkve, verskega sodelovanja na župnijah in nedeljskih maš. Mnogi so potisnili vero na rob, po mnogih družinah ne molijo več. Istočasno se širi med ljudmi strah pred atomsko vojno, gospodarsko krizo in prihodnostjo, brezvoljnost in negotovost.

● Sovjetski pritisk na LITVO, katere prebivalci so povečini katoličani, se je zadnji čas okrepil. Litovska katoliška Cerkev je najaktivnejša protestna skupina v vsej Sovjetski zvezi. Ob koncu leta 1971 je več kot 17 tisoč litovskih katoličanov podpisalo pismo Brežnjevju, v katerem so



vrednosti dela človeka sam“, in sicer slehernega dela.

Z ostrimi besedami se Janez Pavel II. dotakne poniževanja človeka, ki „vpije v nebo“, žaljenja človekovega dostojanstva pri delu (ali tudi pri brezposelnosti). Ne sme se pa to zamenjavati z dejstvom, da je človeku usojeno jesti kruh v potu svojega obraza med trnjem in osatom (1. Mojzesova knjiga). „To vedó ne le zaposleni v poljedelstvu, marveč tudi delavci v rudnikih in kamnolomih, delavci kovinske industrije pri plavžih, gradbinci, katerih življenje in zdravje je pogosto v nevarnosti. To vedó tudi ljudje po prostorih umskega dela; to vedó znanstveniki in ljudje, ki jih teži težka odgovornost za daljnosežne socialne odločitve. To vedó zdravniki in bolničarji, ki dan in noč čujejo pri svojih bolnikih. To vedó žene, ki se včasih brez zasluženega priznanja družbe, ja, celó sorodnikov, vsak dan trudi in nosijo odgovornost za gospodinjstvo in vzgojo otrok. To vedo vsi delovni ljudje in, ker je delo poklic vseh ljudi, vedó to vsi ljudje.

#### POSAMEZNI DELI OKROŽNICE

V prvem delu pisanja se kaže papež kot mislec, ki prinaša na dan stare resnice Cerkve, se jih dotika s svojim razumom, izšolanim v modernem modroslovju, in jih izgovarja, ker jih „hoče že enkrat sporočiti“ svetu. Pri tem ne odkrije kakšnih



presenetljivih spoznanj. V današnjem svetovnem položaju se pa le zdi koristno, če poglavar katoliške Cerkve opozarja tako stvarno na vrednost in napornost dela in daje proti vsemu gospodarskemu in kolektivističnemu izrabljanju dela prednost človeku.

Če je bil papež v prvem delu okrožnice preišljujoči mislec, potem govori v drugem kot politik z veljavo. Po tej okrožnici bo mogel komaj kdo, ki je umsko pošten, zagovarjati nespravljivo nasprotje med „kapitalom“ in „delom“. To nasprotje je tu razkrinkano kot svetovnonazorsko narejanje „zaostrovanja

sporov, čigar cilj je revolucija“ ali kot goli gospodarski način mišljenja“. Zmote „strogega kapitalizma“, „ekonomizma“ so znane, osnove marksizma, teoretičnega socializma in komunizma, materializma v njegovi puhlosti so že zdavnaj odkrite. Prihodnost nudi človeštvu, državam in družbam le posredovanje med „kapitalom“ (ki pomeni za papeža ne le denar, marveč tudi orodje za delo) in „delom“ (ki „ga je treba, kolikor je to sploh možno, povezati s soudeležbo pri kapitalu“). Samó s tem posredovanju se lahko človek uveljavi kot človek. (Dalje na strani 30)

protestirali proti preganjanju duhovnikov in zahtevali vsaj najmanjšo mero verske svobode. Eno leto kasneje je 17 tisoč študentov protestiralo s podobnim pismom proti prisilnemu brezbožnemu pouku po šolah in univerzah. Pred dvema letoma se je 520 duhovnikov — vsega skupaj jih je le nekaj nad 700 — v pismu pritožilo nad sovjetskimi ozkimi verskimi zakoni; med drugim so omenili, da je v Litvi le še eno bogoslovje, ki sme sprejeti vsako leto samó 12 bogoslovcev.

● Nizozemski krščanski organizaciji KRIŽARSKA VOJNA je

uspelo vtihotapiti z ladjo na Kitajsko en milijon svetih pisem. Akcijo so uresničili na južni kitajski obali v neki svetli noči. Čeprav je čakalo na zaboje s svetim pismom na obali več tisoč Kitajcev, ni policija zvedela za nezakonito akcijo. Šele čez nekaj dni so začeli preiskovati stanovanja pri nekaterih kitajskih kristjanih. Omenjeno sveto pismo so tiskali v ZDA.

● Sovjetski komunisti so nezadovoljni s PROTIVERSKO PROPAGANDO v SZ, kot je pred kratkim poročala Pravda. Po njihovem mnenju ne bo vera izumrla sama od sebe, zato jo je tre-

ba načrtno in točno usmerjeno pobijati. Vera se posebno močno javlja pri gospodinjah, upokojenih in invalidih, torej pri skupinah ljudi, ki so potisnjene ob rob družbenega dogajanja: te nimajo kaj izgubiti, pa tudi se jim ni treba bati zapostavljanja.

● Pravoslavni duhovnik GLEB JAKUNIN je v sovjetskem delovnem taborišču št. 37 v Permu naznanil, da bo spet začel gladovno stavko. V taborišču mora preživeti deset let, ker je aktivno sodeloval v Odboru za obrambo pravic vernih. S stavko hoče protestirati proti temu, da mu je oblast vzela sveto pismo.



**gotovo vas  
zanima,  
kako se imajo  
naši rojaki  
po Evropi**

## **slovinci v franciji**

*O Slovencih v Franciji smo se pogovarjali z g. Nacetom Čretnikom, direktorjem Slovenskih misij v Franciji in delegatom za Francijo.*

### ● **Kdaj so Slovenci prišli v Francijo?**

Slovenci so se začeli seliti v Francijo z letom 1922, najprej v rudnike v severni Franciji, nato v rudnike v vzhodni Franciji, pa tudi v rudnike v srednji Franciji (La Machine, Monceau-les-Mines, kotlina Brassaca) in nekaj stotin v rudnike v južni Franciji (Alès, La Grande Combe in département Aude).

Po letu 1930 je mnogo Slovencev, predvsem rojakov iz Prekmurja, prihajalo na delo v poljedelske predele (širša pariška kotlina, La Beauce, srednja Francija, Normandija); nekateri so se vrnili, zlasti sezonski

delavci, drugi so pa ostali za stalno. Ljudje s Kočevskega in iz čabranskega kota so se selili skupaj in se specializirali za gozdna dela.

Ko je na Primorskem divjal fašizem, se je mnogo rojakov izselilo iz Italije (z italijanskimi potnimi listi in so torej vpisani kot Italijani), predvsem v pokrajine okrog Bordeaux-a in se tam zaposlil ali v poljedelstvu ali v lesni industriji.

V razdobju 1945—1962 so prihajali v Francijo skoro izključno begunci. Nekateri so se zaposlili na Cvetlični obali med Nico in Marseillem (večina je prišla v Francijo čez mejo pri Nici), največji del pa v novih industrijskih središčih, zlasti v Parizu in okolici. Za mnoge begunce pa je bila Francija samo prehodna etapa, bolj ali manj dolga, na poti v Združene države, Kanado ali Avstralijo.

Zadnjih 15 let so prihajali ekonomski izseljenci, s potnimi listi, s predhodnimi delovnimi pogodbami ali brez njih.

Novega dotoka iz domovine ni več, ker je zaradi strogih francoskih predpisov emigracija v Francijo praktično že dve leti ustavljena in je brez predhodne delovne pogodbe, razen izjemnih primerov, nemogoče dobiti za bivanje in delo potrebne papirje.

Če bi šteli vse, ki so slovenskega rodu, in njihove otroke (brez ozira na to, kakšno državljanstvo imajo sedaj), bi število Slovencev v Franciji nihalo okrog 30.000. Če pa štejemo samo tiste, ki se še zavestno imajo za Slovence — brez ozira na državljanstvo — je število seveda mnogo nižje.

### ● **Bodo vsi ostali v Franciji?**

Mnogi so prišli v Francijo z namenom ali upom, da se bodo kmalu z lepim zaslužkom vrnili domov, pa so razmere in okoliščine večino pripeljale do tega, da so za stalno ostali tukaj, zlasti če so si uredili dom in kupili ali zgradili hišo ter še vzeli francosko državljanstvo. Se pa vsako leto kaka družina vrne domov, posebej še, če so si doma zgradili ali si gradijo hišo. Tudi nekateri upokojenci se vrnejo domov.

### ● **Kako so zaposleni?**

Med prvimi izseljenci so bili skoro izključno rudarji, poljedelski in industrijski delavci. Sedaj je večina tovarniških delavcev, imamo pa tudi nekaj zdravnikov, inženirjev, arhitektov, uradnikov, umetnikov in vedno več samostojnih obrtnikov pa tudi podjetnikov. Otroci prvotnih izseljencev so opravili večinoma poklice in tudi višje šole in imajo temu primerne poklice. Sociološka sestava naše emigracije v Franciji se je po zadnji vojni s prihodom beguncev in z rastjo druge generacije bistveno spremenila in se še spreminja.

### ● **Kako je urejeno dušnopastirsko delo?**

Šest duhovnikov se v Franciji posveča dušnopastirskemu delu med Slovenci. Imamo pet postojank: Pariz, na severu Lens-Méricourt, na vzhodu Merlebach in Aumetz, na jugovzhodu Nica. Nekaj časa je bil slovenski duhovnik tudi v Lyonu; ko je pa zadnji odšel, ga nismo mogli nadomestiti; sedaj iz Pariza obiskujemo Lyon, kakor tudi druge predele Francije, ki ne pripadajo tej ali drugi Misiji. V poletnih mesecih je tudi v Lurdu stalno slovenski duhovnik, ki sicer deluje pri mednarodni karitativni organizaciji.

V Franciji je v raznih redovih skoro 50 slovenskih sester, ki so vključene v francoske redovne hiše. Naj posebej omenimo sestre frančiškanke Brezmadežne, ki imajo v Franciji 4 postojanke in kjer je večina redovnic Slovenk. Nekatero sestro raznih redov aktivno pomagajo pri dušnopastirskem delu na naših župnijah (Pariz, severna Francija, Nica), vse pa podpirajo naše delo s svojimi molitvami in žrtvami.

### ● **Povezava s Cerkvijo v Sloveniji?**

Vsi slovenski škofje, nekateri večkrat, so obiskali naše postojanke in birmali slovenske otroke. Slovenski metropolit in ljubljanski nadškof Šuštar je letos februarja blagoslovil Slovenski dom v Parizu, mariborski škof Kramberger je pa v maju birmal v Lens-Méricourtu in v Parizu.



Vsakoletnemu slovenskemu romanju v Lurdu se priključi skupina naših izseljencev iz Francije. Skoro vsi slovenski misijonarji in misijonarke odhajajo v misijone skozi Pariz. Naj še omenimo duhovnike, ki v Parizu nadaljujejo svoje bogoslovne študije in radi pomagajo na naši župniji. Pa še versko literaturo, ki jo dobivamo od doma.

### ● Kako pa je z ohranjanjem vere in slovenstva?

Kjer je bil in je stalni slovenski duhovnik ali kjer vsaj redno obiskuje naše ljudi, je zunanje versko življenje rojakov nad poprečjem francoske ravni, drugje pa so se vsaj na zunaj prilagodili verski ravni svojega okolja. Ne smemo pa pozabiti, da daje Bog, ki sodi duše, vsakemu, ki se po svoji krivdi versko sam ne zapusti, dovolj milosti, da lahko tudi v zanj izrednih okoliščinah ohrani in poglobi svojo vero. Je pa za vero seveda bistvene važnosti, da so naši izseljenci povezani ali s slovensko ali s francosko župnijo.

Kar tiče ohranjanje slovenstva, je slovenska župnijska skupnost tudi v tem oziru bistvenega pomena. Saj tam izseljenec sliši v javnosti domači jezik, veronauk je v domačem jeziku, navadno je tudi pouk slovenskega jezika, sliši petje v slovenskem jeziku in se tako mimogrede otrese čuta manjvrednosti. Kjer je slovenska verska skupnost, so navadno tudi društva in pevski zbori ter pogosta srečanja, kjer je vsak s spoštovanjem sprejet tak, kot je. Zato pa je tam slovenska zavest živa in aktivna in je tudi pri drugi generaciji še živa. Ne smemo pa gledati tega biti šovinisti: po sili življenja bo druga generacija slovensko-francoska ali francosko-slovenska, toda v skritih kamričah srca bo še vedno ostalo nekaj strun, ki odgovore samo na slovensko melodijo.

Če upoštevamo nenadomestljivo vlogo slovenskega izseljenskega duhovnika, ki se skoro v nemogočih materialnih in psiholoških okoliščinah iz dneva v dan žrtvuje za svoje rojake, potem je nekaj nerazumljivega, ko se domače oblasti zaganjajo v naše izseljenske duhovnike, jih blatijo in najemajo pisune, da o njih krivično pisarijo, ljudi pa po-

skušajo strašiti z zaslješanji ob njihovih obiskih doma ter s pošiljanjem ovaduhov mednje v tujino. Boli nas, ko vidimo, da smo za mnoge doma le pastorki, ker ne deremo slepo v kalupe, v katere bi doma želeli utesniti vse življenje; v kalupe, ki jih eni brezobzirno vsiljujejo, drugi pa iz strahu ali strahopetnosti ali pa iz naivnosti slepo sprejemajo; prvi in drugi pa si dovoljujejo, da po teh kalupih sodijo druge in njihovo delo.

### ● Težave?

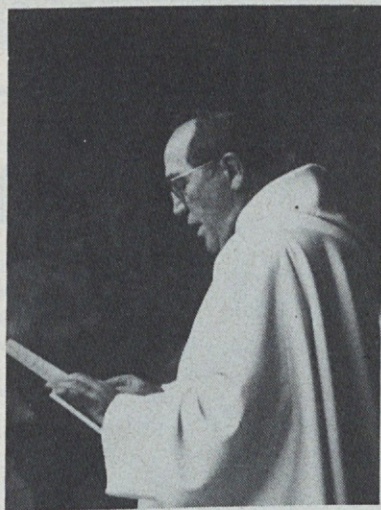
Razkropljenost rojakov je precejšna ovira za stalni pogosti osebni stik. Pomanjkanje potrebnih sredstev in prostorov je tudi dokajšnja težava pri našem delu. In vse moderno življenje, ki teži k nivelizaciji, kjer vzdržijo na površju le ljudje s krepkim značajem in s trdno hrbtenico (mislim moralno!), tako kot verniki kot Slovenci. Potem pa praktični življenjski materializem, ki ubija smisel za duhovne vrednote in ki povzroča, da se ljudje zapirajo vase in ne znajo več deliti vsakdanjega veselja in skrbi z brati in sestrami.

Posebna skrb je še vprašanje slovenskih izseljenskih duhovnikov, ko se bodo dosedanjim moči izčrpale. Za težko in nevhvaležno delo izseljenskega duhovnika ni namreč dosti kandidatov.

### ● Največji uspehi oziroma veselje?

Največje veselje in največji uspeh je, da sploh smo in da lahko z božjo pomočjo in s pomočjo naših požrtvovalnih rojakov naredimo, kar naredimo. Zaupanje, ki nam ga izkazuje Bog, da smo kljub svojim slabostim oznanjevalci njegove ljubezni in njegove blagovesti, nas vsak dan vzpodbuja, kakor nas prav tako iz dneva v dan vzpodbuja zaupanje naših rojakov: ko gledamo njihove težave in njihove žrtve, so nam naše mnogo lažje.

Slovenski dom v Parizu je gotovo velik uspeh pariških Slovencev in vseh Slovencev v Franciji. Vsakoletno prvomajsko romanje v Habsterdick in petje zbora „Slomšek“ iz Merlebacha je v ponos Slovcem v Loreni, kot so na severu lahko po-



### ČRETNIK NACE

*Rojen v Šaleku pri Velenju, klasično gimnazijo študiral v Mariboru, bogoslovne študije v Mariboru, v Parizu, v Ljubljani, v Padovi, v Brixnu in zopet v Parizu.*

*Nova maša 1947 v Rimu. Po prihodu v Pariz (oktobra 1947) bil nekaj let kaplan na francoski fari, istočasno od leta 1949 zadolžen za dušnopastirsko delo med Slovenci v Parizu in od leta 1953 direktor Slovenskih misij v Franciji ter sedaj po novi apelaciji delegat za Francijo.*

nosni na hišo in na kapelo v Méricourtu.

### ● Pogled v prihodnost?

Bodočnost bo taka, kot jo bo pravil Bog in kot jo bodo stale okoliščine.

Bo pa seveda tudi taka, kot jo bomo s svojim delom pogojili in pravili mi sami.

Trdno sem prepričan, da bo v naslednjih desetletjih slovenska prisotnost v Franciji še vedno živa. V kakšnih zunanjih oblikah se bo izražala, bo pa čez 30 let, torej ob svoji 60-letnici, zapisala Naša luč.



## očetova nepotrpežljivost

O materah se pravi, da bi rade svoje hčere kar najhitreje omožile. Prav tako pa bi morali reči o očetih, da kar ne morejo dočakati, da bi svoje sinove videli v poklicih.

V kopališču smo. Vidim, kako se prtilikavci zavalijo čez skakalnico in se z veselimi vriščem in kakor lutke vržejo v vodo. Le moj si ne upa! Moje očetovsko srce stisnejo skrbi: „Strah pred vodo! Strah pred življenjem! Strah pred poklicem!“

Kako temna misel! Dovolj razloga, da posežem vmes: „Še ti se podrsaj! To nič ne bo!! Poglej: tisti mali tam je gotovo dve leti mlajši od tebe; poglej tistega tam z odprtimi usti; v šoli gotovo ni tako dober kot ti...“ In nazadnje: „Če se spustiš po drsalnici, dobiš sladoled.“

„Sladoled?“ Zanj bi tvegaj skoraj življenje. Dečko se je res povzpел po stopnicah.

Videl sem, kako se je na vrhu še bojeval s seboj.

Dobil je svoj sladoled. A dve leti ni šel več na drsalnico, tudi za sladoled ne.

V četrtem letu osemletke se je naučil plavanja in je spet in spet, čisto po svojem nagibu in brez očetovega pri-govarjanja, skakal s trimetr-ske deske. Drsalnice se je pa izogibal, dokler ga ni v petem razredu njegov živahni sošolec osvobodil strahu pred njo.

O neučakani očetje! Kako dobro želite svojim otrokom, pa kako jim s svojo nepotrpežljivostjo naredite hudo! Ob naravni rasti, z dozorevanjem in „pravo uro“ se vam bo z lahkoto posrečilo, kar iz njih izsiljujete prezgodaj.

Ernest Eil:  
MODRI STARŠI —  
SREČNI OTROCI

# slovenska cerkev

12. septembra se je zbralo na Brezjah k maši in molitvi ZA DUHOVNIŠKE POKLICE 3000 vernikov in 80 duhovnikov iz vseh treh škofij ter dva škofa.

Med mašo je govoril ljubljanski pomožni škof Lenič in med drugim dejal: „Poklic je služba Bogu in bližnjemu... Nobena stvar na svetu ni važnejša od zgleada, ki v mladih ljudeh zbujajo pripravljenost za odgovor na božji klic. Molitev za pristno krščanstvo, ki nevsiljivo izžareva svoje pričevanje, usmerja mlade na pravo pot... Gospod kliče. Kliče tudi v našem času. Na različne načine kliče in v različne poklice.“ Ponovno je poudaril potrebo po pravilni družinski vzgoji, saj je vsaka družina lahko semenišče v malem. Pomemben je tudi stik z mladimi, ki jim je treba osmisliti njihovo življenjsko pot. Duhovniki naj izžarevajo srečo svojega poklica. Kot najmočnejše sredstvo pa ostaja molitev, saj nam je sam Gospod naročil, naj prosimo za nove delavce.

o

MOLITVENO SREČANJE slovenske verne mladine v stiški baziliki je bilo nekaj enkratnega: 5000 jih je prišlo k srečanju s škofi (Šuštarjem, Krambergerjem, Leničem), 240 duhovniki in bratom Rogerjem iz francoskega Taizéja. V baziliki je zmanjkalo prostora: nad 500 mladih je moralo posesti v bližini cerkve.

Nadžkof Šuštar je mladim povedal: „Prišli ste z vseh strani Slovenije. Že dalj časa ste se duhovno pripravljali na to srečanje. Zdaj smo tu. Srečanje nas utrjuje v veri, neti nam upanje, povezuje nas med seboj in z vsemi ljudmi. Bratje iz Taizéja nam prinašajo ogenj močne vere, živega upanja in nepremagljive ljubezni.“

Brat Roger pa je rekel: „Vi ste živi kamni. Kristus je vstal iz groba in živi med nami. Zato lahko živite bogato notranje življenje. Ko se srečujemo, živimo občestvo v ljubezni in spravi... Mala verska občestva lahko polno zaživijo le v župnijski skupnosti, to skupnost pa oživlja duhovnik.“

o

V KROPI so slovesno praznovali 500-letnico cerkve sv. Lenarta. Tako so se Kroparji častno oddolžili poltisočletnemu pomiku svoje vernosti. Z zbornimi pesmimi. Z branjem mladih domačinov iz leposlovnih del. Z govorom inž. Šmiteka, ki je velikemu številu navzočih bežno orisal Kropo v petih stoletjih. S programom folklorne skupine iz Podblice. Z mašo in nagovorom naškofa Šuštarja. S cerkvenimi pesmimi domačega zbora, pri katerem sta sodelovala tudi ljubljanska operna pevka Zlata Gašperšič-Ognjanović in dunajski operni pevec Anton Dermota. Z odkritjem spomenika kroparskim župnikom, ki so tod oznanjali božjo besedo, širili kulturo, bili zvesti Bogu in domovini.

Po ljubljanski DRUŽINI



(nadaljevanje s 3. strani)

spevka pa so zgradili šest večjih in manjših vrtcev, dva pa bodo dokončali drugo leto.

**CELJE** — Avtobusno podjetje „Izletnik“, ki je znano po enem najboljših vozniških parkov in po tehnični brezhibnosti vozil, je kupilo 43 novih avtobusov za redne medkrajevne proge. Mestni avtobusni promet, ki ga oskrbuje „Izletnik“, pa je dobil dva zglobna avtobusa, ki jih je za 4,8 milijonov dinarjev dobavilo podjetje „Avtomontaža“ iz Ljubljane.

**CELJE** — Iz zlatarn prihaja v zadnjem času vedno manj nakita. Leta 1975 so naredili še okoli 5800 kg nakita, letos pa ga ne bo več kot 2000 kg. Na padec proizvodnje je vplivala visoka cena zlata, pa tudi pretirane uvozne dajatve in ilegalna trgovina z zlatom. Kljub vsem težavam pa so se tudi letos odločili za razstavo, na kateri bodo prikazali svoj proizvodni program, ki ga bodo pokazali tudi v New Yorku na svetovni razstavi nakita.

**GORNJA BISTRICA** — S pomočjo samoprispevka in najetih posojil so vaščani zbrali dovolj denarja, da so plačali asfaltiranje vseh vaških poti. Poleti je cestno podjetje položilo grobi asfalt na tri kilometre cest, v oktobru pa so nanj položili še vrhno plast. Za cestna dela so odšteli milijon dinarjev. Tako je postala ta vas prva v lendavski občini, ki je asfaltirala vse vaške ceste.

**GORNJA RADGONA** — Čeprav si domači pa tudi tuji potrošniki iz bližnje Avstrije želijo rib, je na ribarstvi, ki so jo zgradili šele pred dvema letoma, ostal kot spomin le še napis. Zato so se na občini odločili, da bodo poiskali novega lastnika ribarnice, ki naj bi potrošnikom nudil dovolj sladkovodnih in morskih rib.

**GROSUPLJE** — Največje slovensko gradbeno podjetje, SGP „Grosuplje“, je praznovalo 35-letnico uspešnega delovanja. Na proslavi so govorniki poudarili, da ima prav grad-

## med vesticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

SEDAJ SE DEL SLOVENSKE CERKVE NEKRITIČNO PRILAGAJA NAŠI DRUŽBENI STVARNOSTI, SICER V DOBRI VERI, DA BI KORISTIL CERKVI IN DRUŽBI, NI PA TO TEMELJNA USMERJENOST VEČINE CERKVE NA SLOVENSKEM.

SLOVENSKA CERKEV BI MORALA BOLJ ZAVESTNO IN ODLOČNO STATI NA STRANI SVOBODE ZATO, KER JE SVOBODA OD BOGA. KO BRANI SVOBODO, BRANI BOŽJO PRAVICO.

(Iz slovenskega verskega tiska v matični domovini)

DRUŽINA:

KLERIKALIZEM IN „KLERIKALIZEM“

Očitki klerikalizma katoliški Cerkvi pri nas so že stari, pa se kljub pojasnjevanjem pojavljajo vedno znova. Mislim, da temeljni nesporazum izhaja iz različnega pojmovanja, kaj je klerikalizem, oziroma vprašanja, kakšen je all naj bi bil položaj in vloga Cerkve in družbi. Gre za dve skrajni težnji, ki ju Cerkev odklanja.

Najprej je tu težnja po politizaciji Cerkve. Cerkev kot verska ustanova naj bi imela določeno politično vlogo in naj bi v povezanosti z družbenimi ustanovami neposredno vplivala na politične, gospodarske in kulturne odločitve. To je težnja klerikalizma, ki ga Cerkev sama zavrača in pri nas ne teži za njim.

Druga smer pa teži k popolni privatizaciji vere in Cerkve. Vero naj bi popolnoma izrinili iz javnega življenja na zgolj zasebno ali naj bi omejili versko in cerkveno življenje samo na bogoslužje. Zagovorniki te smeri imajo za klerikalizem vse, kar presega notranje cerkveno delovanje. Seveda so v različnih družbah različne sodbe o tem, kaj presega in kaj ne presega notranjega cerkvenega delovanja. Tako je na primer na Hrvaškem delovanje dobrodelne ustanove Caritas dovoljeno, v Sloveniji pa ne.

Cerkev na to težnjo privatizacije vere ne more pristati, ne da bi se odrekla svoji naravi in svojemu poslanstvu. Vera zajema namreč celotnega človeka in vse njegove odnose, ne samo človekov odnos do Boga. Cerkev ima pravico in dolžnost izrekat moralno sodbo o vseh zadevah in braniti človekove pravice.

Drugi vatikanski koncil pravi: „Vedno in povsod mora biti Cerkvi zagotovljena pravica, da zares svobodno oznanja vero, uči svoj nauk o družbi, neovirano vrši svojo nalogo med ljudmi ter izreka npravno sodbo, in to tudi glede zadev s političnega področja, kadar to zahtevajo osnovne osebne pravice in zveličanje duš, pri čemer seveda uporablja vsa tista in samo tista sredstva, ki so glede na različnost časov in okoliščin v skladu z evangelijem in blagrom vseh.“



Seveda se pri tem Cerkev nujno prilagaja različnim okoliščinam, vendar to prilagajanje ne more iti tako daleč, da bi se odrekla svojemu poslanstvu in molčala tam, kjer mora govoriti.

V to poslanstvo spada v naši konkretni družbi, ki sama s svojo zakonodajo onemogoča klerikalizem (pravi klerikalizem je mogoč samo tam, kjer je Cerkev povezana z oblastjo), tudi to, da javno opozarja na spoštovanje nravnih vrednot in na neodtujljive človekove pravice, če so tako ali drugače okrnjene.

Kakor južnoameriški škofje opozarjajo na socialne krivice in afriški na zločin rasnega razlikovanja, tako jugoslovanski škofje v svoji letošnji spomladanski izjavi opozarjajo na kršenje človekovih pravic pri nas. Pravijo, da so nekatere svoboščine, ki so sicer z ustavo zagotovljene, v praksi občutno omejene, in naštevajo: „zapostavljanje vernikov v družbi in v javnem življenju; pritisk na starše in mladino zaradi obiskovanja verouka; izključevanje vere in Cerkve iz sredstev javnega obveščanja; omejevanje verskih pravic vernikom v nekaterih bolnišnicah, v nekaterih družbenih domovih in v zaporih, kadar ti želijo in prosijo za pomoč duhovnika; verni vojaki ne morejo opravljati svojih verskih dolžnosti; teža-ve pri gradnji novih cerkvenih objektov“.

Tudi pri nas je očitna težnja omejiti delo in vpliv Cerkve na družbenem področju. Opozarjanje cerkvenega vodstva na pomanjkljivosti in nepravilnosti v naši družbi, čeprav gre le za nepravilnosti v zvezi s pravicami vernih, označujejo zato kot klerikalizem, kot politizacijo vere. Seveda ni res, da bi te zahteve, ki so omenjene v izjavi jugoslovanske škofjske konference, že same pomenile politizacijo vere. Moti jih predvsem dejstvo, da cerkveno vodstvo v imenu Cerkve, to je vernih, nanje javno opozarja.

V naši Cerkev ni zahtev, „da bi bila Cerkev nekakšen predstavnik vernih glede družbenih, čisto neverskih vprašanj, nekakšna partnerica v pogovorih s predstavniki oblasti in družbe“ (Šetinc). Mislim, da nihče ne more z dokaznimi izjavami podpreti takih sumničenj.

Res pa je, da cerkveno vodstvo nastopa v imenu celotne Cerkve, to je vseh vernih, ki so po krstu vključeni in občestvo Cerkve. Tako ravna najprej zato, ker je pač taka ureditev naše Cerkve, kar mora tudi družba upoštevati, in tudi zato, ker v naši družbi ni institucije, v kateri bi verni kot skupnost mogli predložiti svoje zahteve, pritožbe in predloge glede verskih zadev. Zato so poklicani škofje, ne da bi se vtikali v neverska vprašanja, pač pa, da bi po njih Cerkev kot celota izpolnila svojo preroško službo in neustrašeno opozarjala na temeljne pravice slehernega človeka, na krivice in nepravilnosti, pa naj bo to komu ljubo ali ne. Tudi to, da njihovemu delovanju podtikajo različne politične namene in ga označujejo z raznimi nalepkami, ne more in ne sme utišati njihovega glasu.

DRUŽINA, Ljubljana, 27. sep. 81/6.

## DRUŽINA: „OTOK BLEŠKI ...“

Blejsko jezero je vselej očarljivo vabilo romarja, izletnika, turista. Tesno je povezan ta kraj s čustvanjem slovenskega naroda. V otoško Marijino svetišče so romali iz vse Slovenije, saj je eno najstarejših in najbolj priljubljenih naših romarskih svetišč.

Romarskemu svetišču se je včasih hudo pisalo. Toda vselej se je cerkev rešila in opravljala svoj prvotni namen. V naših dneh pa je vse drugače. Odločba okrajne komisije za agrarno reformo na Jesenicah je v

*beništvo pomembno vlogo v slovenskem izvozu. Dejstvo pa, da so se naši gradbeniki odlično uveljavili na tujem trgu, dovolj jasno pove, da bi se kakovost in zanesljivost ter točnost gradbenih del tudi na domačem trgu lahko zboljšali.*

**GRADIŠČE V SLOVENSКИH GORICAH** — *Letošnja tridnevna kolonija pesnikov in pisateljev-začetnikov je bila že deveta po vrsti. Dvajset udeležencev je na tem srečanju izmenjalo izkušnje in se pogovorilo o jeziku in literaturi. Ob presoji prispevkov so ugotovili, da so že močno napredovali in se v svojih okoljih že močno uveljavili.*

**IDRIJA** — *Tukajšnja kulturna skupnost je začela s pripravami za ureditev Bevkove domačije v Zakojcrah. V domačiji nameravajo razstaviti pisateljeva dela in rokopise ter hišno opremo iz Bevkove mladosti. Predvidevajo, da bodo za preureditvena dela rabili tri milijone dinarjev, ki naj bi jih zbrali slovenski, zlasti pa primorski šolarji in dijaki. Prosili bodo tudi založniške hiše, ki izdajajo pisateljeva dela. Pred kratkim pa so izdali spominsko značko, na kateri sta upodobljena Bevkova domačija in pisateljev podpis.*

**KOČEVJE** — *V začetku oktobra so slovesno otvorili novo pekarno „Žito“. V eni izmeni bo pekarna spekla 12 ton kruha, kar bo odpravilo dosedanje težave v preskrbi s kruhom, ki so ga morali voziti iz Ljubljane. Nova pekarna je stala 50 milijonov dinarjev.*

**KRŠKO** — *2. oktobra se je točno ob 21.05 vključila v jugoslovansko električno omrežje naša prva jedrska elektrarna. Prvi dan so dosegli desetodstotno obremenitev generatorjev, čez dva dni pa so že izkoristili trideset odstotkov moči elektrarne. Letos naj bi dobili že 300 milijonov, drugo leto pa že 3,2 milijarde kilovatnih ur električnega toka.*

**KRANJ** — *To mesto je med tistimi petim slovenskimi občinami, ki so v letošnjem prvem polletju sorazmer-*



no dobro gospodarile. Mea najuspešnejša podjetja v tej občini spadajo „Ibija“, „Zvezda“, „Oljari-ca“, „Mlekarna“, „Gorenjski tisk“, „Tekstilindus“, „Ikosa“ in „Sava“. Gospodarska podjetja so v tem obdobju ustvarila za 24.102 milijona dinarjev celotnega dohodka ali za skoraj 42 odstotkov več kot lani. Tudi izvoz se je povečal za več kot 47 odstotkov, tako da je uvoz z izvozom skoraj pokrit.

**LJUBLJANA** — V Cankarjevem domu je v oktobru gostovala Pekinška opera. Poltretjo uro trajajočo predstavo s petimi epizodami iz kitajskega zaklada pravljic in legend je polni avditorij sprejel z velikim navdušenjem.

**LJUBLJANA** — Na gospodarskem razstavišču so 5. oktobra odprli 28. mednarodno razstavo elektronike, telekomunikacije, avtomatizacije, računalništva in nukleonike. „Sodobna elektronika 81“ je privabila v Ljubljano 525 podjetij iz 19 držav. Tudi jugoslovanska elektronska industrija je bila dobro zastopana. 129 domačih podjetij je pokazalo svoje dosežke s tega področja.

**LJUBLJANA** — Trideset let je že minilo, odkar je turistično podjetje „Kompas“ začelo Slovence prevažati po svetu in tujcem razkazovati lepote naše slovenske domovine. V počastitev tega edinstvenega jubileja so v Cankarjevem domu priredili krajšo slovesnost, na kateri so podelili sodelavcem priznanja in nagrade. Podjetje „Kompas“ je danes med najbolj uspešnimi turističnimi podjetji ne le v Sloveniji temveč tudi v Jugoslaviji, uspešen pa je tudi na evropskem turističnem tržišču.

**LJUBLJANA** — Slovenska matica je na tiskovni konferenci predstavila četvero novih knjig. Izdali so obsežno delo bogoslovnega profesorja Antona Trstenjaka „Psihologija ustvarjalnosti“, novi roman tržaškega pisatelja Alojza Rebule „Zeleno izgnanstvo“, roman Branka Hofmana „Noč do jutra“ ter „Klice“ Mirka Mahničca.

juliju 1948 sklenila — v imenu ljudstva in njegove oblasti — da je Blejski otok kmetijskega značaja, zato zanj velja zakon o agrarni reformi in kolonizaciji v Sloveniji. Sem ni bilo mogoče več romati, cerkveni ključ je prevzel Mestni občinski odbor. Tako že 33 let v otoški cerkvi ni bogoslužja.

V moči tisočletne krščanske tradicije je sedaj otoška cerkev „osrednji kulturno-zgodovinski spomenik prvega razreda“, „zgodovinska dediščina“, „izvirno narodno bogastvo“, ves otok s proštijo, mežnarijo, puščavico „eden naših prvih verskih in kulturnih spomenikov“, za ves slovenski narod „kulturna dediščina“. Toda brez prvotnega namena, brez bogoslužja (vsaj minimalnega), kljub prijetni urejenosti in navčku želja, ki še vedno pozvanja, je vse skupaj le sprevrnjeno ravnotežje.



Ogledam si ta „spomenik prvega razreda“, razjedeno „Magdaleno“ pred zvonikom le za hip, pred proštijo je napis: „Restaurant, slovenske narodne jedi... Vinska klet... Galerija, razstavlja umetnik Skočir“. Ob vhodu na levi je podoba Kristusa v barvnem steklu, na desni relief na upodobitev prizorov iz Jezusovega trpljenja in vstajenja. Potem se vrste cerkveni rekviziti: restavrirana spovednica, na njej in ob njej svečniki. V drugi sobi naprej mize s krožniki, vilicami, kozarci, noži, sezname jedil, pijače — vse čaka, da sprejme gosta kar najbolj gostoljubno, da mu ponudijo to in ono, od česar človek živi, se debeli, raste, dokler ne omahne in se spremeni v prah in pepel. Vse naokrog spet cerkveni predmeti: na starodavni skrinji podstavek za mašno knjigo, pa svečniki, tu, tam, povsod nekaj, v kotu na klečalniku duhovnikov bired (črno pokrivalo), klečalnik tu, klečalnik tam. „No, križa pa ni, kako pa to?“

Ravnovesje pa se človeku kmalu sprevrže. Na vseh stenah se kar tesnijo umetniški izdelki slikarja Skočirja, ki je tako ustvarjalno zasnoval mnogotere poteze golega ženskega telesa. Tako je tu vse obenem: cerkev, zakristija, obednica, oštarija in Skočirjevi „umetniški akti“. Vprašam tega, vprašam onega, vsak odgovarja: „Čudno je to... domači in tuji turisti se pritožujejo — ali ne pomaga!“

Tak je naš čas. Nič mu ni sveto. Ni pravega okusa. Ni merila za dobro in lepo. „Le kaj boste še iznašili, da bi ranili verski čut naroda?“ se je nekoč pritoževal nekdanji blejski župnik Gornik.

Na Blejskem otoku so se vrstili škandali. Tako so v letu 1957 beograjski dijaki „uprizorili v cerkvi ples, odlomili od orgel nenadomestljive piščali, kadili in razmetali po cerkvi ostanke cigaret“, pa še drugi vandalizmi. Kaj podobnega se dandanes sicer ne ponavlja, cerkvene stavbe so obnovljene, turisti in izletniki v letni sezoni prihajajo. Predvsem prihajajo sem tuji, za domačine je prevoz s pletnjo nekoliko drag, tako da to „ljudsko premoženje“ uživajo predvsem tuji. Zanje je ostal tudi „zvon želja“.

Nekoč, ko so prihajali romarji, je zvonček prosil vsak dan, včasih skraj brez prestanka cel dan. Po drugi vojni, po letu 1947, pa je „ljudska oblast“ zvončku zabranila cingljati. Potem je „odslužil arest“ in zdaj



spet opravlja svoj posel. Vem, da bi rajši cingljal romarjem, pa tudi tujci so ljudje.

Otoška cerkev je „njega dni“ imela svojega duhovnika, ki je tu maševal in sprejemal romarje. Odkar so povojni patenti prepovedali bogoslužje v otoški cerkvi, ne neha tleti živa želja okoliških, tujih kristjanov, da bi bila vsaj kakšenkrat v otoški cerkvi maša. Turisti pa predvsem sprašujejo, ali je mogoče imeti cerkveno poroko v otoški cerkvi.

Prošnje se vrstijo k pristojnim organom, toda rezultat je vselej enak. S tem je zadeva zaključena... Ob vsakršnem posredovanju običajen potek: odbor, člani predsedstva občinske konference, Izvršni odbor kulturne skupnosti, mnenja družbeno političnih organizacij, Zavodi — urejajo, obravnavajo, soglašajo, sklepajo, pretresajo, odločajo, ocenjujejo... da ni razlogov, da bi se na Blejskem otoku (čeprav samo trikrat na leto) opravljali verski obredi. Konec je vedno isti: „... S tem sklepom je ta zadeva zaključena.“

Tu ne pomaga nobeno sklicevanje, nobena upravičena želja vernih Blejcev, okoličanov in sploh Slovencev. Niti arh. Anton Bitenc, načrtovalec vsega otoškega kompleksa, ni mogel spremeniti odločitve „ljudske oblasti“, čeprav je dela prevzel s pogojem, da bo Otok po obnovi služil svojemu prvotnemu namenu.

Dobrodošlo pa je vse, kar ukinja krščansko tradicijo ali pa vsaj malo draži človekov lepoto in verski čut. V sebi bi morali nositi pravi čut, pravo mero, predvsem pa ljubezen do vsega, kar nam je prinesla tisočletna tradicija.

DRUŽINA, Ljubljana, 20. sep. 81/5.

DRUŽINA:

**PROTESTNO PISMO KRAIGHERJU OB DOMNEVNIH MARIJINIH PRIKAZOVANJIH**

GLAS KONCILA in AKSA poročata, da je mostarski škof Žanič 1. sept. poslal predsedniku predsedstva SFRJ Sergeju Kraigherju posebno pismo, v katerem protestira proti širjenju lažnih trditev in obtožb v zvezi z dogodki (Marijinimi prikazovanji) v župniji Međugorje v BiH. Pismo objavljamo v celoti.

*Spoštovani gospod predsednik!*

V dnevnikih časopisih, po radiu in v televizijskih oddajah je bila objavljena različno oblikovana vest, da je bila 17. avgusta 1981 v Čitluku razširjena seja občinske konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Čitluk, na kateri so razpravljali o dogodkih v župniji Međugorje.

V novicah je navedeno tudi sledeče:

„Predloženo je bilo, da je ljudem potrebno še jasne povedati, da je to, kar hočejo in kar načrtujejo duhovniki Jozo Zovko iz Međugorja njegov kolega Ferdo Vlašič, mostarski škof Žanič in drugi ekstremisti, tisto, kar načrtuje in snuje ustaška teroristična organizacija. Kleronacionalisti so se dvignili proti pridobitvam revolucije, proti ustavnemu sistemu, proti socialističnemu samoupravljanju, in to je najbolj nasilna uporaba verskih čustev ljudi.“

Ob takšnih neresničnih in popolnoma neutemeljenih obrekovanjih je, menim, moja dolžnost in pravica, da ogorčeno protestiram.

Kot katoliški škof in odgovorni ordinarij mostarske škofije odvrčam od sebe in svojih navedenih duhovnikov te neodgovorne klevete in napade, katerih neokusnost nikakor ne prispeva k treznemu gledanju na

LJUTOMER — Gostinsko podjetje „Jeruzalem“ je v Banovskih toplicah proslavilo 35-letnico obstoja. Na proslavi s kulturnim sporedom je podjetje dobilo nagrado za poslovne uspehe, predvsem za ureditev sodobnega hotela v Ljutomeru in za postopno urejanje Banovskih toplic, ki postajajo vse bolj priljubljene.

MARIBOR — V prostorih Mariborskega sejma so odprli razstavo „Sadje 81“. Skupaj s „Sejmom“ in „Timo“ so jo pripravili člani poslovne skupnosti za sadje, krompir in vrtnine Slovenije. 250 razstavljalcev iz vse Jugoslavije je razstavilo svoje izdelke. Na posvetovanjih v okviru razstave pa so spregovorili o novostih v zaščiti sadovnjakov, o hitrejši in temeljitejši izobrazbi slovenskih sadjarjev in o vprašanju večje storilnosti in posodobljenju strojnega parka.

MURSKA SOBOTA — V okviru prireditve za občinski praznik je podjetje „Slovenija ceste — Tehnika“ odprlo novo proizvodno dvorano, zgrajeno v enem letu. S tem se bodo delovni pogoji zaposlenih občutno izboljšali, saj je moralo delojelci 129 delavcev opravljati nekatera montažna dela na transportnih trakovih na prostem. Obenem pa bodo zaradi razširitve proizvodnega programa zaposlili še 30 novih delavcev.

RAVNE NA KOROŠKEM — Delavci velike slovenske železarske družine so tudi letos znova pokazali, kako velik pomen pripisujejo kulturnemu delovanju. Na letošnjem srečanju folklornih skupin slovenskih železarn jih je nastopilo kar osem. Prišli so iz Štor, Jesenic, Koroške Bele in Lesc, iz domačega kraja pa so nastopile tri skupine.

SLOVENJ GRADEC — Pacienti slovenskih dializnih centrov so si na letnem srečanju v tem mestu ogledali tukajšnjo bolnišnico in se pogovorili o svojih težavah. Dogovorili so se, da bodo ustanovili svoje društvo, ki naj bi uspešneje reševa-



lo številne težave teh bolnikov. Predvsem bi tako lažje rešili probleme pri uvozu zdravil in opreme za dializne centre. Društvo bi tudi učinkovitejše usklajevalo dejavnost posameznih centrov.

**SPODNJA IDRJA** — Nova tovarna elektromotorjev, ki je stala 250 milijonov dinarjev, bo usmerjena predvsem v izvoz. 450-članski kolektiv „Iskre“ je že letos izvozil za 5 milijonov izdelkov na zahodni trg. S proizvodnjo 1,2 milijona elektromotorjev na leto pa bo to podjetje ustvarilo 30 milijonov deviznega prihanka, ker potem te vrste motorjev ne bo treba več uvažati.

**TRBOVLJE** — Termoelektrarno 2 so po štirimesečnih obnovitvenih delih zopet priključili na električno omrežje. Termoelektrarna bo dala vsak dan 2.220.000 kWh električnega toka, do konca leta pa bodo proizvedli okoli 155 milijonov kilovatnih ur elektrike, kar bo ublažilo pomanjkanje toka v zimskih mesecih.

**TODRAŽ** — V rudniku urana so letos opravili le tretjino del, kar pomeni, da uranove rude, ki bo glavna surovina za jedrsko elektrarno v Krškem, ne bodo mogli predelati že letos, temveč šele čez dve leti. Pomanjkanju denarja so se namreč pridružile tudi težave zaradi neugodnih geoloških razmer. Tudi z gradnjo stanovanj v Gorenji vasi nimajo sreče, tako da bo moralo razna sporna vprašanja glede razlastitve zemljišč rešiti ustavno sodišče v Ljubljani.

**ZREČE** — Dokaz za ugoden razvoj industrije v tem predelu Slovenije nudita podjetji „Unior“ in „Comet“, ki sodita med najuspešnejša v tej občini. Le na šolanje ustreznih strokovnjakov so skoraj pozabili, kar se jim sedaj maščuje. V zadnjih trinajstih letih niso vzgojili niti enega domačega inženirja. V tej zvezi je zanimiv podatek, da imata v dvatisoččlanskem podjetju „Unior“ le dva odstotka zaposlenih višjo in visoko izobrazbo.

dogodke v župniji Medugorje. S takšnimi žaljivimi postopki se žalijo osnovne državljanske in človeške pravice.

Prosim, da kot najodgovornejša oseba v SFRJ sprejmete moj protest in odločno ukrepate proti takšnim izpadom.

PRIPIS UREDNIŠTVA:

V župniji Medugorje v Bosni in Hercegovini se dalje zbirajo množice vernikov in molijo k Mariji, ki naj bi se še vedno prikazovala šestim otrokom.

Očividci trdijo, da se dogajajo tudi čudeži in nenadna ozdravljenja. Otroci se obnašajo popolnoma normalno. Verniki se množično spovedujejo, veliko molijo in ne kažejo nobene nestrpnosti ali namena, da bi povzročali kakršne koli izgrede. Župnik Jozo iz Medugorja prestaja zaporno kazen. Ljudje večinoma verjamejo v resničnost prikazovanj.

Številni dnevni časopisi in revije pa širijo žaljive vest o dogodkih v Medugorju, po katerih naj bi duhovniki nagrabili več milijard, kar je gola izmišljotina.

Več vernih reporterjev je obiskalo „kraj prikazovanja“. Bili so preseñeni nad mirnim in dostojanstvenim obnañanjem obiskovalcev, njihovim zaupanjem v Marijo, vnetimi molitvami in prošnjami (celó za miličnike, ki opravljajo naporno delo, so molili) in splošnim ozračjem, ki vlada v Medugorju.

Škofje v SFRJ, razen (mostarskega) Žanića, še niso dali nobene uradne izjave o dogodkih v Medugorju, niti se niso opredelili „za ali proti njim“.

Če so Marijina prikazovanja resnična, jih ne bo zatrla nobena sila; če pa so človeška izmišljotina, se bo to izkazalo.

DRUŽINA, Ljubljana, 27. sep. 81/5.

DIE WELT:

BEOGRAD OBČUTI AMERIŠKO PODPORO

Washington podpira neurščeno politiko Beograda. Za jugoslovansko vodstvo je zavarovanje hrbta s strani Američanov silno važno. Beograd je sicer s sovjetskim zapletom v Afganistanu in s krizo na Poljskem spet lahko zadihal. Vendar se jugoslovansko vodstvo predobro zaveda, da se Sovjeti svojim strateškim ciljem na Balkanu in ob Sredozemskem morju niso odpovedali. Kaj bi bilo, ko bi lepega dne pripravili podobne vojaške manevre, kot so jih na mejah Poljske, v neposredni sosesčini Jugoslavije?

Poleg skrite zunanje grožnje sovjetske oblasti se ponujajo Titovim naslednikom tudi notranje politične težave: Nemir v pokrajini Kosovo, kjer žive večinoma Albanci, in s tem v zvezi odnosi med Beogradom in Tirano so zašli v „ledeno dobo“. Jugoslovani se bojé, da bi se utegnili Albanija lepega dne spet obrniti k Sovjetom, da bi lahko dosegla nekatere veliko albanske zahteve. Na jugoslovansko-bolgarski meji je prišlo prav te dni do streljanja, pri katerem so jugoslovanske obmejne straže ustrelile nekega bolgarskega državljanja. Končno se Titovi nasledniki očitno bojé, da bi utegnili Sovjeti izrabiti tudi narodnostne težave med Srbi in Hrvati: tako bi dosegli „omajanje“ celotnega sistema in s tem pretvezo za poseg v te razmere.

Iz vseh teh razlogov se jugoslovansko partijsko in državno vodstvo protiameriške gonje zahodnoevropskih levičarjev ni udeležilo. Tudi kritiko ameriške nevtronske bombe je čuti le v razčlenjeni obliki: nekako v smislu, da so vse rakete in bombe enako slabe.

DIE WELT, Hamburg, 15. sep. 81/3.



josip jurčič

# doktor zober

prvi slovenski  
psihološki roman

Pri vasi Volčjak stoji grad Pražanek, na katerem živijo dokaj čudna graščakinja, njena šestnajstletna hči Lina in Linina varuhinja, »teta« Amalija Senčar. Graščak je umrl pred šestimi leti na poti iz mesta, kamor je pospremil zdravnika Zobera.

V Volčjak prihaja devetindvajsetletni inženir Ivan Zobec razmerit in razdelit gozdove med vasjo in gradom. Prenočišče dobi na gradu, a samo po posredovanju Zobra, ki se prav tedaj slučajno spet pojavi v vasi. Zober se na gradu zlaže, da je Lisec njegov nečak in da je že zaroben.

O Zobru zve Lisec zlasti od Senčarjeve marsikaj zanimivega: da je zdravnik, ki živi nekje daleč na Vzhodu, da prihaja domov le poredko, da ga imajo ljudje za čudaka in hudobneža, da je nekam čudno zapleten v življenje na gradu, kjer se ga pa tudi bojé. Če se je pred leti prikazal na gradu, je graščakinja jokala, graščak pa se je hotel nekoliko ustreliti. Po graščakovih smrti so graščakinjo ob Zobrovem obisku vselej živci močneje napadli. Sedaj

pa je graščakinja ob njegovem obisku naenkrat povsem mirna. Vendar se na gradu zgodi vse, kar hoče Zober.

Ko se dobi Lisec z Zobrom osebno, se mu začne ta nenavadni zdravnik zdeti zanimiv in na dnu dober človek. Tudi ljudje mu vedó povedati, koliko dobrega je temu in onemu izkazal. Lisca k Zobru celo nekaj privlači.

Neke noči se oglasi Zober pri Lisecu na gradu. Ob dobri kapljici se Zobru razveže jezik. Med drugim pove, da je zanj ljubezen do domovine nekaj velikega, medtem ko se vez med prijatelji ob sebičnosti razbije, pa tudi ljubezen do ženske se ob njej zaduši.

„Ženska ljubezen je lepa zvezda mladosti, a tudi tu zaduši umazana sebičnost, kar je na njej dobrega, in ogreni dušo, da imaš do konca dni v sebi strup iz tistega, od česar si kot mlad bedak pričakoval sreče. In iz ljubezni se rodi iskra sovraštva, ki ti požge, kar je bilo v tebi dobrega; le ljubezni do domovine ne, če si jo res kdaj dobil v srce, kajti tudi če je z vso drugo ljubeznijo vred zamorjena, se ti vedno spet in spet povrača in ti je še neki dušni užitek in tolažba.“

Vesel, da je spoznal starca od te strani, vzdigne Lisec čašo in Zobru veselo napije. To ne more biti človek slabega srca!

„Iz vaših besedi spoznavam,« pravi Lisec, »da v izbiri prijateljev in v ljubezni niste bili srečni, in vas pomilujem...«

„Ne potrebujem pomilovanja ne od vas ne od nikogar drugega, mladi znanec! Jaz sem trdih kosti in nikdar se nisem pustil pomilovati. To je babje... Pomilujte, če hočete, mojega ‚prijatelja‘ in mojo — ljubo (težko mi je šlo to skozi zobe), kajti, verjemite mi, nad tistimi, ki so mi pripomogli do teh nazorov, ki ste jih slišali, sem se maščeval, maščeval tako kakor z bodalom v srce, če ne bolj!«

In pri teh besedah se spet zaiskri v starčevem očesu tisti neprijetni žar srditosti. Izpije svojo čašo in jo naglo vrta med prsti. Nastane precej dolg molk.

Lisec hoče počasi in po malem speljati pogovor na drug predmet in dé: »Če hočete, da je vodilo blagim čutom le egoizem, potem je tudi lju-

bezen do domovine zrasla iz egoizma, čeprav bolj ali manj poblašena: človek ljubi svojo rodno zemljo iz hvaležnosti, ker ga je rodila, vzgojila in mu izkazala dobrote; narod ljubi, ker je sam njegov ud, in torej tako ljubi sam sebe.«

»Zadnje ni res,« odgovori starec, »zame nikdar ne. Jaz nimam biti svoji domovini in svojemu rodu nikdar za nič hvaležen, za nič! Da me je domovina rodila, za to ji nisem dolžan biti hvaležen, ker sem bil že tolikokrat prisiljen misliti, da bi bilo boljše, ko bi me ne bila; koliko muk bi mi ne bilo treba pretrpeti, ki niso v nobenem razmerju z veseljem, ki sem ga morda tudi užil. Vzgojila me je! Kako? Z mojimi solzami in trpljenjem. Moj oče je bil bogat kmet, bogat po tukajšnjih merilih, jaz pa sem študiral medicino v Lankoti. Ko sem imel največ teka, tačas nisem imel kruha! Ha, ha, ha! Sedaj je kruh, a tek je šel z vragom. Vidiš, to je življenje! In narod, pravite? Ja, med njim si nisem mogel po dovršenih študijah niti toliko zaslužiti, da bi pošteno živel, čeprav sem ga ljubil in bi mu bil rad hvaležen ud. V tuji svet sem bil vržen, med tuje narode, kar sem pa pustil doma med svojimi rojaki, kar mi je bilo tam ljubo, se mi je izneverilo vse, vse, ali je pa poginilo! Kje imam razlog za hvaležnost? Smel bi preklinjati in povem vam, da sem že mnogo. Tako je. In vendar, prijatelj, vi ne veste, kako me vendar še vedno vleče iz tujnega domov, med ljudi, iz katerih sem se rodil; kako sem imel danes popoldne, ko sem hodil po hribu med leščevjem in kamejnem, poseben občutek; in kako je čudno, ko se spominjam starih prostorčkov, kjer sem se nekdanje igral kot otročaj. Otožnost me obide, kadar stojim v isto senco, kjer sem kot študent ležal na vakancah in ne poznal lepšega užitka, kakor zatopiti se v lepo knjigo ali zidati gradove v oblake. Ničesar na svetu nimam rad, ničesar in nikogar, edino rojstni kraj mi je še včasih ljub, in še ta le včasih in zaradi spominov.«

„Zakaj ne ostanete tu?“ vpraša Lisec, „s svojo znanostjo...“

»S svojo znanostjo bi lahko živel, mislite? No, to bi ne bilo ravno potrebno. Toliko imam, da lahko ležem brez dela poleti v senco, pozimi pa v zakurjeno izbo. A vsaka stvar ima več strani. Navada, sama





MALA VAS pri Dobrniču, kjer se je rodil naš veliki misijonar ameriških Indijancev Friderik Baraga.

navada me vleče drugam. Te svoje ljubezni se hitro naveličam. Dokler morem, ostanem še na tujem. Mogoče je, da umrjem tu, a sedaj je še več reči, ki so mi tudi neprijetne. Med tujimi barbari lažje pozabljam domače hudičeve ljudi, ki jih moram sovražiti, dokler bom lazil po zemlji. In vendar me že tudi ta moč zapušča, moč sovrašstva in maščevanja. To sem te dni čutil, in če vas starka še kdaj obiše in se čudi, zakaj ne prihaja Zober letos redno na svoje seje z njeno gospo kakor prej z onim drugim lumpom, ji recite: 'sovražiti pozablja, sovražiti in veseliti se maščevanja. Vsega se človek opijani, vsega naveliča. Kakor sem nekdanj vsaj rad videl, da se je on krivil pred menoj in da me je ona s solzami prosila za čisto ime svojega otroka, se mi zdaj ne ljubi več. In tudi ni več treba. Kragulj kesanja in nesreče je storil v njej več, kot sem želel, v glavo ji je zašel. Svobodo imaš, bodi neusmiljen! Komu si se ti smilil? Njej? In vendar je ne morem več mučiti. Ozdraviti jo? Paa! Tu je vse zdravstveno šarlatanstvo, kakor vse drugo, vse življenje. Pij, pij, brate!«

Vino se je bilo starca prijelo. Jecljaje je govoril dalje nerazumljive stavke in nazadnje se je naslonil nazaj na zofo, začel dremati ter zaspa trdno kakor mladeč.

Lisec mu naredi zgavljave in ga položi po zofi, skrbno ga odene, primakne nekaj stolov, da ne bi padel, in se odpravlja sam spat.

Sedaj je imel tega doktorja Zobra rad. Mož je moral prestati mnogo nesreč. Da je bil v neki zvezi z gospo Langmanovo, to je bilo iz njegovega govorjenja vidno. V kakšni? To je njegova skrivnost. Pod osor-

no, trdo zunanostjo je bilo v njem človeško srce, raztrgano sicer, ki je sedaj menilo, da mora sovražiti, ker je morda nekdanj preveč ljubilo, a pravo človeško srce. Površni svet tega ni videl in kdo bi si mislil, da je to tisti doktor Zober, o katerem so bile v Volčjaku tako različne sodbe, ki je sicer tako čudno živel, prihajal in zgineval, včeraj ljudi podpiral, danes pa s kakšnim tako smelim dejanjem kakor v žganjarnici na Rogovili potrdil neumnemu ljudstvu vražo, da vse vé, in je lahko na tem mestu, kakor da bi zrastel iz tal ali padel z neba.

#### PETNAJSTO POGAVJE

Čez navadno mero zaužito vino in dolgo bedenje je našega mladega prijatelja tako uspavalo, da se je prebudil šele, ko je bil že velik dan. Zofo je bila prazna. Doktor Zober je bil menda tiho vstal in odšel.

Lisec se odpravi na svoje delo v gozd. Drugi dan gre v vas in išče Zobra, a mu rekó, da je vzel stavec zjutraj svojo puško in torbo in šel na lov ter da ga ob takem navadno ni domov pred nočjo. Zvečer je čakal, da se mu morda zopet oglasi, a ga ni bilo. Prav tako več večerov ne.

Ker je poznal mladi inženir posebno skrb svoje hišne gospodarice za njeno hčer, da ne bi prišla v družbo, je bil namenjen ogibati se nje in vseh v gradu, čeprav bo to težko. Zdelo se mu je, da so mu stanovanje nalašč zaradi tega odkazali na severni strani, kjer je imel celó poseben izhod. A na skupno večerjo so ga vabile ženske same. Čudil se je temu, a ker je poznal Senčaričin razlog, da se mora v

Pražanku storiti brez ugovora vse, kar gospa hoče, je šel v družino.

Pri večerji je gospa graščakinja po svoji navadi molčala. Govorila je pa tem več „teta“. Ko je bil Lisec nekoliko bolj domač, je videl, da je tudi gospodična Lina premagala deklško bojzljivost in bila zelo vselega značaja, seve, ko so bili sami, to je, kadar je stara gospa prej vstala in odšla spat.

Ali je mogoče, da bi mlad človek sedel nasproti lepega, čistega, nedolžnega deklškega obrazka in ga ne pogledoval, ter občudoval krasnih črt in oblik, ki jih je risala sama božja roka, največja umetnica? Lisec je tako sedeval.

Od početka niti ni iz gori omenjenih razlogov začel rad hoditi k tej skupni večerji, in se je izgovarjal ali ostajal v vasi, kadar je mogel. Vide-lo se mu je, da je to gospejino vabljenje posledica Zobrove neresnice: da je on, Lisec, Zobrov nečak in da je zaročen! Laž mu je bila zoprna. Da se ji tu ni upiral, mu je bilo zagovor samega sebe bolezensko stanje gospé in smešnost njene vpičene misli in — Lina.

In ko bi mati ne bila blazna, marveč trezno razsodna žena, ki vé, zakaj ne pusti hčere v moško družbo — bi to vendar ne veljalo zanj! Saj on je pošten človek! Mož, ki pozna dolžnost in čast! Ona pa, deklca, ja, ona je bila tako čista, da si je ne bi upal poljubiti noben človek, v strahu, da otrese cvetni prah čara teh ustnic.

In tako je kmalu prišlo, da se je Lisec že ves dan veselil večera in je po jedi obsedal rad dalje, kot je bilo treba, tako da se je sicer zgovorna Senčarica večkrat naveličala ča-



kati, kdaj se bo gospod gost vzdignil, in je ona prva vstala.

Ob četrtek se je vozila gospa v farno cerkev k maši kakor ob nedeljah. Tačas je ni bilo nazaj dve uri. Prav v tem času je zalivala mlada gospodična na južni strani gradu svoje cvetlice v gredi.

Čeprav ni bila tam bližnjica, je šel vseeno Lisec tam mimo, menda slučajno, in govoril prek nizkega plota z njo.

Ob tistih dnevih je tudi zalivanje cvetic trajalo vselej vsaj dobre četr ure dalje kot ob navadnih dnevih, včasih pa še več. In jutranje sonce je posebno ljubko osvetljevalo obraz pod belim slamnikom gospodične Line.

Nekoč je moral on delati velik račun. Zmotil se je in je iskal napako, a je bil tako razmišljen, da je ni mogel najti. Igraje se začne risati glavo, in ko je bila gotova, je imel portret, prav dobro s svinčnikom izdelan — Lino. Zakaj prav njo?

Zdajci se je ustrašil sam pred seboj in papir raztrgal.

Zakaj se mu sili v misli njena podoba? Kri mu udari od srca v glavo.

To ne sme biti! Kako da je v tej hiši? Vstane in hodi po sobi gor in dol. Razmišlja, a nazadnje strese z glavo in se zopet usede, češ ne bomo dolgo smešni. Volja, volja!

Drugi dan je bil slučajno spet četrtek. On gre mimo grede, pozdravi gospodično in hoče ob misli na včerajšnji sklep: volja! iti dalje. Ona ga pokliče — in spet je slonel na plotu in ž njo dolgo govoril prijetne, čeprav neznatne reči.

Ni bilo prav, da ga je klicala. Ko

je šel preč, mu je bilo pri srcu tesno, kakor da bi bil storil nekaj, kar ni prav, tesno, a v tej tesnobi je bilo tudi nekako veselje; neugodno občutje, ki se ga pa ni želel znebiti.

Lisec je sedaj, se razume, natančno poznal tudi razmere v gradu. Mlada hči Karlina je bila zrasla na Pražanku. Njena učiteljica je bila po očetovi smrti — kakor spredaj že enkrat omenjeno — samó gospodična Senčarjeva. Prej je bila v otroški šoli v mestu. Kar je nekoliko dorasla, je bila v mestu samo dvakrat za en dan po opravkih — kakor že drugje povedano. Za vso drugo vzrejo se je imela zahvaliti le Senčarici. V najbližji sosesčini ni bilo dosti omikanih ljudi, in odkar je bila pražanska gospa na glasu, da je mnogokrat duševno bolna, ni prišel čisto nihče na obisk. Kakor da bi se ljudje bali. Tudi Langman ni bil v okolici nikdar priljubljen. Tako je bila Lina sama zrasla in zaradi tega je bila v mnogem oziru bolj naravna in drugačna kot druge deklince. Tuja ji je bila vsa umetnost skrivati svoje misli in svoje srce. Zato ni znala v svoji naivnosti niti skrivati, da jo družba mladega inženirja zanima.

Tudi Lisec je moral njeno nag-njenje do njega opaziti, ker mu je kmalu zaupala svoje male skrivnosti in govorila z njim kakor otrok z otrokom, kakor da bi bila od mladega skupaj.

On pa, ne da bi pomislil na resne posledice takega občutja, je menil, da je to sestrsko sočutje, prijateljstvo, in srčno ga je veselilo, saj je zavest, da nas ima nekdo rad, ta-

ko prijetno občutje, in dober človek je hvaležen za vsako ljubezen.

Spremenila se je pa — glejte čudo! — nasproti Liscu stara gospodična Senčarjeva. Ž njim ni govorila več toliko in ne več tako zaupno kakor nekdanj. Lisec je to pripisoval dejstvu, da se je nekoliko družil z doktorjem Zobrom, kar starki ni bilo po volji.

„Kako dolgo še ostanete pri nas?“ ga je ob neki priložnosti zelo mrzlo vprašala. In ko Lisec pravi, da bo vse njegovo delo prav kmalu dovršeno, ona molči: zaradi njegovega bližnjega odhoda ni imela niti ene besede obžalovanja.

## ŠESTNAJSTO POGLAVJE

Lepega dne pride v grad bosonogi desetletni Solarjev sinko, in ker ni bilo pred gradom nikogar, tam pa je leno dremaje pomežikoval silni Sultan, obstane na oglu, se z eno roko potiplje po laseh, drugo dene v hlačni žep in ga je strah, ker „naprej ne ve, nazaj ne sme“. Že je na tem, da bi začel ihteti, kajti solze se že nabirajo v velikih očeh na debelem obrazu pod lasatim čelom, ko priskače iz veže gospodična Lina in ko spozna dečka, veselo vpraša: „Kaj bi rad, Janezek? Pojdi no sem, ne boj se!“

Janezek sname z glave na pol raztrgani klobuček, kakor ga je bila doma mati naučila, in koracà, tresoč se po vsem telesu, ob zidu h gospodični široko kakor raca, s pogledom vedno uprtim v psa.

Gospodična mu pride naproti, s svojo ročico mu pogladi mršave la-

Zasavska SVETA GORA se dviga v bližini Zagorja in nudi prelep razgled na okolico.



se s čela in ponavlja: „Kaj bi pa rad, Janezek?“

„Gospod so rekli, da bi radi, ko bi prišli k njim,“ pove počasi in polglasno boječe, kakor so ga bili naučili.

„Kateri gospod?“

„Naš.“

„A ne jaz. Ni rekel, da naj jaz pridem. Gotovo kdo drug. Ne veš, kdo?“ vprašuje gospodična.

Janezkove informacije pa so bile preč. Ali ga je zapustil spomin ali si ni upal več govoriti, molčal je.

Tako je morala gospodična sama ugibati in iz vsega, kar je Janezek še najbolj potrjeval s kimanjem, je sklepala, da pošilja doktor Zober po Lisca.

Dečka prime za roko in ga vodi ob gradu na zgornji konec. Tam sta bili odprti dve okni. Gospodična poišče droben kamenček in smehljaje se od veselja, kakor da bi kaj prijetnega opravljala, nalahko zaluča kamenček na nevisoko okno.

Takoj se prikaže Liščev obraz med cveticami, ki mu jih je bila že od početka njegovega prihoda tja postavila Senčarica. Ko vidi veselo deklico, zardi in tudi njegov obraz se zjasni.

„Pojdite dol, tale moj Janezek vam ima nekaj važnega povedati od doktorja Zobra,“ ga kliče in v hipu je bil Lisec pri njej na vrtu, kjer sta potem, ko je odšel mali sel, še dolgo govorila. Rada bi zvedela, kaj mu Zober hoče. Pravzaprav pa bi najrajši šla ž njim, ko bi smela, ker je bila sedaj vselej na Liščevi strani, če je zagovarjal proti Senčarjevi starega čudaka, čeprav si ni znala poiskati razlogov.

Nazadnje pa je prišla k njima Senčarica, ki je naredila tako kisel obraz, da je obema zmanjkalo vesele besede in sta se ločila, ona nazaj v grad, on v vas iskat doktorja Zobra.

Doktor Zober je imel med tremi slivami privezано svilnato visečo vravno posteljo in je ležal v njej in kadil tobak iz dolge pipe. Sicer je bil čisto brez dela, niti nobenega branja ni imel. Nad njegovo glavo so bile lepo modro zrele češplje, vablljivo so visele na polnih vejah. Treba bi se mu bilo samo stegniti in pripognil bi si jih bil.

A starcu je bolj dišala pipa, kajti ko je pokadil, se je dvignil, da bi natlačil drugo. Zdaj pride Lisec.

**„to je dokaz,  
da se moja  
oseba v njeni  
glavi še vedno  
opleta,“ je rekel  
doktor Zober**

„Ravno prav, da pridete. Tamle na oknu je tobak, natlačite mi pipo,“ reče prišlecu, „vi ste mladi, moji udje so pa danes nekaj trdi.“

Ta stori po njegovi želji in ležečemu tobak še prižge.

„Sedaj mi pa prinesite moje naočnike iz izbe. Najbrž jih najdete kje na mizi na knjigi. Jaz vas moram enkrat natanko pogledati,“ nadaljuje doktor in Lisec mu stori tudi to, čeprav je bilo čudno motivirano.

Starec natakne očala in gleda nekaj časa Lisca v obraz. Potem spet sname umetne steklene oči in jih vrže v travo, tja, kjer je že ležala njegova kapa.

„Meni se zdi, da ni nobene podobnosti, sicer pa menda ne vem več ali pa nikoli nisem vedel, kakšne oči sem imel. Saj pripoveduje že sveto pismo veliko modrost — če se ne motim, sveti Pavel — da gleda človek v zrcalu obraz svojega rojstva, pa se obrne preč in takoj pozabi, kakšen je.“

Lisec ga začudeno gleda.

„Ne zamerite, da vam nič ne postrežem, čeprav ste povabljeni gost. Izvolite si vzeti stol in sedite, da se nekaj pogovoriva,“ reče Zober.

Lisec stori tako.

„Včeraj sem nekaj slišal, kar me spet jezi,“ začne starec. „Zaradi tega hočem danes z vami drugače govoriti, kot bi, ko bi ne bil slišal, kar sem. Vendar moram še prej vedeti, ali je res ali ni. Včeraj sem bil namreč s kmeti v krčmi. Včasih me še nekoliko veseli zaiti med te ljudi, čeprav mi postanejo tudi zoprni, posebno kadar so pijani in postanejo iz ljudi krave. Govor je bil o vas. In

župan mi je natanko pripovedoval, kako je bilo tačas, ko sta bila prvič v gradu. Povejte mi, ali je res, da vas ni hotela ona vzeti zaradi tega, ker imate oči nekoga. Koga je imenovala? Povejte mi vso stvar, kako je bilo!“

Lisec mu razloži, kolikor se domisli tistega prizora in besedi.

„Blaznost sem ali tja, v vsem je nekaj resnice,“ govori starec kakor sam zase. „To je dokaz, da se moja oseba v njeni glavi še vedno opleta, pa da nisem posebno prijetno sprejet. Ha, ha, ha! Potem naj bi bil jaz prizanesljiv? Čemu naj bi bil jaz boljši kot drugi, ki so krivi? In tako vam bom, ljubi moj prijatelj, dal danes drugačen nasvet, kakor bi vam ga bil včeraj. Razume se, če hočete poslušati moj nasvet.“

„V kateri stvari menite?“ vpraša Lisec.

„Ko bi bili prišli včeraj dopoldne, bi vam — ker sva že nekoč toliko govorila, da vas moram imeti nekoliko rad — menda takole govoril: „Veš kaj, moj mladi znanec in lažni nečak, jaz se sicer za ves svet nič ne brigam, vendar na nekaj še vedno zelo držim, na svojo besedo. Še nikdar je nisem prelomil, kadar sem jo mogel držati. In tako rad vidim, da tudi tisti, s katerimi sem govoril že toliko kakor z vami, držé besedo in moškost, kolikor se pač z močmi moža da. To je posebno lahko, ker je število takih, ki so moji ljudje, majhno. V vsej deželi je poleg vas, s katerim sem se prav slučajno seznanil in s katerim sem tudi prav slučajno morda več govoril, kot je moja navada, samo še eden, s katerim sem sedaj na stara leta o sebi govoril toliko kot z vami, in ta je pošten duhovnik, moj sošolec, nastanjen tri ure preč od tod. Torej, prijatelj, ker ste v tako majhnem številu, storite tako, kakor vas prosim! Bodite možati in pošteni! Če ne, boste imeli opraviti z menoj in videli boste, da zlepa ne dobite brezobzirnejšega človeka, kot sem jaz, kadar hočem biti tak. Jaz sem za vas Rimljan: v togi imam mir ali vojno.“

„Kaj si mislite o meni? Kaj govorite?“ vzplamti Lisec, rdeč od jeze.

„Prav nič zlega. Bodite mirni!“ govori Zober, kakor da bi ne bil prej ničesar rekel.

„A, gospod doktor, vi tako govori-





PTUJ je bil že v rimskih časih pomembno naselje kot postojanka ob vratih v Panonijo.

te, kakor da bi bil jaz storil nekaj nepoštenega, in tega...“

„Še niste,“ mu pade Zober v besedo. „A poslušajte me, če hočete! Če ne, pa amen in razidiva se! Ali — ali!... Torej, kaj sem že rekel? Ja, ko bi bili vi prišli k meni včeraj zjutraj, bi takole govoril: ‚Prijetelj, vi vidite, da stara ženska gori v gradu ni čisto pri pameti. Kar mene zadeva, mi je je sedaj žal, čeprav bi mi je včasih ne bilo. Ne vem, zakaj je sedaj tako. Mislim, da sem oslabeled. To so pa moje stvari. Vendar naj bo tako ali tako, vi, gospod inženir, ste tam moj gost in veste, zakaj ste postali moj nečak. Starka noče, da bi se njena hčerka s kom spoznala v prvi mladosti, zato se vas je od kraja bala. Čisti računi — dobri prijatelji! velja za vas. Vi ste se v dekleta zagledali, torej se je bati kakšne mladostne budalosti, kakor smo jo doživeli tudi mi. Treba vas je svariti, vi niste na pravi poti, zlepa ne boste ničesar dosegli, dajte mir, pustite dekletce!‘“

„Jaz?“ vpraša začudeno Lisec ves v ognju.

Zober se nesramno veselo zasmeye in mirno reče: „Ko bi se vi, gospod Lisec, videli v zrcalu, bi vam vaša rdečica, ki je prav posebne vrste — človeške obraze nekoliko poznam — pričala, da ste v tisto dete v gradu skoraj popolnoma zaljubljeni. O tem že tudi vsi ljudje govoré in vedó. Mogoče, da vi še ne, zato vam pa jaz povem.“

Lisec hoče ugovarjati, a stavec vrže pipo jezno v travo in reče: „Najprej poslušajte, potem storite in govorite, kar hočete! Jaz vam ne

zamerim, če ste še tako zaljubljeni. To je stvar mladosti. Meni je tudi vseeno. Vendar vas bi bil včeraj opominjal in bi vam bil rekel: ‚Dečko, pusti to v gradu! Nimaš nobenega pravega upanja. Škoda za tvoj mir. Rajši delaj in bodi pameten! Mati je neumna, hči nima sama o sebi nič odločati, njen varuh ne bo pred njeno polnoletnostjo ničesar dovolil brez stare. Torej praktično nimaš uspeha. Dolgo na take reči čakati in upati je pa še bolj neumno. To bi vam bil jaz mogel najboljšé dokazati iz svoje skušnje in iz skušnje drugih. Da bi pa igrali malopridneža, uganjali lahkomiselnosti, celó mene postavili na laž, za to ste pa menda vendar prepošten človek, kot morem iz zunanosti soditi. Zato glejte, da odidete kmalu iz grada, tam je za vas in za ono dekletce nevarno. Če še hočete oženiti, glejte, da dobite sebi primerno žensko stvarco, ki bo šla rada za vami, ki ji boste kupili obleke, preden gresta k oltarju, in ki je ne bo nihče nazaj vlekkel; ki vam opere srajco, zašije hlače, juho skuha in, kadar ste otročji, da se ž njo igrate. To je za poštenega moža, ki ne najde denarja v zibeli, popolnoma dovolj. Da bi se pullil, bojeval, trpel, nazadnje bi vas pa še ona sama za nos vodila. — to je nepotrebno in bedasto! Verjemite mi, to ni vredno moža.‘“

„Gospod doktor!“ reče Lisec, a stavec mu tudi ta ugovor zelo osorno preseka in nadaljuje: „Tiho, dokler vam jaz ne povem do konca, jaš ti vrab dušo! Že dvakrat sem vam vendar dovolj glasno rekel, da bi bil

z vami tako govoril, ko bi bili prišli včeraj. Danes je drugače. Kar sem zvedel včeraj in kar ste mi vi danes ponovili, mi kaže, da je bedasto, biti z ženskami pošten. One niso nikoli. Torej: glavo za glavo, zob za zob! Hudiča! Jaz bi vam lahko dokazal, da mi je lahko sedanja lastnica hvaležna, da sem tako ravnal, kakor sem. Ko pa sedaj čujem, da vas je izgnala zaradi mene, vidim, da si me predstavlja drugače. Zato vam dajem danes drugačen nasvet, kot bi ga bil včeraj. Ženske niso za nič drugega, kot da varajo, zato si pa neumen, če ne vračaš enakega z enakim. V kratkem: danes vam dajem drug nasvet, kot bi ga bil dal včeraj. Porabite priložnost, dekletce je precej bogato, če jo hočete imeti, glejte, jaz vam pomagam. Če ne pojde zlepa, pojde z mojo silo.“

Lisec razburjeno vstane in pravi: „Jaz ne potrebujem odslej od vas ničesar, gospod doktor. Vašo ponudbo, ki je popolnoma neosnovana tudi v dejanskem stanju, moram z vso odločnostjo odbiti. Vaše prejšnje besede in vaša sedanja ponudba so zame poniževalne in žaljive. Da boste pa videli, da takih nasvetov ne potrebujem, se imam čast od vas posloviti: v šestih dneh odidem od tod in iz tega boste videli, da ste verjeli praznim govoricam, če imate res za resnico, kar ste govorili. Vsakemu drugemu bi bil dal drug odgovor. Zbogom!“

Lisec odide, Zober gleda smehljaje se za njim in mrmra: „Pošten dečko, a mlad.“

S hitrim korakom meri Lisec pot



proti gradu in o tem, kar mu je Zober po svoje govoril, se mu podé po glavi razne misli.

Zelo je nevoljen.

In, stari je morda nekaj resnice govoril in glas, ki je prišel do njega, ni bil brez vsake resnice. Lisec ne more sam sebi tajiti, da ga zanima podoba grajske deklice bolj kot vsaka druga deklica, ki jo je do sedaj poznal.

Poštenje je zahtevalo od njega in previdnost mu je velevala izvršiti svoj sklep: ta kraj v najkrajšem času zapustiti.

Torej v šestih dneh.

Pri grajskih se ni oglasil tri dni. Podnevi ga niti ni bilo doma. Zlasti se je ogibal priložnosti, da bi se sešel z Lino. In ravno v teh treh dneh, posebno pa v nočeh, je z nekim strahom izprevidel, da je res, kar mu je povedal stari Zober. V navidezno mirne in nedolžne zveze z grajsko hčerjo se je bila v njegovo srce tiho in počasi ukradla ljubezen, ki se je sedaj razplamtela v silno pekočo strast.

Sicer se je bil hitro odločil, da gre preč, da pozabi, da kvečjemu nese s seboj lepo spomin na prijetne ure. Tedaj pa, ko se je bližal čas ločitve, mu je bila muka strašna in ogibanje mu je bilo težavno.

Kakor sto vezi ga je vleklo v njegovo družbo. Sam si je očital nespamet, razlagal si, da pretirava, a vendar je bila trdna volja močnejša kot srce: premagoval se je in ostajal v samoti.

O svojem namenu ni v gradu nikomur pripovedoval. Hotel se je šele poslednji hip hitro posloviti; tako pojde brž in lažje bo zakrivati, kar mu je naenkrat razžarevalo vso dušo.

Od poslednjega pogovora z doktorjem Zobrom ni tudi več iskal tega. Brž mu je postal spet oduren, njegove zadnje besede so se mu zdele nesramne.

## SEDEMNAJSTO POGLAVJE

Bilo je petega dne. Drugi dan je bil določen za odhod. Lisec je delal popoldne doma v svoji sobi. Krasen jesenski dan je bil.

Skoz odprto okno prileti, kakor že dvakrat prej, v njegovo sobo majhen kamenček, pobran zdolaj v pesku in od tam zalučan. Lisec se strese. Kdo je vrgel ta kamenček, ni videl, a slutnja mu je prvi hip to z

gotovostjo povedala. Živa gospodična Lina!

Gre k oknu in ona se mu z vrta proti oknu tako srčno in ljubo smeje!

„Kje pa tičite? Zakaj vas ni več videti? Pridite dol, jaz grem v vinograd po breskve, spremeniti me morate.“

Lisec je imel izgovor na jeziku, čutil je, da mu obraz žari, a ni mogel izustiti nobene besede: umaknil se je od okna, vzel klobuk in šel ven na vrt k njej, kakor mu je ukazala; saj ni mogel drugače.

„Vinograd“ je bilo ime brdu, dobre četrte ure oddaljenemu od grada, a samó ime, kajti videti ni bilo nobene vinske trte; stale so le še posamezne stare breskve, vzrasle iz korenin svojih mater, in dajale ugibati, da je pač morda poskušal nekda kak pražanski posestnik tu saditi vinsko trto, a sta premrzla klima tega kraja in nespametna izbira sorte kmalu njegov trud uničila in je imel kraj le še svoje ime ter so od vinograda ostale samo še podrasle breskve.

Mimo starih orehov je držala po malo razhojeni stezi pot do vinograda. Prav prijeten sprehod po mehkem! In prijeten v družbi lepega, vselega dekleta, ki je brbljala kakor veselo dete in dajala najnevažnejšim rečem velik pomen: kako breskve še niso zrele, a jih je več kot pol pokradenih; pa da naj bi slabi ljudje vsaj čakali, da sadje dozori, in šele potem kradli; pa da imata ona in teta od vsega sadja najrajši breskve, in če jih ne dobi sedaj nekaj, jih ne bo več dobiti; pa da je hotel sinoči iti Matija s puško čakat tatov, a mu ona ni pustila, ker bi se mu puška sprožila in bi tatove zadela, a je vseeno boljše, da vse breskve pokradejo, kakor da bi bil en človek ranjen; in da je znano, kdo so tatovi: to so trije kajžarski sinovi gori nad rebrijo, postopači, ki bodo pa vsi trije soldatje, tako je pravil hlapec Matija; in da so bili tle orehi lani tako polni, da je bil skoraj za vsakim listom sad, letos pa ni nobenega: spomladi so lepo cveteli in drevo se je razzelenilo, pa je neko jasno noč padla slana na zelenje in orehova drevesa so bila ožgana, da je bilo vse črno; da je to spomladi tako žalostno, kakor je cvetje lepo; posebno češnjevo, to je najlepše cvetje.

Duhovit ta razgovor menda ni bil in vendar ga je Lisec poslušal z največjo pozornostjo ter bi le malokoga bolj zanimal. V ustih gospice Line se je vse tako izredno lepo in zanimivo glasilo, da je bil srečen, ne da bi se spraševal in premišljeval, ali sme biti ali ne. In sreča je skopa na besedah. Tako je tudi Lisec molčal in poslušal ter le toliko posegal vmes, da se nitka ljube zgovornosti njegove spremljevalke ni pretrgala.

Breskve so bile nabrane. Mnogo jih itak ni šlo v malo košarico, ki jo je prinesla ona s seboj in ki je ni dala ne prej ne zdaj Liscu, da bi jo nesel.

„Sédite sem! Kako lep razgled!“ In začela mu je imenovati cerkvice, vasi, zaselke, po vrsti, kakor jih je bilo videti po dolini, vse je poznala. Tam, kjer je videti tisti hrib, je Kobiljak, tam je doma ta in ta. A ondi, kjer je videti tisto belo med drevjem, je kapelica sv. Neže, kamor hodijo ljudje na božjo pot. Itd.

„In streha našega doma se tudi vidi. Glejte, naša Marta je zakurila, dim se dviga. Kako lepo! Kajne, da je lepo pri nas? Lepše kot v mestu, ne?“

„Gotovo,“ odgovori Lisec. In ker je moralo biti že danes ali jutri povedano, dostavi: „In prav težko mi bo jutri zapustiti ta kraj.“

„Zakaj zapustiti?“

„Jutri odhajam.“

„Kam?“

„Nazaj v mesto. Tu nimam nič več dela.“

Lina ga pogleda resno-prestrašeno. „Jutri? In kdaj pridete nazaj?“

„Najbrž odidem za vselej, gospodična,“ odgovori Lisec in glas se mu malo trese.

Nastane premolk.

„In vi greste od nas lahko?“ vpraša ona s tihim, oprezujočim glasom.

Lisec ji pogleda v obraz. Njene velike oči so bile vanj vprašujoče uprte in... zdajci sta se v njih zalesketali dve solzi in se spustili navzdol po beli koži.

Njegovo premagovanje je bilo preč! Ljubezen ima svojo brezobzirno moč!

„Ne morem, ljubljena deklica,“ vzklikne on.

bo še



kako diha in niha življenje naših ljudi po zahodni Evropi?

iz  
zdomstva

anglija

Oporoka je v človeškem življenju vedno važna zadeva. Ako je le mogoče, skušamo oporoko rajnega človeka izpolniti. Zato — ne preslišimo duhovne oporoke pokojnega msgr. Kunstlja! Nam Slovincem na Angleškem takole naroča: Vse vas prosim, da se skupno zahvalimo za dar vere, ki smo jo vsa leta ohranili v tujini.

Pomenljivo je, kar nam pok. msgr. Kunstelj naroča in kako je ob zatonu svojega zemeljskega življenja videl in razumel svoje Slovence na Angleškem. Svojski pečat naše slovenske duhovnosti naj bi bil — hvaležnost Bogu! Pokojni župnik pravi: Skupno se zahvalimo — torej — držimo skupaj!

Nekaj take družinske atmosfere smo doživeli tudi pri zadnjem *mašnem srečanju* v Nuneatonu. Ob dobri Pepčini potoci je ta atmosfera še bolj dišala.

Na zadnjo septembrsko nedeljo smo *poromali* skupaj z drugimi narodi v Walsingham in se pridružili tradicionalni procesiji s križi. Molili smo za stiskane brate kristjane po svetu, zlasti za tiste onstran Želez-

ne zavese. Hvala Bogu in Materi božji za to slovensko velikodušnost! Osemurno vožnjo z avtobusom smo izpolnili z molitvijo in s petjem.

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Deset narodnosti je skupaj s škofom dr. Francem Zaunerjem *praznovalo „Izseljensko nedeljo“* v novi cerkvi sv. Antona Padovanskega. Čez 100 Slovencev se je maše udeležilo, 10 jih je bilo v narodnih nošah. Slovenci smo peli „Gospod usmili se“, darovanjsko pesem in tudi drugo berilo je bilo v slovenščini. Na orgle je igral naš organist g. Zore.

Po maši smo se vse narodnosti

*Še vedno se naše misli vračajo k našemu pokojnemu duhovnemu voditelju in velikemu prijatelju — msgr. Ignaciju Kunstlju, čigar dobrohotna roka in besede nam šele sedaj po njegovi smrti vedno bolj živo stopajo pred oči. — Na tej sliki ga vidimo na njegovi zadnji dušnopastirski postaji: pred Domom oнемогlih v Stuttgartu, kjer je hkrati užival svoj zasluženi pokoj.*



Majda Kerec (Asten-Linz) in Karl Neubacher pred poroko.

zbrale v farni dvorani oziroma na dvorišču pred cerkvijo, ki je bilo ozvočeno, k okrepcilu. Vmes se je vsaka narodnost na kratko predstavila z malim nastopom. Začeli smo Slovenci. G. Štefan Baranja je zaigral nekaj narodnih viž, nato je naš cerkveni zbor, obdan od narodnih noš, zapel „Slovansko pesem“ in „Pozidal sem si vinski hram“. Sredi popoldneva smo se zadovoljni vračali na domove.

V zadnjih mesecih smo imeli v naši skupnosti tudi *več bolnikov*. Več kot mesec dni je bil v bolnici g. Ludvik Sadl zaradi bolehanja na želodcu in črevesju. Zaradi išijasa je bil v bolnici tudi g. Viktor Kerec. Pa tudi mladim bolezen ne prizanese. Zaradi kroničnega vnetja v grlu se je morala podvreči operaciji gđč. Majda Zore. Posebno srečo ali budnega angela varuha je imel mladi Ludvik Sadl, ki služi vojaški rok ob češki meji na Spodnjem Avstrijskem. V prometni nesreči je dva njegova tovariša doletela smrt, on je dobil le lahke notranje poškodbe.

SALZBURŠKA

FREILASSING — Vrličeva mama, ki je doma od Sv. Lovrenca v Slo-



venskih goricah, je zaradi bolezni morala iti v bolnišnico. Želimo ji, da bi se čim prej mogla vrniti k svoji družini.

**TENNECK** — Naših ljudi je v Tennecku vedno manj. Nekaj mož, ki so tu delali, se je zadnji čas za stalno vrnilo domov, česar se gotovo družine najbolj vsele. Nekateri bodo kmalu odšli v penzijo.

Ga. Mimica Trstenjak je v bolnišnici v Schwarzachu zaradi težav s hrbtenico. Prav tako je trenutno v bolnišnici v avstrijski Radgoni g. Izidor Novak. Obema želimo dobre ga zdravja.

Če bo šlo vse po sreči, bomo v novembru imeli „Martinovanje“ v Tennecku. Obvestila bodo pravočasno razposlana. Vabljeni so seveda rojaki z vsega solnograškega področja.

**SPITAL OB DRAVI** — Slovenci v Spitalu imajo že vsa leta *cerkveni pevski zbor*, ki ga sedaj vodi g. Ornik. Nastale so pa težave, ker je začel harmonij v cerkvi odpovedovati. Kakor nobeni stvari, tako tudi njemu čas ni prizanesel. Zato je spitalska slovenska skupnost kupila male elektronske orgle, ki spremljajo petje naših pevcev. Prvikrat so se oglasile na prvo oktobrsko nedeljo Bogu v čast, pevcem v oporo, vsem pa v veselje!

Na tretjo septembrsko nedeljo so slovenski Špitalčani poromali k Materi božji na Višarje. G. Vidic je 50 romarjem maševal. Škoda, da so bili vrhovi Julijcev v megli, saj Višarje pridejo res do polnega izraza, če se kopljejo v soncu. Nazaj grede so se ustavili v Trbižu, kjer so imeli popoldne litanije, pa tudi tam, „kjer Bog roko ven molí“.

#### PREDARLSKA

V soboto, 26. sept., in soboto, 3. okt., smo praznovali „nedeljo“, ki je posvečena tujim delavcem, tako imenovano „tujsko nedeljo“ („Ausländer-Sonntag“). Čeprav je določena četrta nedelja v septembru, smo se Slovenci in Hrvatje zbrali k skupnemu bogoslužju že v soboto, 26. sept., zvečer in potem še naslednjo soboto v oktobru.

Namen teh srečanj je, opozoriti domačine, da med njimi živijo delavci z drugačno kulturo in navadami, pa vendar ljudje in bratje, vredni vsega spoštovanja in ljubezni. Geslo letošnje nedelje tujih delavcev je bilo: „Poznan in vendar tuj“. Med kristjani ne bi smelo biti razlike; v Cerkvi ni tujcev, ampak smo vsi bratje in sestre.

*Prvo naše srečanje* je bilo zadnjo soboto v septembru v Frastanzu. Najprej smo imeli skupno mašo, kjer sta izmenoma pela slovenski cerkveni zbor in Hrvatsko kulturno društvo „Tamburica“. Domači župnik je pozdravil vse tuje delavce in jim zaželel, da bi se lepo in domače počutili; domače vernike pa je prosil, da jih sprejmejo kot enakovredne ljudi.

Med mašo je govoril laik-profesor, ki je nakazal nekatere probleme, s katerimi se srečujejo tuji delavci. Opozoril je na novo encikliko papeža Janeza Pavla II., kjer govori o človekovem delu. Posebno se je naslonil na papeževe besede: „da je delo zaradi človeka, ne pa človek zaradi dela“.

Po končanem bogoslužju je bil koncert našega pevskega zbora, Hrvatskega kulturnega društva „Tamburica“ in otroška zbora iz Ludescherberga. V lepi dvorani župniškega centra je vse navzoče pozdravil voditelj referata za tuje delavce škofije Feldkirch g. Peter Herbert. Med gosti je bil tudi predsednik Delavske zbornice za Predarlsko, g. Bertram Jäger.

Naš zbor je zapel nekaj narodnih pesmi; na začetku Prešernovo „Zdravico“. Vsebino pesmi je predstavil v nemškem jeziku g. dr. Röger. Prav tako je zbor „Tamburica“ zaigral nekaj hrvatskih narodnih. Vsi so bili deležni priznanja in zahvale vseh navzočih. Za zaključek smo vsi zapeli predarlsko narodno pesem ob spremljavi „Tamburice“.

Podobno *srečanje* smo imeli tudi v Dornbirnu v cerkvi sv. Martina prvo soboto v oktobru. Tu se srečujemo že več let za „nedeljo tujih delavcev“. Spored je bil približno enak kot prejšnjo soboto v Frastanzu, le da je na koncertu sodelovala skupina „Horngruppe“ iz Götzisa.

Ljudje so bili povsod veseli in za-

dovoljni, da so spoznali delček naše kulture in navade ljudi, s katerimi delajo in živijo, pa so tolikokrat le tujci in neznanci.

Zadnjo nedeljo v septembru imajo Slovenci iz Švice *romanje v Einsiedeln*. Tokrat smo se ga udeležili tudi Slovenci iz Predarlske z dvema avtobusoma. Že nekaj let se tega srečanja udeležujejo Slovenci iz Nemčije in Avstrije. Želja je, da bi to romanje postalo vseslovensko: Slovencev iz domovine in zamejstva.

V nedeljo zjutraj nas je pozdravil dež, pa smo se kljub temu udeležili polnoštevilo romanja. Ob 12.15 je bila sv. maša, ki jo je opravil slovenski metropolit in ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar skupno z duhovniki, ki so se udeležili tega srečanja. Na začetku daritve sta g. nadškofa pozdravila g. pater Fidelis in eden izmed birmancev, ki mu je izročil slovenski „pušeljc“. Tudi predstojnik samostana, kateremu pripada Marijina cerkev, je pozdravil vse slovenske romarje, posebno pa g. nadškofa, ki se prvokrat kot voditelj slovenske Cerkve udeležuje tega srečanja.

Pri pridigi je g. nadškof pozdravil vse rojake in prinesel pozdrave iz domovine. Priporočil je vsem zvestobo veri, narodu in domovini. Slovenci moramo ostati, kjerkoli živimo in delamo. Po pridigi so nekateri prejeli zakrament sv. birme. Po končanem bogoslužju smo šli h kapeli Matere božje, kjer smo odpeli litanije.

Doživeli smo spet košček domačnosti, se srečali s prijatelji in znanci in se vrnili vsak v svoj kraj z občutkom: lepo je bilo!

Hvala vsem, ki ste pomagali pri organizaciji romanja!

Z malo zamude sporočamo, da je 28. maja *nesrečno preminil* g. Štefan Ftičar, star 40 let, doma iz Velike Polane. Bil je priden delavec, tihega in mirnega značaja. Nesreča se je zgodila pri kopanju. Otroci so se igrali z žogo in je padla v vodo. Oče je skočil za njo v vodo in zadel ga je kap. Kljub prizadevanju domačih in znancev ga niso mogli rešiti in je utonil. Šele poklicni po-tapljači so ga potegnili mrtvega iz vode.



Pokopali so ga na domačem pokopališču v Veliki Polani. Zapušča ženo in dva otroke. Ženi in domačim izrekamo iskreno sožalje. Naj počiva v miru!

## belgija

### LIMBURG-LIÈGE

V Lanakenu je umrl g. Jožef Krese, upokojeni rudar, star 84 let, rojen v Trebelnem. Daleč je preživel večino svojih stanovskih tovarišev. Bil je dober delavec, skrben mož in zaveden Slovenec. Rodil se je v zgledni krščanski družini, saj je ena od sestra bila usmiljenka. Rojaki so ga v lepem številu spremljali na zadnji zemeljski poti. Naj počiva v miru. Njegovi ženi, ge. Tončki, izrekamo krščansko sožalje.

Kot žrtev prometne nesreče je umrla ga. Amalija Matko, soproga g. Matija Huber, rojena 1909, v Bučki. Rajna Amalija je bila dobra krščanska mati in zvesta Slovenka. Sina Milana in Franca je lepo naučila slovensko. Navajena je bila zadovoljiti se z malim in razmetavanja ni mogla trpeti. A je bila dobrih rok. Rada je pomagala. Naših prireditev se je rada udeleževala. Rojaki, Poljakinje in domačini so jo v zelo lepem številu spremljali na zadnji zemeljski poti.

Sinovoma g. Milanu in g. Francu ter možu g. Matiji izrekamo krščansko sožalje.

## francija

### PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, poleg Slovenskega doma, Impasse Hoche.

Društvo Slovencev prireja Martinovo srečanje v soboto, 14. novembra. Ob šestih popoldne bo maša, ob sedmih pa se začne srečanje v dvorani Slovenskega doma. Vsi prijazno vabljeni!

V nedeljo, 22. novembra, po maši, bo občni zbor Društva Slovencev, kamor so vabljeni vsi, ki jim je pri srcu naše skupno življenje in naše skupno delo.

Miklavževanje bomo imeli v nedeljo, 6. decembra, po maši.

### MELUN (Seine-et-Marne)

Skupna maša bo v nedeljo, 8. novembra, ob 8.45 v poljski cerkvi v Dammarie. Opozorjamo, da se maša začne ob 8.30. Vabljeni vsi, ki jim je pri srcu naše skupno življenje in naše skupno delo.

### ST. JEAN-DE-BRAYE (Loiret)

12. septembra je po težki bolezni dotrpela gospa Marija Cathelin, rojena Tratnjek, in bila pokopana 14. septembra. Pokojno, ki je bila stara komaj 47 let, so na zadnji poti spremljali številni rojaki in znanci. Cathelinovim in Tratnjekovim izrekamo svoje iskreno sožalje. Za pokojno gospo Marijo smo darovali mašo ob našem srečanju prvo nedeljo v oktobru v Chilleursu.

### LA MACHINE (Nièvre)

K skupni maši se bomo zbrali v nedeljo, 29. novembra, ob 11.45. Vsi prisrčno vabljeni!

### PAS DE CALAIS IN NORD

November je posvečen misli in molitvi našim umrlim, ki so pred nami odšli v večno domovino. Obisk pokopališč in opravilo za pokojne v cerkvi po že ustaljenem redu prejšnjih let.

Zakrament sv. krsta so prejeli v Méricourtu: Julijan Mihael Anton Strzyzewski, Thierry Ciprijan Rihard Nawrocki, Karina Gašparič, Peter David Wallart, Cedvik Mangematin, Celina Mangematin, Alina France Marija Helena Moinet in Virginija Gardin, v Bruay-en Artois pa Mihael Jérôme.

Zakrament sv. zakona so si dali:

6. septembra v Avijonu (v kraju, ki se tako imenuje, ne v letalu) naš dragi organist Andrej Rebolj in Martina Coint; 12. septembra v Billy-Montigny Patrik Franc Lacourt in Dominika Cousin.

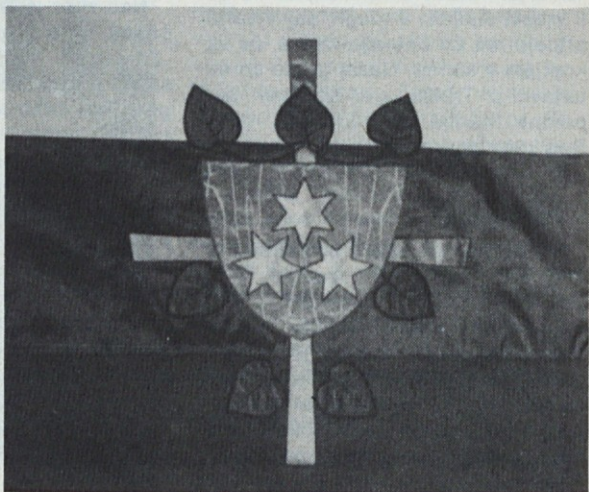
Vsem krščencem in mladoporočencem božje varstvo in naše priščne čestitke.

### TUCQUEGNIEUX-MARINE:

Česar je polno srce, o tem rada usta govore. No, naše misli so še zmeraj pri našem tako zgodaj umrlem Tončku. Še zmeraj dobivamo ustne in pismene izraze sožalja in resničnega sočustvovanja. Bog plačaj vsem! Najlepša hvala posebno še za maše in molitve.

Ker ni drugih posebnih novic, naj napišem par vrstic o izrednem obisku. Potrkala je na vrata neka gospa-neznanka. „Naprej! Sedite, prosim!“ Zakaj pa ne, saj je bila doma tudi moja žena in še sestrična. Kaj kmalu smo zvedeli, da je tuja gospa jehovske vere. „Udarili“ smo se. Jaz: „Kako si upate reči, da ljubitve vsakogar, ko pa niti za rešitev

Grb na slovenski zastavi v Parizu, za katero je napravil načrt pokojni akademski slikar Stane Kregar.





lastne matere ne smete dati kapljice krvi?" Ona: „To je zapisano v apostolskih delih.“ In smo brali: „Ne uživaj mesa in krvi zadušeni živali.“ — Jaz: „Tako torej, vi ste ‚zadušene‘ živali?“

Drugo: „Vi boste enkrat umrli, mi, kar nas je jehovske vere, bomo pa večno živeli in sicer tukaj na zemlji. Imeli bomo raj tukaj.“ Jaz: „Vaša vera je stara okrog 130 let. Ali mi lahko poveste ime in naslov kakega vašega sovornika, ki je toliko star pa ni še umrl?“ Molk ...

Kam vse človek zaide, če se oddalji od prave vere in edine resnice!

J. J.

### VZHODNA LOTARINGIJA

Že dolgo nisem pisal s tako težavo kot danes: Pisalni stroj se je pokvaril, jaz pa sem precej bolan; zadela me je namreč delna srčna kap in sem šele prišel iz bolnišnice, zato pišem počasi.

*Naši pokojni:* Za nedavno umrla Adamičem in Albiani-jem so sledili spet drugi. Dne 12. sept. t. l. je v Merlebachu umrl Albin Pavlič. — Nenadoma je prispelo poročilo, da je v koloniji Cité la Chapelle umrl oče Knapič, ki je že dalj časa bolehal. — Za njim pa nas je zapustila dobra Vipotnikova mati iz Cité Jeanne d'Arc. — V Stiringu je umrl Lech Jarič, za njim pa Pušnikova mati.

Nebeški Oče naj jih sprejme med svoje izvoljene, žalujočim sorodnikom pa naše iskreno sožalje!

V petek, 25. septembra, me je zadela srčna kap. Takoj so me odpeljali v bolnišnico Hochwald. Čez noč in naslednji dan se mi je zdravje nekoliko izboljšalo; prav tako naslednje dni, zato sem smel 1. oktobra zopet domov. — Tu naj se prisrčno zahvalim za številne obiske iz vseh kolonij in za mnoga darila.

V nedeljo, 4. oktobra, sem hvala Bogu mogel zopet maševati v naši kapeli Hospice Ste. Elisabeth.

Iskreno se zahvaljujem tudi vsem duhovnikom za obiske, posebno še bogoslovcu g. Jožku Kaminu ter bolniškemu duhovniku, ki mi je vsak dan prinesel sv. obhajilo.

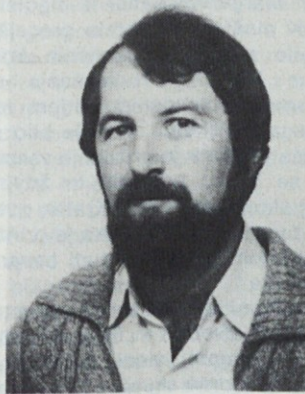
Bolniška oskrba je bila zelo do-

bra, vendar sem se z velikim veseljem vrnil domov, kjer se lahko še bolje odpočijem in si nabere novih moči za dušnopastirsko delo med svojimi dragimi rojaki.

Po kolonijah za sedaj še ni *nobene maše*, pač pa je vsako nedeljo ob 10.30 v Merlebachu. — Tudi domačemu pevskeму zboru še posebno zahvala!

Vaš Stanko

## nemčija



*V jeseni 1981 je prišel za novega slovenskega izseljenskega duhovnika v Porurje g. Janez Pucelj. Takole se nam je predstavil:*

Kaj naj povem o sebi? Veliko ni, ker sem še zelen, kaj posebnega tudi ne. Pa naštejem:

Rojen 3. 2. 1949 v Goriči vasi, komaj kilometer od Ribnice, ki ji je ime „naredila“ sūha ruoba. Oče je delavec, mati doma. Osnovno šolo sem obiskoval v Ribnici in takrat — tako so rekli — sem bil priden fantek. Če je kaj resnice na tem, je bilo samo tedaj in še to le včasih. Gimnazijo sem napravil v Vipavi v malem semenišču. Tam sem bil proti koncu prepričan, da me v bogoslovju ne bo mogoče najti. Pa vendar sem se na jesen 1968 znašel tam. Naslednje leto sem bil v JLA in potem nadaljeval študij. Posvečen sem bil l. 1974. Zadnje študijsko leto sem bil nedeljski pomočnik na Kapitlju v Novem mestu. Večino-

ma sem maševal v Podgradu — župniji, ki tiči v nedrju Gorjancev. Potem sem bil štiri leta kaplan na Brezovici pri Ljubljani. Zanimiv splet dogodkov je bil vzrok, da sem l. 1979 prišel v Dolenjo vas, ki je sosedna moje rojstne ribniške župnije. Zamenjal sem Jožeta Bratkoviča, ki je tedaj odšel med izseljenca na Švedsko. Dve leti sem bil tam župnijski upravitelj in sedaj sem tu. Hvala Bogu!

*Pri njegovem delu mu želimo veliko božjega blagoslova!*

### AUGSBURG — INGOLSTADT

Bolj poredko se oglašamo, zato so naša poročila o delu in prireditvah že nekoliko zastarela. Tokrat se je nabrala kar lepa bera.

Da se slovensko srce rado v pesmi izrazi, nam je znova pokazala izkušnja *pevskega zbora Slovencev* iz Augsburga in Ingolstadta. Velika zahvala gre g. župniku Jožetu Buciku iz Augsburga, ki je vso stvar z velikim trudom in dobršno mero potrpežljivosti in vztrajnosti priključal v življenje. Iz hiše v hišo, od rojaka do rojaka po Augsburgu, vaje z vsakim posebej, če je to bilo potrebno, dajanje poguma, da ima vse to smisel. Po nedeljski maši v Augsburgu še pot v Ingolstadt in potem pevske vaje pozno v noč. Skoraj kot v starih čitalniških časih.

In vendar se je izplačalo. To so pokazali nastopi združenega pevskega zbora iz Augsburga in Ingolstadta. Tako smo sadove tega truda skupaj uživali najprej 10. maja letos v Ingolstadtu. Za *materinski dan* smo pripravili „slovensko mašo“, na kateri nam je lepo prepeval združeni pevski zbor Augsburg-Ingolstadt. Več kot trideset grl mešanega pevskega zbora je prepevalo Mariji in Bogu na čast. Ne gre pozabiti tudi prisrčnega in sproščene nastopa *otroškega zbora*, ki nas je še posebej razvedril. Bil je bogato doživetje.

V nedeljo, 24. maja, smo mašo ponovili v Augsburgu. Solze v očeh marsikaterega rojaka so dokazale, da je šla pesem res do srca in da nam je približala Boga v njegovi neizmerni dobroti.

Tudi *binkoštno srečanje* Sloven-





Mešani pevski in otroški zbor pod vodstvom g. župnika Jožka Bucika navdušeno prepeva pri maši na binkoštnem srečanju v Augsburgu.



Folklorna skupina iz Sel na Koroškem na letošnjem binkoštnem srečanju v Augsburgu

cev južne Nemčije v Augsburgu je vredno omembe. Pričelo se je s slovensko mašo v župnijski cerkvi St. Georg v Gögingenu (Augsburg). Prepeval nam je spet združeni mešani zbor naših rojakov iz Augsburga, Ingolstadta in Münchna. Tokrat so se poznali krepki glasovi münchenskih Slovencev. Okrog oltarja so se zbrali tudi slovenski rojaki iz Sel na Ko-

roškem. Posamezne dele maše sta z veznim tekstom povezovali Sidonija in Margareta Časar iz Ingolstadta. K maši se je zbralo precejšnje število rojakov iz različnih krajev južne Nemčije. Navdušenje nad ubranim in zanosnim petjem združenega pevskega zbora je bilo najboljša pohvala in priznanje vsem, ki so se za to potrudili in žrtvovali svoj skopi prosti čas. Kratek posnetek tega lepega dogodka je prinesla na tretjem programu tudi bavarska televizija.

Po maši smo se zbrali v prostorni župnijski dvorani v „Roncalli-Haus“, kjer je najprej sledil kulturni program folklorne skupine Slovencev iz Sel na Koroškem. Navdušili so nas z lepo ubrano pesmijo in privlačnimi starimi narodnimi plesi. Zatem nam je ansambel „Lojzeta Landekarja“ iz Münchna navdušeno igral za razvedrilo in ples.

Letošnje binkoštno srečanje v Augsburgu nam je pokazalo, da si naši rojaki razen razvedrila in zabave želijo tudi kvalitetnega kulturnega programa in duhovne hrane.

Vsem, ki ste oklevali pridružiti se pevskega zboru in vsem, ki ste ta dan imeli kaj „važnejšega“ ter se tako opravičevali, da vas ni bilo na binkoštno srečanje, je ta zapis dobrohoten izziv in prijazno povabilo za v prihodnje.

Letos sta v Ingolstadt slavila srebrno poroko Jožica in Ferdo Repina. Jubilej smo lepo proslavili najprej z zahvalno mašo v župnijski cerkvi v Pettenhofnu pri Ingolstadt, nato pa s slovesnim kosilom v bližnji gostilni. Slavljencema — čeprav z zamudo — kličemo še na

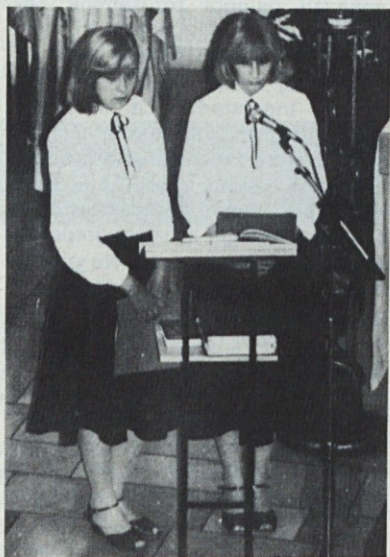
mnoga leta. Naj jima Bog da z istim veseljem slaviti še zlato poroko!

#### STUTT GART-okolica

*Uspela Vinska trgatav.* — Na naši jesenski družabni prireditvi, Vinski trgatvi, ki je bila v nedeljo, 4. oktobra, v Esslingenu, je bil vsak prostorček zaseden. Tudi pri zahvalni službi božji pred družabnim delom prireditve je bilo nad 300 ljudi, saj smo na ta dan praznovali zahvalno nedeljo. Med mašo je krasno prepeval moški zbor „Domači zvon“ iz Stuttgarta pod vodstvom organizatorja Damjana Jejčiča.

*Družabni del srečanja v Neckar-*

Sidonija in Margareta Časar, recitatorki veznega teksta pri maši na materinski dan v Augsburgu



Srebrnoporocenca Jožica in Ferdo Repina iz Ingolstadta





halle je potekal v najlepšem redu. Od začetka do konca je bilo vse veselo. Med prihodom gostov je igral Mladinski ansambel domače in tuje melodije. Mladinci so se pošteno odrezali, kar je potrdil močan aplavz v dvorani. Nastopili so v zasedbi 5 harmonik, 4 kitar in 5 flavt. Ko se je dvorana napolnila, se je pojavil na odru moški zbor „Domači zvon“. Gospodična Anita Podjavoršek, ki je občinstvo pozdravila in napovedala spored, je pevce pozdravila. Bili so tudi prvi na vrsti in so zapeli, da je bilo veselje. To pot so imeli na programu tudi nove pesmi, za kar smo jim še posebej hvaležni.

Kot vedno, smo tudi na tej prireditvi igrali *tombolo*. Med glavnimi dobitki je bilo novo žensko kolo, odličen Kassettenrecorder in pisalni stroj. Vsi torej dobro uporabni predmeti. Dobitkarjem smo iskreno čestitali.

Tudi zabavnih tekmovalnih iger in veselega skupnega petja na prireditvi ni manjkalo. — Tako lahko rečemo, da je letošnja Vinska trgatev dobro uspela. Naj posebej pripomnimo, da so prireditelji tudi letos namenili eno tretjino dohodkov našim misijonarjem po svetu. K tej vsoti bomo dodali tudi cerkveno nabirko, da bo darilo narastlo na okrog 1500.— DM.

*V Sobotni šoli 86 učencev.* — V šolskem letu 1981/82 je do sedaj v naši Sobotni šoli vpisanih 86 slovenskih otrok. Računamo, da se jih bo še nekaj javilo in bomo tako dosegli število preteklega šolskega leta. To velja za našo šolo v Stuttgartu. Na področju gospoda Demšarja je pouk še v Dettingenu in v Urachu. Naše šole so velikega vzgojnega pomena, saj v njih veliko govorimo o spoštovanju do staršev in slovenskih kulturnih izročil.

*Čestitke h krstom:* V Massenbachhausnu Dremelj Jožefu in Ivančki h krstu hčerkice Petre; v Schwieberdingnu Ballmann Silvi in Siegfriedu h krstu sinka Kristijana.

*Še k pogrebu msgr. Kunstlja.* — Med prejšnjimi poročili smo le kratko omenili Slovence iz Pariza, ki so se udeležili pogreba pokojnega msgr. Kunstlja. Zato tukaj prislunimo, kaj je ob odprtem grobu pove-

*Zvon, ki ga je podaril svoji rojstni fari Vodice v Sloveniji naš delavec Janez Blažič iz Sindelfingena, ZRN, na pčti v domovino pred baziliko v Altöttingu.*



dal pokojniku in nam generalni voditelj slovenskih katoličanov v Franciji, gospod Nace Čretnik iz Pariza:

„Ko sem pred 10 dnevi odhajal iz Pariza in sem v naglici vzel s seboj, kar mi je prišlo pod roke, sem vzel tudi kuverto, v kateri si mi, dragi Nace, prinesel enega prvih darov za SDP iz Amerike.

Ko sem pred 5 leti potoval zaradi SDP v Ameriko, si kupil vozni listek in vsoto daroval za dom, na katerega blagoslovitev letos 22. 2. si prišel, čeprav ti ni bilo lahko priti. Naj ti Bog povrne vso pomoč in pozornost. Naj ti povrne tudi lep, svetel zgled, ki si nam ga dal, ko si se tako vneto izgoreval najprej doma, potem med begunci in izseljenci v Italiji, Angliji in širom po svetu. Tvoja sveča je za naše fizične oči

izgorela, za naše duhovne oči pa je zablestela v vsej polnosti in bo blestela naprej.

Vsem in vsakemu si bil vse, ohranil pa si pri tem premočrtno linijo. Ko smo danes iz vseh dežel prihite-li na tvoj pogreb, mislimo tudi na to, da ti ni bilo žal ne denarja, ne časa in te noben zunanji pomislek ni zadržal, da si šel na pogreb pokojnega škofa Rožmana in pok. ministra Kreka.

Nikjer se nisi silil v ospredje, razen tam, kjer se je bilo treba žrtvo-

*G. Nace Čretnik iz Pariza govori na grobu pokojnega msgr. Kunstlja v Stuttgartu dne 11. 8. 1981. Besedilo govora najdete med poročilom iz Stuttgarta.*





vati. In ko si začutil, da fizično delo začenja presegati tvoje moči, si predal delo drugemu, sam pa si se posvetil molitvi in Bogu, v čigar družbi boš odslej spremljal našo pot.

Pozdravljen, Nace, in hvala za luč, ki nam sveti in nam bo svetila!"

Besede hvaležnosti gospoda Čretnika je lepo potrdil tudi venec s cveticami slovenskih barv, ki ga je v imenu Slovencev iz Francije položila na grob gdč. Nadja Gabršček iz Pariza.

## MÜNCHEN

35 nas je šlo od 24. do 28. septembra na *romanje v Lurd*, pa smo se vsi vrnili s tako silnimi vtisi o tem kraju Marijinih prikazovanj, da bi šli takoj še enkrat tja, ko bi nam pustila delo in žep.

Pa naj gremo po vrsti! Le nekaj hipnih posnetkov s tega našega romanja.

Seveda ni bila dvodnevna pot tja,

kakor tudi dvodnevna pot nazaj, brez napora! A vsi smo vedeli, da ne gremo na izlet, ampak na romanje. Tjagrede smo se vozili skozi Stuttgart, Freiburg, pa naprej skozi Francijo do Lyona; tega smo si bežno ogledali in tu prespali. Od Lyona do Lurda se je pot vlekla, pa smo na avtobusu molili in peli Marijine pesmi ter poslušali iz knjige glavne podatke o Lurdu: o prikazovanjih in čudežnih ozdravljenjih.

Čprav utrujeni, smo se udeležili procesije z lučkami vsi in ni nam bilo žal: množica vernikov je naredila mogočen vtis, molitev in petje v različnih jezikih je bilo usmerjeno samo v počastitev Boga.

Sobota je bila namenjena Lurdu. In smo jo pošteno izrabili. Že ob pol sedmih smo imeli mašo pred votlino, kjer smo peli in molili, čeprav nas je hotel dež pri tem motiti. Po maši je bila priložnost za spoved; g. Kavalár iz severne Francije je pomagal spovedovati. Ostalo dopoldne smo kljub močnemu dežju uporabili za ogled hiše, kjer je v

skrajnem uboštvu živela Bernardkina družina. Res, tudi tu si je ostal Bog sam sebi zvest: „ozrl se je na nizkost svoje dekle.“ Popoldne se je zjasnilo. In naš tridelni program (križev pot, procesija z Najsvetejšim, procesija z lučkami) se nam je bogato obrestoval: kar začutili smo bližino božjih skrivnosti. Kljub utrudljivemu dnevu se ni nihče pri- toževal: telesne napore so odtehtala duhovna doživetja.

Pri nedeljski maši v kripi nam je povedal nekaj misli slovenski župnik iz Švedske g. Drolc. A treba je bilo spet na pot, čeprav smo se le težko in neradi ločili od milostnega kraja.

Pot nazaj nas je vodila mimo lepe Azurne obale, skozi Nico in Monako. Noč smo prebili že v Italiji (Arma di Taggia). Zadnji dan pa naprej mimo Genove, Milana, Coma v Lugano v Švici, kjer smo si privezali dušo. Potem skozi predor San Bernardino, kanjon Via Mala, Lichtenstein in naprej v München. Seveda nismo tudi na poti nazaj pozabili na molitev.

Vsi smo se med seboj počutili kakor velika družina, pomagali smo si in si bili v veselje. Nemalo je k uspehu romanja prispeval tudi prijazni, uslužni vozač.

„Drugo leto moramo spet v Lurd,“ je bilo čuti menda od prav vseh naših romarjev ob vrnitvi. Hvala Bogu za njegov blagoslov!

*Življenje naše župnije* poteka po že preizkušanih kolesnicah, čeprav je vedno kaj novega, kaj drugačnega. Nedeljo za nedeljo se zbiramo k maši. Ob sobotah napolni naše župnišče otroški živžav (vsako leto jih je več, ki prihajajo k nam po slovensko in versko vzgojo; letos dobivajo s seboj kot obvezno branje Mavrico in Ognjišče, kakor pač reviji njihovi starostni stopnji odgovarjata). Različne skupine se srečujejo pri tečaju narodnih vezenin, vajah pevskega zbora, pogovorih z ministranti. Ljudje si spet pridno izposojujejo knjige iz naše knjižnice, družine z malimi otroki pa kasete s pesmimi in pripovedkami, njim namenjenimi.

„Že čriček prepeva“ velja tudi za našo vinsko trgateg, ki bo vsakčas tu. O njej pa drugič kaj.



*1 m v premeru je imel balon, ki so ga spustili v zrak na Vnebohod 1981 naši delavci iz Hohenrechberga v ZRN. Veter ga je usmeril proti domovini. S seboj je odnesel želje meseca, kot jih priobčajo zadnje številke „Naše luči“.*





Skupina slovenskih lurških romarjev iz Münchna se je večkrat med potjo „ovekovečila“. Tu je eden takih posnetkov.

## nizozemska

Na praznik Marijinega rojstva, 8. septembra, se je dobra Strmanova mama Marija, rojena Jesenšek, v starosti 79 let, po dolgem trpljenju rodila za večnost.

O rajni Strmanovi materi bi mogli marsikaj lepega povedati. Rodila se je v Šmartnem pri Litiji. Boj za kruh je tudi njo pripeljal na Nizozemsko. Težki časi so v njej našli MOČNO in ODGOVORNO ženo. Bila je dobra mati svojim otrokom, skrbna žena dolga leta bolnemu možu, rajnemu Leopoldu, zavedna Slovenka, marljiva članica naše skupnosti in goreča Marijina častilka.

Dolga leta je zvesto krasila podobo brezjanske Marije Pomagaj v Heerlenu. Bila je ena od tistih, na katere sme človek z vso gotovostjo računati pri vsaki akciji za dobro stvar. In kar je najbolj važno, to

svojo zavzetost in zanesljivost je znala prenesti tudi na svoje otroke.

Pa so se tudi tej dobri ženi nabrala leta in začeli so se javljati znaki ostarelosti. Otroci so ji z vso ljubeznijo lajšali trpljenje, katerega je prenašala vdano. Če kdo, je ona zaslužila, da mislimo nanjo z vso hvaležnostjo in jo skušamo posne-

mati v njeni zvestobi do vsega lepega in plemenitega.

„Zvon“ je vzorni ženi zapel v slovo pretresljivo lepo pesem: „Glejte, kako umira pravični“. Bog in božja Mati naj bosta njeno plačilo. Družini izrekamo krščansko sožalje.

„Zvon“ je konec spetembra *pel slovenske nabožne pesmi* pri službi božji v dekanijski cerkvi v Heerlenu. Holandski verniki so jih nagradili z živahnim ploskanjem.

Slovensko „martinovanje“ v *gemeenschap huis* v Heerlerheide bo v nedeljo, 15. novembra, zvečer. *Pridite! Bo lepo kot vedno.*

Društvo sv. Barbare v Lindenheuvelu je lepo uspelo s svojo vsakoletno „Vinsko trgatvijo“. Mladina je lepo zaplesala v narodni noši in zapela priložnostne pesmi. Ples je kot častni gost otvoril g. Stanko Revinšek, bivši predsednik „Slomška“ v Belgiji. Veseli smo, da je Lindenheuvel še vedno trdno na nogah. Čestitamo!

Pokojna Marija Strman  
iz Heerlena







Zastopniki vseh slovenskih organiziranih skupin na Nizozemskem. Gibalo teh ljudi in ostalih sodelavcev sta čut za odgovornost in ljubezen do naše skupne stvari. V prvi in drugi vrsti stojijo od leve na desno: ga. Ana Svet-Theunissen, „Zvon“ in Folklorna plesna skupina; g. Rudi Garaj, „Zvon“ in „Sv. Barbara“; ga. Štefka Kropivšek, „Škrjanček“; g. Franc Jančič, predsednik „Zvona“ in „Sv. Barbare“; gdč. Handlerjeva, „Zvon“; g. Slavko Strman, vodja „Folklorne“, odbornik „Sv. Barbare“ in član „Zvona“; g. Franc Gril, predsednik „Sv. Barbare“ v Heerlerheide, član „Zvona“; g. Lojze Janežič, „Zvon“; gdč. L. Breza, „Folklorna“; g. Stanko Kropivšek, predsednik „Sv. Barbare“ v Lindenheuvelu; ga. Mici Čebin-Michon, „Folklorna“; g. Ad Hamers, vodja „Škrjančka“ in nadomestni dirigent „Zvona“; ga. Anica Muha, „Škrjanček“ in g. Stanko Reberšek, tajnik „Sv. Barbare“ v Lindenheuvelu.

## švedska

Avgusta je pri naših bogoslužnih srečanjih čutili, da še ta ali oni preživlja svoj dopust. Septembra pa se navadno že zberemo v običajnem številu.

V Göteborgu smo prvo nedeljo v septembru imeli med mašo krst. Ivan in Majda Mlinarič iz Angereda sta prinesla h krstu svojega malega Roberta Danijela.

V Stockholmu od srede maja pa do tretje nedelje v septembru ni slovenske maše. 20. septembra je bila komaj nekaj minut pred 16. uro cerkev še čisto prazna. Zgledalo je, da je oltarno občestvo v poletnih mesecih pozabilo, kje se zbiramo

vsako tretjo nedeljo v mesecu. Točno ob štirih pa so začeli prihajati. Nabralo se nas ni ravno za polno cerkev, a bilo nas je za soliden bogoslužni zbor. Čutili je bilo veselje, da smo zopet skupaj.

Po lepi slovenski navadi smo po maši poklepetali kar zunaj pred cerkvijo. Pomenek smo nadaljevali ob „cerkveni kavi“ in s tem pokazali, da znamo skupaj s švedskim izrazom prevzeti tudi navade, ki so čislane v tej deželi. Kava tu že skoraj obvezno spada k maši. Televizijski napovedovalec je pred kratkim ob poročilu o otvoritvi jesenskih zasedanj v parlamentu povedal, da so tudi švedski poslanci skupaj s kraljem po otvoritvenem bogoslužju složno odšli na cerkevno kavo.

Na romanju v Lurd. — Po vsej pravici naj bi romanje zabeležila

„Francija“, a ker ima to romanje svoj začetek na Švedskem, berete o njem pod njenim naslovom.

Trije iz Göteborga smo zadnji petek v septembru odrinili na odisejado v smeri proti Lurdu: z avtom do Københavna, od tam z letalom do Pariza, od koder smo z vlakom dopotovali do Lurda. Ta ali oni se nam je želel pridružiti, pa se ni mogel, ker je težko v sorazmerno kratkem času dobiti teden dopusta, ali pa so ga zadržali otroci, ki jih meseca septembra že vežejo šolske obveznosti.

Kljub temu, da smo bili samo trije, smo občutili, da smo v množici romarjev iz vseh krajev sveta zastopali Slovence iz Švedske. Veselo smo bili presenečeni, ker so bili ravno tiste dni tam še drugi slovenski romarji, skupini Slovencev iz Münchna in Koroške.

Če pustimo ob strani vsiljivost trgovcev in kič po trgovinah, ki neprijetno bode v oči, prinaša Lurd mnogo nepozabnih doživetij. Je kot oaza sredi nemirnega in razdvojenega sveta. Kraj, kjer cveti bratstvo, porojeno iz molitve in duha.

Med potjo smo premišljevali, ali ne bo kar malo preveč tri dni, ki smo jih določili za Lurd. Ob odhodu pa smo ugotavljali, da bi potrebovali vsaj še kakšen dan, da bi si poleg romanja vzeli tudi nekaj časa za ogled lepe pokrajine pod Pireneji. Lurd nudi več, kot si more človek vnaprej predstavljati. Je kraj duhovne poglobitve, ki terja svoj čas, a tudi kraj naravnih lepot, kjer se da odpočiti; zato nima smisla preveč hiteti od tam.

V tistih dneh se nam je porodila zamisel o štirinajstdnevem bivanju v Lurdu, ki bi ga lahko oskrbeli za vse, ki bi se na Švedskem zanimali za takšen podvig. Najbolj ugoden čas za to bi bil od 19. junija do 3. julija prihodnje leto. Tedaj je v Lurdu nekoliko manj ljudi, vreme pa je takrat navadno lepo in toplo, primerno tudi za izlete v Pireneje z avtobusom, ki bi ga imeli na razpolago.

Če bo dovolj zanimanja, bo zamisel mogoče uresničiti. Vsi, ki vam je predlog všeč, se vsaj do konca novembra javite nemu od slovenskih duhovnikov.



## švica

27. septembra smo Slovenci iz Švice poromali na naše „švicarske Brezje“ — v *Einsiedeln*. Kot prejšnja leta so se nam tudi letos pridružili naši rojaki iz Avstrije in Nemčije v zelo lepem številu, nekaj pa jih je bilo tudi iz Francije. Čeprav je bilo tisto nedeljsko jutro deževno in hladno vreme, nas ni moglo zadržati doma. Doživetje je bilo še toliko globlje in lepše, kajti vzdušje ni bilo izletniško, temveč resnično romarsko. Slovenski značaj romanja pa je prišel od izraza, ker so pod množico dežnikov bile naše slovenske narodne noše kakor pisane rože, posebno še otroške.

Z veliko vnemo smo se pripravljali na to naše trinajsto romanje. Naši otroci-birmanci so vneto prosili Sv. Duha za njegove darove in ob enem nestrpno pričakovali svoje botre in druge sorodnike iz domovine. Vsi skupaj pa smo se veselili prihoda našega nadškofa in metropolita, dr. Alojzija Šuštarja, ki je letos prvič prišel med nas kot nadškof. Ko ga je v cerkvi pozdravil p.

Fidelis, smo vsi dali duška svojemu veselju z navdušenim ploskanjem. Za njim ga je pozdravil tudi domači benediktinski pater Otmar in še eden od otrok-birmancev. Deklica v narodni noši pa mu je izročila slovenski šopek.

Da bi lažje in lepše sodelovali pri sv. daritvi, smo si pred mašo očistili duše v spovedi. Na začetku maše, ki se je začela po dvanajsti uri, je p. Štefan, kapucinski provincial iz Ljubljane, razložil potek maše in birme, ki je bila potem med mašo. V pridigi je nadškof poudaril važen pomen srečanja, ki nas trdneje poveže kot Slovence in vernike. Posebno nam v tujini so taka srečanja potrebna. Med mašo je odmevala naša slovenska ljudska pesem in napolnila mogočno baziliko. Ko smo šli po maši v spovedu k Marijini kapelici in med potjo prepevali lurško pesem, so se nam pridružili še drugi, ki so bili v cerkvi. Sprevod je bil tako dolg, da tisti, ki so bili na koncu, niso slišali, kdaj so duhovniki v kapelici začeli peti litanije Matere božje. Ura se je pomikala že precej čez eno opoldan, pa se še nikomur ni mudilo na kosilo. Še smo prepevali in s pesmijo „Marija, skoz' življenje“ zaključili naše ro-

marsko bogoslužje. V tihi molitvi pa je še marsikdo imel veliko povedati nebeški Materi.

Počasi smo se podali v hotele na kosilo. Na pobudo nekaterih smo rezervirali hotel Kolping, da bi nas lahko bilo vsaj 250 skupaj, pa žal postrežba ni bila takšna, kot je bila načrtovana in bi morala biti. Nekateri so morali predolgo čakati na kosilo, drugi pa so odšli v druge hotele iskat postrežbe. Med kosilom je naš mladinski zborček lepo zapel pozdravno pesem nadškofu.

Prehitro nam je minil čas skupnega bivanja in že so se nekateri odpravljali domov. Za slovo smo še zapeli nadškofu „Mi se imamo radi“. Nekdo je hudomušno nadaljeval „lačni ali žejni, se imamo radi...“ in še „kosilo imamo radi...“ Tako smo premostili mučno čakanje in nevoljo, ki se nas je že lotevala in dobra volja in smeh sta se spet vrnila med nas. — Slovenec pač mora bit' vesel...

Radi bi še enkrat izrekli zahvalo predvsem nadškofu in na svidenje zlasti tistim, od katerih se nismo mogli osebno posloviti. Pa naj njim in vsem te vrstice povedo, da se že sedaj veselimo ponovnega srečanja na našem prihodnjem romanju.

## slovinci ob meji

KOROŠKA — V Tinjah je 22. septembra umrl v 76. letu starosti salezijanski duhovnik prof. Silvo Mihelič. Pokojni duhovnik je med nami najbolj poznan kot voditelj združenih pevskih zborov v Vetrinju in kasneje v Lienzu ter Spittalu ob Dravi. Ko so begunci odšli po svetu, je ostal na Koroškem in zadnja leta upravljal župnijo Tinje. — Novi dom slovenske Sodalitete v Tinjah je 1. oktobra blagoslovil celovski škof dr. Köstner. Nad 100 duhovnikov je v hišni kapeli somaševalo s škofom. Že 20. septembra pa je bil dan odprtih vrat, ko si je bilo mogoče dom ogledati. Gostom je pel moški zbor iz Sveč in ženski oktet iz Obirskega. — Na rožnovensko nedeljo so slovenske koroške žene poromale v Grebinjski kloster. — Tudi slovenska koroška mladina se je udeležila 19. septembra v Stični

srečanja z bratom Rogerjem iz Taizeja. Božjo službo je vodil slovenski metropolit dr. Šuštar. — Ob 90-letnici Posojilnice na Ziljski Bistrici so odprli novo zgradbo, ki jo je blagoslovil župnik Stanko Trap. — Na Rutarjevi domačiji je 6. septembra nenadoma umrl prof. dr. Werner Berg, slikar in umetnik slovenskega Koroškega, star 77 let. Leta 1930 je prišel na Koroško, doma iz Porenja, se naučil slovensko in vzljubil ljudi, med katerimi je živel. — Velikovski župan je spet razburil slovenske duhove in pokazal svojo nestrpnost. Slovenska krščanska kulturna zveza je nameravala prirediti „Revijo mladinskih zborov“ z nad 400 nastopajočimi in je zaprosila za velikovško dvorano. Župan je prošnjo zavrnil, čeprav je pokroviteljstvo prevzel sam minister prosvete dr. Sinowatz.

GORIŠKA — Slovenska duhovnija v Gorici je organizirala romanje v Assisi in v Cascio. Udeležilo se ga je 54 vernikov. — Župnijo Števerjan je prevzel v upravo dr. Kazimir Humar.

V pomoč mu je koprski škof poslal g. Gabriela Vidriha, ki je bil nastavljen tam kot kaplan. — Goriškega romanja na Barbano, ki ga je vodil nadškof Cocolin, se je udeležilo 800 slovenskih vernikov. — V Krminu so odprli nov otroški vrtec za sloven-

# naša luč

prijeten  
gost  
v vsaki  
slovenski  
hiši



ske otroke. Zaenkrat ima dvanajst otrok. — Slovensko katoliško prosvetno društvo „Mirko Filej“ že 30 let deluje med goriškimi Slovenci.

**TRŽAŠKA** — Vodstvo mladinskega pevskega zbora „Vesela pomlad“ je pripravilo od 11. do 15. septembra v Finžgarjevem domu na Opčinah študijske dneve. — Draga 1981, ki je imela prvo zborovanje v Trstu, potem pa na Opčinah, je imela lep uspeh. Poslušalce je zelo navdušila gđc. Katica Cukjati, v Argentini rojena Slovenka, s svojim svežim pričevanjem o problemih slovenske emigracije v Argentini. Dr. Tone Stres, profesor na ljubljanski teološki fakulteti, je govoril o miselnih tokovih, ki se ponujajo slovenskemu človeku. Teološki profesor iz Vidma dr. Marino Qualizza je predaval o problemih Slovenske Benečije in časnikar Viktor Blažič o razvoju, narodni zavesti ter pluralizmu v slovenskem narodu. — Na Opčinah so 13. septembra imeli veličastno Marijansko slavje, ki se je zaključilo z mašo pred cerkvijo, katero je daroval tržaški škof Bellomi. — Društvo slovenskih izobražencev v Trstu je

5. oktobra začelo z rednim delom. Prvi kulturni večer je bil posvečen razpravi o „Dragi 81“.

## slovinci po svetu

**AVSTRALIJA** — Pod geslom „Zapojmo bratje“ se je vršil v Melbournu že sedmič mladinski koncert, na katerem je nastopilo 19 ansamblov in posameznikov. — V Adelaidi so 6. septembra obhajali „Dan očetov“. Mladinski zbor je prepeval pri maši. Po njej so bili očetje postreženi. — Tudi v Kewu (Melbourne) so obhajali dan očetov. Po maši je bil njim v čast otroški nastop. Ob njem so nabrali 131 dolarjev prostovoljnih prispevkov, ki so bili podarjeni Baragovi knjižnici za nakup novih knjig.

**ARGENTINA** — V Buenos Airesu so 30. avgusta obhajali obletnico blagoslovitve zavetišča „Gregorija Rožmana“, v katerem najdejo onemogli in osamljeni rojaki oskrbo. — Na

isto nedeljo so imeli v San Justo družinsko nedeljo z raznimi nastopi in večernim pevskim koncertom. — Ob 100-letnici smrti slovenskih pisateljev Levstika in Jurčiča je Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu pripravila njima posvečen kulturni večer. — V Ramos Mejia so praznovali 20-letnico delovanja „Slomškovega doma“. 20. septembra je bila spominska akademija s kulturnim in športnim programom, kateri je sledila prosta zabava. — V Tucumanu je 14. septembra umrl slovenski duhovnik Janez Urbanč, po rodu iz Leskovca pri Krškem. Duhovnik je postal leta 1940. V Argentini je bil pravi misijonar. — Turistična zimska sezona v Bariločah je bila letos bolj uboga, ker je bila zima suha in skoraj brez snega. Kljub temu so si slovenski rojaki pri državnem prvenstvu v smučskih disciplinah osvojili tudi nekaj prvih mest. — V mesecu septembru so krajevne slovenske mladinske organizacije prirejale „Mladinske dneve“ s športnimi in kulturnimi nastopi. V Slovenski vasi v Lanusu so ga pripravili že tridesetih. — Mladinski odsek „Zedinjene Slovenije“ prireja za srednješolce in visokošolce poseb-

## človeku, ki dela

(nadaljevanje s strani 5)

V možnem sporu med kapitalom in delom se papež poteguje za „pravice delovnega človeka“ (4. del). Nasproti „neposrednemu“ delodajalcu graja stališče največjega možnega dobička. „Posrednega“ delodajalca, to je osebe in ustanove celotnega družbenogospodarskega sistema opozarja na nalogo boja proti brezposelnosti, „ki je v vsakem primeru zlo in lahko postane, če dobi večje mere, resnična družbena beda“. V opreko s skupno gospodarsko skrbjo države postavlja papež „svobodno pobudo posameznikov, neodvisnih skupin, krajevnih obratov in podjetij“; v opreko z narodno organizacijo dela stavi mednarodno sodelovanje.

Če govori s tem v zvezi papež o nadaljnjih pravicah delovnega človeka, o socialnih pravicah, ki mu gredo, o njegovi zahtevi po miru in počitku, o pravicah ustanavljanja sindikatov, utegne biti to v sleherni demokratični deželi Zahodne Evrope samoposebiumevno — četudi bo

papežovo svarilo pred utvarami ob „golem prehodu proizvodjalnih sredstev v državno last“ zbudilo pri francoskih socialistih le malo navdušenja. V komunističnih državah in v deželah tretjega sveta bi pa zvesto upoštevanje papeževe okrožnice prineslo pomembne spremembe.

### POMANJKLJIVOSTI

Kakor so izjave okrožnice vredne upoštevanja, ne kaže zamolčati njihove pomanjkljivosti.

Države treh svetov (industrijskega, komunističnega in sveta v razvoju) iščejo odgovor na tri vprašanja:

● Človeško delo je postalo tako strokovno, da zmore vedno manj ljudi zadovoljiti potrebe celotne družbe. S čim naj se zaposlijo drugi?

● V mnogih deželah je delo tako malo strokovno, da ni mogoče izpolniti življenjsko važnih zahtev. Kako je moč tam potešiti lakoto? Kako je mogoče primerno plačati izdelke slabše kakovosti?

● Okrožnica graja načelo najvišjega dobička. Gospodarsko življenje pa je dalo prednost pred najvišjim dobičkom prodaji. Kaj se bo zgodilo s proizvodi, ki jih nihče ne mara, za katere ni pred podjetji nobenih vrst?

Okrožnica o človeškem delu bi nam naredila z obravnavanjem teh težav veliko uslugo. A katoliške Cerkve ne sestavlja samo papež. Katoličani morajo razmišljati še na prejšnjem.

Heinz J. Fischer

### IZJAVA SLOVENSkih ŠKOFOV

Slovenski škofje so dali na svoji redni seji (22. sep. 81) v Kopru ob tej papeževi okrožnici naslednjo izjavo:

1. Slovenski škofje z veseljem pozdravljamo najnovejšo papežovo okrožnico o delu in delavskem vprašanju. Z njo je poudarjena nenehna skrb Cerkve za delavce, za spoštovanje človekovega dela in človeško razsežnost dela, ki je v cerkvenem nauku vedno navzoča.



na predavanja, ki naj bi mladim olajšala izbiro bodočega poklica. — V Cerkev Marije Pomagaj v glavni slovenski hiši v Buenos Airesu je 27. septembra ponovil novo mašo salezijanski novomašnik g. Valentin Prešeren.

KANADA — Dosedanji slovenski izseljenski duhovnik, lazarist Ivan Plazar, je po petletnem delovanju odšel v Toronto, kjer je prevzel župnijo „Marija Pomagaj“. V Winnipegu pa je prišel g. Franc Letonja, ki je bil dve leti kaplan pri „Mariji Pomagaj“ v Torontu. — Iz zdravstvenih razlogov se je odpovedal župniji „Marija Pomagaj“ v Torontu g. Jože Mejač. Dve leti je upravljal župnijo. Verniki so se poslovili od njega 11. septembra in obenem sprejeli novega župnika g. Plazarja. Prišel je tudi drugi kaplan, g. Ivan Jan, dotlej kaplan pri Mariji Brezmadežni v Novem Torontu. — Ljubljanski nadškof in slovenski metropolit dr. Alojzij Šuštar je bil v Kanadi. Najprej je obiskal sobrata v škofovski službi, pomož. torontskega škofa dr. Alojzija Ambrožiča. Obiskal je obe slovenski župniji v Torontu in župniji v Mont-realu ter Winnipegu. — V Lethbrid-

ge (Alberta) živi okrog 100 Slovencev. Dvakrat na leto jih obišče slovenski duhovnik. Letos so doživeli obisk novomašnika lazarista Batiča.

ZDA — V Cerkvi „Marije Vnebovzete“ v Clevelandu je 19. julija ponovil novomašno slavje g. Jože Tori. Pri slavju so sodelovali tudi člani slovenskega folklornege instituta in „Mladi harmonikarji“. — Nekdanji slovenski dnevnik „Ameriška domovina“, ki izhaja že 83 let, je z avgustom začel izhajati le dvakrat na teden: v torek in petek. Res je, da so cene porasle. Saj so tudi v Evropi. Glavni vzrok bodo menda Slovenci sami, ki se premalo zavedajo, kakšen apostolat za slovenstvo in krščanstvo je ta list vsa leta opravljal. Ali ni naravno, če moraš vse delo dražje plačati, da plačaš tudi časopis, čeprav je postal dražji? — Vseslovensko romanje v juliju v Lomont je letos zelo dobro uspelo. Slovenci so bili prišli iz petih ameriških držav. Tudi po številu jih je bilo več kot navadno. — Slovenski športni klub v Clevelandu je priredil 9. avgusta na Slovenski pristavi svoj športni dan. — Jugoslovanski

turistični urad v New Yorku je sporočil, da po najnovejših določbah ne morejo več dobiti jugoslovanske vize tisti tuji državljani, ki so bili rojeni v Jugoslaviji, na meji ali na letališču. Pač pa jo še naprej lahko dobijo vsi drugi: torej tudi nekdanji gestapovci in fašisti. Ubogi „Helsinki dogovori“! — V Chicagu je 3. julija umrla ga. Helena Remec, rojena Pollak. Njen pokojni mož ing. Vladimir je imel na Duplici tovarno upognjenega pohišstva. Imela sta pet sinov. Sina Jakoba so ubili komunisti med revolucijo. Ga. Helena je bila po vojni več let zaprta. Vsi živeči sinovi Vladimir, Peter, Andrej in Matija žive v ZDA! — Baragov dan so letos organizirali v njegovi škofijski stolnici Marquette 5. in 6. septembra. Dneva se je udeležil tudi slovenski metropolit dr. Šuštar in okrog 500 slovenskih rojakov. Sobotna maša je bila slovenska, maševal je nadškof Šuštar in pet ameriških škofov z 18 slovenskimi duhovniki. Na koru je prepeval čikaški zbor „Slovenska pesem“, nedeljsko bogoslužje pa je vodil detroitski nadškof Szoka. Somaševalo je 5 nadškofov, 19 škofov in 80 duhovnikov.

2. Temelje socialnega nauka Cerkve vsebuje sveto pismo, posebej še evangelij dela, ki ga je oznanjal in živel Jezus Kristus, zato ne more noben socialni nauk Cerkve prinesiti nečesa povsem novega, temveč le razlaga in v konkretnih primerih uporablja božje razodetje v takšni govorici, da jo morejo razumeti sodobniki.

3. Papež se ne opredeljuje za noben vzorec reševanja socialnega vprašanja. Zavrača ideologijo kapitalizma in kolektivizma ter ponuja tretjo pot, ki človeka-delavca dviga na raven resničnega božjega sodelavca pri stvarjenju in odrešenju sveta. Ni večje časti za človeka, kakor če s svojimi umskimi in telesnimi napori pomaga uresničevati božji načrt v zgodovini. Tako izrazito poudarjanje te teološke razsežnosti dela je v resnici nekaj novega s strani cerkvenega učiteljstva.

4. Posebne omembe je vredna papeževa ugotovitev, da dela ne smemo gledati zgolj z vidika njegove proizvodne vrednosti, temveč mora vedno biti v ospredju človek-

delavec, njegova osebnost. Kapitalizem in kolektivizem delata na tem področju podobne napake, ki vodijo v materializem. To pomeni usodno zamenjavo vrednot.

5. Veseli smo poudarka, da delo nikakor ni kazen za greh, kar smo včasih morda preveč poudarjali, pač pa je imenitna služba Bogu v bližnjem. Sicer ne smemo prezreti naporov in bolečin, s katerimi je delo združeno, toda njegova vrednost z vidika ljubezni do bližnjega je gotovo večja od grenkobe znojna.

6. Papež je počastil tudi kmečko delo in delo prizadetih oseb in mu dal dolžno priznanje in spoštovanje. Ob koncu pa se je ozrl na velikonočno skrivnost in osvetlil delo, ki poteka mnogokrat v senci križa, s svetlobo velikonočnega vstajenja. Delavcu kristjanu bi moralo biti to vedno vodilo.

7. V tej okrožnici je prišla močno do izraza papeževa osebnost, iz vsake vrstice je razvidno, da je papež sam živel življenje delavca in zato pozna njegove težave od blizu. Okrožnica ni grajena nekje od zgo-

raj v glavi razumnika, pač pa izhaja iz temelja delovnega človeka. V tem se močno razlikuje od dosedanjih socialnih okrožnic. Papež se zaveda, da ne daje konkretnih navodil, temveč le postavlja cilje, ki jih je treba uresničiti, in svari pred onimi, ki jih moramo v luči krščanske vere zavreči. Konkretno ureditev prepušča strokovnjakom in politikom. Omeniti moramo tudi njegovo veliko poudarjanje delavskih sindikatov, ki nikar ne smejo biti politična stranka.

Ker je okrožnica nekakšen pregled duhovnosti dela, namenjena vsem ljudem dobre volje, jo iz srca pozdravljamo.

**kupujte  
berite  
širite**

**našo luč**



## dragi bralci!

Vsi demokrati na svetu se jasno zavedamo, da mora biti v sredstvih družbenega obveščanja sleherno sporočanje novic v skladu z vso možno resnico.

Kjer so v navadi drugačni načini zadevnega ravnanja, tam pač ne more biti govora o demokraciji. Kako je s tem v sedanji družbi na Poljskem, piše nemška revija Der Spiegel (Hamburg, 21. sept. 81):

„Solidarnost bi rada naredila ‚pismom zaposlenih‘ (po podjetjih na Poljskem) kot izrazu ljudskega gneva, ki pa so dejansko le staro preskušeno sredstvo komunističnega agitpropa, konec.

Namena takšnih kampanj tisti v bazi, ki naj bi bili pismo odposlali, ne poznajo. Omenjeni gnev podnetijo redno oni zgoraj. Aparat CK-ja razpošlje pismo prek okrajev partijskim sekretarjem po podjetjih. Obenem z njim odpošlje besedilo protestnih pism, in sproži se obred, ki je kaj prozoren in ponižujoč.

Na mitingih, sklicanih na kratko roko, se oglasijo k besedi vnaprej izbrani delavci. Ti preberejo vsebino listkov, ki so jih dobili. ‚Spontano‘ predlagajo, naj kolektiv izrazi svojo nevoljo na ta način, da odpošlje pismo. Ko partijski sekretar pismo prebere, ga odobrijo, in ne glede na to, ali so ga sprejeli soglasno ali ne, bo objavljeno v prihodnji številki partijskega glasila.

Ob vsem tem propagandiste komaj moti, da se pogosto ti ‚spontani‘ izrazi ljudske nevolje po nekem čudnem naključju glasijo enako: to bi bilo lahko navsezadnje tudi potrnilo enake ljudske nevolje.“

Lepo Vas pozdravljamo!

Uredniki

## beseda škofov

### IZJAVA JUGOSLOVANSKE ŠKOFOVSKE KONFERENCE

MARIJA BISTRICA, 8. okt. — Danes so jugoslovanski katoliški škofje sklenili tridnevno redno zaseda-

nje in izdali posebno poročilo za tisk, v katerem pravijo: „Škofje so bili znova prisiljeni, da se podrobno bavijo z nezmanjšanim pritiskom obtožb proti Cerkvi in njenim predstavnikom, in so v zvezi s tem izdali enoglasno izjavo za javnost.“ Ta izjava se glasi takole:

Izjava, ki smo jo katoliški škofje dali na letošnjem pomladanskem zasedanju Škofovske konference Jugoslavije, del državnih predstavnikov in družbenopolitičnih delavcev razlaga kot nedopustno, če ne že sovražno vmešavanje Cerkve v politične zadeve države.

Zaradi tega katoliški škofje, zbrani na jesenskem zasedanju Škofovske konference Jugoslavije pri Mariji Bistrici od 6. do 8. oktobra 1981, dajemo naslednjo enoglasno izjavo:

1. Odločno vztrajamo pri izjavi, ki smo jo dali za javnost 30. aprila 1981. Poudarjamo, da se ne ukvarjamo s politiko, kadar opravljamo svoje škofovsko poslanstvo in v imenu evangelija branimo človeka,

### MISLI SLOVENSKEGA ŠKOFA V KANADI O MOLČEČI CERKVI

Eno izmed presenečenj molčeče Cerkve za železno zaveso je število farà, ki zbirajo denar za cerkvene zvonove. Ker sem se privadil deželi, kjer se zvonovi redkokdaj slišijo, sem si mislil, da bi se denar za zvonove lahko uporabil za kaj bolj potrebnega. Ko sem to omenil v poletju 1960 nekemu duhovniku v Sloveniji, me je ta zaskrbljeno vprašal: „Upam, da tega niste pripovedovali ljudem?“ — „Ne, pa vseeno ne vidim v tem smisla.“ Nato mi je razložil, da je novi režim po „osvoboditvi“ leta 1945 napravil, kar je mogel, da bi zadušil glasove cerkvenih zvonov, toda ljudje so z zvonjenjem trmasto nadaljevali: „Zvonovi so izpovedovali njihovo vero.“

V letu 1945 in v letih, ki so sledila, je bil molk vsiljen na vsa področja vere v deželah, ki so jih dobili komunisti pod svojo oblast: ni bilo na razpolago časopisa za katoliške no-

vinarje, in pogosto niso bili tem dostopne revije, knjige in radio. Katoliške organizacije vseh vrst so bile razpuščene, karitativne organizacije so postale državni monopol. Katoliške šole, sirotišnice in bolnice so bile podržavljene. Celó v notranjosti cerkvenih sten se je med duhovniki vohunilo, njihove najbolj nedolžne pripombe so bile namerno ponarejevane. Brezštevilni tisoči, celo milijoni vernikov, moških in žensk, so bili poslani v ječe, koncentracijska taborišča in ubiti. Večina duhovnikov je morala prebiti dolga leta na podlagi različnih izmišljotin v ječah. Mnogo jih je tam umrlo. Mnogo škofov je bilo aretiranih, deportiranih ali so jim na kak drug način preprečili izvrševati njihovo delo. Prav v zadnjem času se je začel med albanskimi katoličani nov val aretacij, ker si še vedno upajo moliti in krščeovati svoje otroke. Tisti, ki na svojih domovih molijo ali jih oblasti zasačijo z rožnimi vencami ali ki nočejo versko literaturo in svete podobe zažgati, so strogo kaznovani.



zlasti še njegovo pravico do neoviranega izpovedovanja vere in pravico „do izrekanja npravne sodbe, kadar to zahtevajo osnovne pravice človekove osebe ali zveličanje duš“ (prim. Izjavo z dne 30. aprila 1981, t. 1. in 2. vaticanski koncil, CS 76).

2. Ob tej priložnosti z žalostjo ugotavljamo, da se mladim vernikom v osemletki, na srednjih in visokih izobraževalnih ustanovah prikazuje marksistični ateizem kot edini znanstveni svetovni nazor, kakor je razvidno tudi iz šolskih učbenikov. Na neznanstven način se razlaga nastanek vere, neobjektivno se prikazuje Kristusova oseba in v večjem delu tudi zgodovina katoliške Cerkve. Takšno razlaganje mladim vernikom vsiljuje sklepanje, da sta vera in Cerkev dejanski zavori znanosti in slehernega napredka, ter vzbuja v njih tesnobni občutek neugodja in manjvrednosti, ker verujejo in so včlanjeni v katoliško Cerkev.

3. Menimo, da je protiustavno, protizakonito in nasprotno osnov-

nim človekovim pravicam, če lahko kateri koli novinar ali javni družbeni delavec brez objektivno utemeljenih razlogov in dokazov napada verske predstavnike in katere koli druge osebe ter jim pripisuje najtežje politične krivde in namene, medtem ko se ti ne morejo na enak način braniti v istih sredstvih javnega obveščanja. Resnicoljubnost, pravičnost in objektivnost pri poučevanju dogodkov, oseb in same Cerkve, so nujne predpostavke pristnega humanizma in pogoji za zgraditev človeških odnosov med ljudmi ter za mirno skupno življenje v svobodi.

4. Na koncu izjavljamo, da smo na temelju evangelija in cerkvenega nauka globoko prepričani, da je razpihovanje sovraštva škodljivo, medtem ko je edina konstruktivna pot do napredka naše družbene skupnosti dialog, ki temelji na resnici, medsebojnem spoštovanju in ljubezni.

Pri Mariji Bistrici, dne 8. oktobra 1981.

Jugoslovanski škofje

Režimi za železno zaveso so storili vse in še storijo vse, kar je v njihovi moči, da bi prisilili Cerkev k popolnemu molku. Prav iz tega razloga govorimo o tej Cerkvi kot o molčeči Cerkvi.

Zasluga, da ni hotela ta Cerkev umreti in da je ostala, gre božji milosti, ki je dala tako elastično moč. Cena za to zvestobo Bogu je bila in je še ogromna.

V zadnjih letih je bila ta molčečnost bolj pogosto kot v preteklosti prekinjena: sedanjí dogodki na Poljskem o tem glasno govorijo.

Kljub temu se je pa v določenem oziru še poglobila:

● V glavnem zato, ker so postala naša ušesa na tej strani železne zavesе gluha. Postala so gluha, ker mi sami nismo imeli sposobnosti ali volje, da bi vzdrževali čut za ogorčenje živ.

● Drugi spet ne vidijo, da je osnova komunističnega nauka ateizem. Ko si predstavljajo, da bi se dalo partijo prepričati, naj loči svoje socialne cilje od ateizma, po-

skušajo obtoževati Cerkev, da noče sodelovati z njimi pri graditvi „novega socialnega reda“.

● Drugi zopet, neinformirani o preteklosti, pogoltnjeo črno-belo verzijo Marksove zgodovine, v kateri je Cerkev vedno označena kot zatiralka.

● Še drugi, ki poznajo stvari in ki so upravičeno ogorčeni zaradi krivic, ki jih delajo ljudem mednarodne družbe in različni nasilni režimi, zapadejo skušnjavi, da gledajo v skrajnem marksizmu zaveznika v svojem boju za socialno pravičnost. Dostikrat čutijo, da „slabše ne more biti!“ A to so trdili tudi Nemci leta 1933 in 1934, ko so glasovali za Hitlerja.

Jasno je, da caristična tiranija in kar je poznano pod imenom „yankee imperializem“, ne moreta soliti pameti ne Stalinu ne Pol Potu...

Ker so komunisti podzavestno zavedajo, da sta njihov sistem in ideologija piškav oreh, ker je bistvo njihove socialne pravičnosti že zdavnaj propadlo, hrepenijo po tem, da bi njihov sistem zunanji svet

## želja meseca,

ki ste nam jo  
sporočili

*ŽELIM, DA BI VENDARLE BILI ŽE PRIZNANI GROBOVI VSEH, KI SO UMRLI MED STALINISTIČNO REVOLUCIJO V SLOVENIJI, TUDI NJENIH NASPROTNIKOV. 36 LET PO KONCU VOJNE BI BIL ŽE ČAS.*

UTEMELJITEV:

● *Splošno prepričanje ljudi je, da naj bo edino čustvo kulturnega človeka do mrtvih — spoštovanje. Grki so to misel izrazili v nesmrtni Sofoklovi dramski upesnitvi Antigoni: Antigona je kljub Kreontovi prepovedi pokopala truplo brata Polinejka. Rimljani so isto misel izrazili z rekom: „O mrtvih naj se govori samó dobro“ (Hilon). Celó španski nedemokrat Franco je dal zgraditi skupen grob za vse, ki so padli v tamkajšnji revoluciji.*

● *Sistemi, ki ne spoštujejo teh splošno sprejetih pravil vsega človeštva, dajejo o samih sebi izredno čudno spričevalo.*

● *Leta 1948 se je s prelo-mom z Moskvo jugoslovanski režim sam oddaljil od stal-nizma: le kaj tako groznega so zagrešili tisti, ki so se od njega oddaljili že leta 1941, da ne smejo imeti priznanih niti grobov?*

sprejel in potrdil. Zato so od našega javnega mnenja mnogo bolj odvisni, kot si to upajo priznati.

Lojze Ambrožič, pomožni škof  
v Torontu, Kanada

SLOVENSKA DRŽAVA, Toronto,  
jul.-avg. 81/1.



# pa še to in ono

## SPOMIN OB ZLATI MAŠI

Antonin Skubic je cistercijanski zlato-  
mašnik. Od leta 1919 živi v stiškem samo-  
stanu, 12 let je bil pripravnik, 50 let du-  
hovnik.



Preizkusil je že tudi arest, kar dvakrat,  
pa v življenju ni še nikomur upognil enega  
samega lasu. Občutil je tudi »raziskovalne  
manevre stiškega samostana«, teh je bilo  
bojda kakšnih 30. Nekoč so postavili na  
hodnik vse menihe, od tod pa se nobeden  
ni hotel premakniti, niti za ceno življenja  
ne. Nekoč so iskali bunker in radijski od-  
dajnik, »raziskovalci« so naleteli nanj. Ni  
niti vedel, kaj to je, kaj šele, da bi pri tem  
imeli menihi kakšno reč.

DRUŽINA, Ljubljana, 20. sep. 81/4.

## PONAREJENA BESEDILA PESMI

Za prvi maj je v Rupi nastopil neki zbor  
iz Slovenije. Na programu je imel tudi nekaj  
partizanskih pesmi. Toda kako me je zbdol-  
lo, ko zapojejo kot »partizansko« tisto  
ljudsko »S planine je privriskal sosedov  
mlajši sin«, oni pa zapojejo »S planine je  
privriskal junaški partizan«.

Po tržaškem radiu sem slišal posnetek z  
revije Primorska poje v Kulturnem domu v  
Trstu. Tam je neki zbor zapel ljudsko »Po  
cesti primaršira«. Namesto junakov so bili  
partizani, kakor da so se partizani borili tu-  
di proti Turkom.

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 18. jun.  
81/1.

## VOS OF JE BILA OROŽJE V REVOLUCIJI

Več kot tisoč še živečih vosovcev bo  
septembra letos proslavilo pomemben jubi-  
lej v zgodovini naših narodov v boju zoper  
okupatorja. Letos mineva 40 let od tedaj,  
ko je bila ustanovljena varnostno-obveščevalna  
služba OF, katero je v imenu CK KPJ  
15. avgusta 1941. leta ustanovil Edvard  
Kardelj. Zbranim na tej proslavi, ki bo v  
Tacnu, bo govoril predsednik CK ZKS Pop-  
pit. (Op. NL: VOS je imela za nalogo likvi-  
dirati tiste Slovence, ki so se med vojno  
uprli stalinistični revoluciji, od katere se je  
leta 1948 oddaljila celó ZKS.)

DELO, Ljubljana, 24. jun. 81/2.

## KAKO UVELJAVLJAMO DOLOČILA STATUTA ZKJ

Pri nas veliko govorimo o odgovornosti v  
družbi in v zvezi komunistov. Pri tem pa  
poudarjamo, da le redko ugotavljamo odgo-  
vornost tudi za večje napake ali nedosled-  
nosti . . . Očitno je tudi, da pogosto terjamo  
odgovornost članov ZK šele tedaj, ko so  
povsem zašli. Tedaj zahtevamo obračun tu-  
di za vse poprejšnje napake. Primeri so ce-  
lo, da naštevajo celó napake, ki so jih ti  
ljudje storili, še preden so bili sprejeti v  
zvezo komunistov. Skorajda praviloma pa  
prizadeti tovariši za nobeno od očitanih nap-  
pak niso bili ne kritizirani ne opomi-  
njani . . . Tudi samokritika ni dovolj razvi-  
ta. Če pa že lahko govorimo o posameznih  
primerih samokritike, potem je pogosto le  
formalna. Ko organizacije obravnavajo delo  
svojih članov, pogosto govore le nasplošno,  
ne načtenjajo konkretne osebne in kolektiv-  
ne odgovornosti.

KOMUNIST, Ljubljana, 26. jun. 81/4.

## AVTOR ZBIRKE »VUNENA VREMENA« NA ZATOŽNI KLOPI

Pred tričlanskim senatom okrožnega so-  
dišča v Beogradu se je začelo sojenje Gojku  
Djogu, avtorju zbirke Vunena vremena, ki  
jo je izdala beogradska Prosveta.

Zbirko so v javnosti ocenili kot izraz sov-  
ražnosti. V obtožnici je rečeno, da je Djogo  
zlonamerno in neresnično prikazal družbe-  
nopolitične razmere v naši državi, ko je z  
očitnim namigovanjem na svojstveni način  
izrazil trditev, da v naši državi ni svobode  
in demokracije, da je nastopil čas brezupa  
in brezdelja, da naša družba nima nikakr-  
šne perspektive, da naš sistem temelji na  
strahovladi ene osebnosti, ki ji je podrejeno  
vse, da nihče ne dela, da vsi samo povelji-  
čujejo to osebnost (mišljen je Tito — op.

NL). Takšna ocena je v obtožnici podkrep-  
ljena s citati in analizo pesmi Svetišče oče-  
ta Crnboga, Balada o cesarjevi glavi, Črni  
dnevi, Ovidij v knjigah, Zver med zvermi in  
Crnbog na Trgu republike.

Djogo se zagovarja, češ da so obtožbe  
neresnične, da gre za zlorabo njegovih ver-  
zov in besed, ki so iztrgani iz celote in po-  
tem spet sestavljeni, in da so vtisi, ki jih  
lahko dajejo pesmi, razloženi kot njegova  
stališča.

DELO, Ljubljana, 3. jul. 81/6.

## ENOTA ZA REPRODUKCIJO

Klinični center Ljubljana, TOZD Gineko-  
loška klinika Ljubljana, Štajmerjeva 3.

## ENOTA ZA REPRODUKCIJO

Ljubljana, Ulica stare pravde 11.

Da se razumemo! Tole je novo ime za  
bivši Inštitut za načrtovanje družine.

DELO, Ljubljana, 12. sep. 81.

## ZAPLETENA POTA ZAPOSLOVANJA

Pri zaposlovanju mladih kadrov, pa tudi  
pri zaposlovanju nasploh, smo priče vedno  
slabšim rezultatom. Po najnovejših podatkih  
je v Jugoslaviji do konca maja iskalo zapo-  
slelitev 810.828 ljudi. Med njimi je bilo naj-  
več nekvalificiranih — več kot 360.000. V  
Sloveniji je bilo brez zaposlitve 11.650 lju-  
di. Po uradnih statističnih podatkih se je  
celotno število ljudi v Jugoslaviji, ki iščejo  
zaposlitev, letos povečalo za 2,2% v pri-  
merjavi z enakim obdobjem lani.

DELO, Ljubljana, 18. sep. 81/2.

## KAJ SI ŽELIJO EVROPEJCI Z VZHODA?

Mnogi vzhodni Evropejci se odpravljajo  
na Zahod in potem pozdravljajo cilj svoje  
poti kot obljubljeni deželo.

Kaj iščejo pri nas? Gotovo večina več  
stvari; a vsi isto, le v različnem sorazmer-  
ju. Kdor se hoče znebiti leninističnega zati-  
ranja in živeti na Zahodu v svobodi, ta si  
obeta tu tudi lažje gmotno življenje — da  
bo več zaslužil, da bo za svoj denar tudi  
nekaj poštenega dobil, da mu ne bo treba  
več stati v vrsti, da mu ne bo treba več do-  
življati pravih pustolovščin, preden bo pri-  
šel neki nadomestni del. In kdor nasprotno  
hrepeni sem zaradi takih prednosti, ga k  
temu spodbuja tudi gotovost, da bo na Za-  
hodu lahko svobodno govoril, vse bral, ho-  
dil v cerkev, ne da bi ga zato zapostavljali,  
in mu ne bo treba pozdravljati marksizma  
in partije kot polboga.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG,  
Frankfurt, 4. sep. 81/1.



# pisma bralcev

## POZDRAVI IZ AVSTRALIJE

Po naključju sem dobila v roke NAŠO LUČ. Bila mi je tako všeč, da se danes naročam nanjo. Še več naročnikov bom poskušala dobiti v Avstraliji zanj.

Všeč mi je Vaš list, ker pišete svobodno: iz njega zveš vse, ne pa samo propagando, kot je to z listi iz domovine. Všeč so mi slike naše prelepe domovine, ki smo jo morali zapustiti.

Ljudje domačega režima nas še tu na petem kontinentu zasledujejo in strahujejo. Vsa društva bi morala delati pod nadzorstvom konzulatov. Nekaj rojakov je res tako naivnih, da jim gredo na limanice.

V. G., Ivanhoe, Avstralija

**N. N., Rutesheim — Obdolžitve Vašega znanca so močne. Ker nimamo nobene možnosti jih preveriti, jih niti v pisnih bralcev ne smemo objaviti.**

## PISMO ZA REŽIMSKO ŠOLO V ZRN

Dobil sem pismo od tukajšnjega jugoslovskega konzulata, češ da moram pošiljati svoja dva otroke v njihov dopolnilni pouk slovenščine. Šel sem se k učiteljici informirat. Govoril sem tudi s starši otrok, ki le-te tja pošiljajo k pouku. Zvedel sem, da učiteljica otroke uči, da moramo Nemce sovražiti. Tudi sem slišal grožnje, da otroke ne bosta sprejeta doma v redno šolo, če ne bosta hodila na režimski tečaj tu v tujini.

Kaj pravite k temu?

N. N., ZRN

## ODGOVOR NAŠE LUČI:

Na prvi del Vašega vprašanja Vam odgovorjamo s sv. Avguštinom: »Pobijajte zmote, ljubite pa tiste, ki se motijo!« Vsak totalitarni sistem, to je tak, ki ne sloni na volji ljudstva, moramo zavračati, ker pač greši proti osnovni človekovi pravici. Nobenega človeka pa ne smemo sovražiti. Seveda je prav, da mladini ne zamolčujemo medvojnih zločinov, pa naj jih je storil kdor koli, vendar pa to ne more in ne sme biti glavna vsebina pouka. Pri pouku naj bi vcepili mlademu rodu predvsem življenjsko usmeritvene in нравne zakone (vero) in pa ljubezen

do slovenske domovine, jezika, zgodovine.

Na drugi del vprašanja Vam lahko postržemo s stavkom iz Našega delavca (Ljubljana, apr. 79): »Obiskovanje dopolnilnega pouka iz slovenskega jezika v tujini ni pogoj za nostrifikacijo (priznanje) spričevala tuje osnovne šole.« Kakršne koli zadevne grožnje je lahko širil kakšen režimski prenapetež — z izjavami uradnih oblasti nimajo te nobene zveze.

## KAJ SE DOGAJA V RAZKRIŽJU?

Tole pismo sem poslal mariborskemu škofu Krambergerju. Vam pošiljam kopijo.

Spoštovani gospod škof!

Sem rojen v razkriški župniji in se zanimam za verske dogodke v njej.

Da je tam še zmeraj takšno versko zapostavljanje s strani župnika Slavička, ne morem razumeti. Kljub temu, da se je tamkajšnje prebivalstvo tudi pri letošnjem štetju jasno izjavilo, da so Slovenci (92%), je župnija še vedno pod zagrebško cerkveno upravo.

Prejšnji mariborski škof Držečnik je dosegel, da so dobili razkriški slovenski verniki enkrat na teden slovensko mašo: ta je zdaj vsako nedeljo ob 9<sup>h</sup>. Ali ne bi Vi nadaljevali tam, kjer je Vašega prednika prekinila smrt? To je, da se na željo večine vernikov že enkrat priključi razkriška župnija mariborski škofiji, kamor tudi narodnostno spada.

Ob obisku domačega kraja sem bil pri tamkajšnji slovenski maši. Ker je bil razkriški župnik na dopustu, ga je zamenjal upokojeni župnik od Sv. Jurija pri Čakovcu. Potrudil se je, kolikor je bilo v njegovi moči, da bi bila to slovenska božja služba. Na žalost je bila pri pridigi samo vsaka tretja ali četrta beseda slovenska. Verniki so mi rekli, da je bil ta duhovnik vsaj bolj prijazen, ker je po maši spregovoril z njimi nekaj besed, župnik pa da zanje nima prijazne besede, ker se pač potegujejo za svoje pravice.

Razkriški verniki bi radi vedeli, kdaj bodo imeli vse verske obrede v slovenščini. Zakaj jim župnik ne da tega, kar jim po naravi pripada? Za te pravice se potegujejo že 45 let. Ali se cerkveno vodstvo zaveda, kam vodi takšno ravnanje mlade ljudi? Ali veste, da je sedaj tam, kjer je bilo pred 20, 30 leti samo verno ljudstvo, največ članov KP v ljutomerski občini?

Iskreno Vas pozdravljam! B. Ž., Belgija

**Op. NAŠE LUČI:** Pismo smo objavili v izvlečku.

# nekaj misli izpod domačih svisli

po Pavlihu

Govornik: „... na pot, na kateri ni rešitve.“ Glas iz ljudstva: „Rešitev za koga?“

**MOJE ROKE SO ČISTE: KRADEM SAMO PRALNI PRAŠEK.**

Še pet, šest tihih podražitev, pa bomo začeli kričati.

**SKLENIMO, DA ZA SAMOUMEVNE STVARI NE BOMO SPREJEMALI SKLEPOV. SKLEP JE SPREJET.**

Sinoči sem srečal onemoglo frazo, kako je z mercedesom hitela v bazo.

**OD NAŠEGA DELA ŽIVI, NA NAŠEM HRBTU JAHA. ČE GA LE MALO OPOMNIMO, NAM S PARTIJSKO KNJIŽICO MAHA.**

„Narod si bo pisal sodbo sam,“ je rekel Ivan Cankar. Delovno ljudstvo pa pridno vlaga tožbe na sodišču združenega dela.

**DEVALVACIJA, STABILIZACIJA, PODRAŽITEV, KORUPCIJA, INFLACIJA — pa pravijo, da pri nas na vodilnih položajih ni skoraj nobene ženske!**

**KOT PATRIOTI SMO LAHKO ZADOVOLJNI: IMAMO ENO NAJDRAŽJIH DRŽAV NA SVETU.**

Nič ni tako drago, da ne bi moglo biti še dražje.

**POZNAM PLODOVITEGA PISATELJA, KI ŽE MESEC DNI NI IZDAL NOBENE KNJIGE. BRALCI SO MU ZA TO NJEGOVO NESEBIČNO DEJANJE OD SRCA HVALEŽNI.**

Služimo narodu, toda za velik denar.

**ŠKRIPANJE DRŽAVNEGA APARATA NI MOGOČE PRIKRITI Z IGRANJEM DRŽAVNE HIMNE.**

Kaj se razburjate, če je kava draga! Pomirite se s kamelicami, ki so še dražje!

**KOLIKOR VIŠJI JE STOLČEK, TOLIKO TEŽJE JE STOPITI Z NJEGA.**



# mali oglasi

● **PREVAJALSKA PISARNA** v Münchnu uradno uredi prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč; pouk nemščine in slovenščine: Dipl. filolog JOSEPH ARECH, 8000 München 45, Sitalisstr. 71 b (U-Bahn 6, postaja Freimann), telefon (089) 32 68 13.

● Potujete v RIM? Dobrodošli v hotelu BLEED, Via S. Croce in Gerusalemme 40, 00185 Roma, tel. (06) 777 102. Na razpolago so Vam komfortne sobe s kopalnico, klimatičnimi napravami in

radiom, lastni parkirni prostor in restavracija v alpskem slogu. Zagotovljeno Vam je prijetno občutje med slovenskim osebjem. Lastnik: Vinko Levstik.

● **Dragi rojaki!** Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 - 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

● **STEREO-AVTORADIO** s kaseto samo DM 80.—; otroške JEANS-HLAČE že od DM 5.— naprej! Za ostale predmete zahtevajte naš prospekt oziroma cenik! — JODE KG, Marsstraße 15, D-8000 München 2, BRD.

## POSLUŠAJTE SLOVENSKE RADIJSKE ODDAJE V DEMOKRACIJI!

### RADIO KÖLN

Vsak dan od 15.30 do 16.00. Ob nedeljah tudi od 9.00 do 9.35. Vedno na kratkih valovih (41 m; 49 m).

Na sporedu so dnevne novice, politične razlage, pogovori, zanimivosti iz kulture in gospodarskega življenja, občasno duhovne misli.

Poleg tega imajo Slovenci v ZR Nemčiji možnost, da pošljejo prek kölnskega radia domov voščila, pozdrave in glasbo po želji. Naslov: Radio Deutsche Welle (Südeuropa-Redaktion), Postfach 100444, D-5000 Köln 1, BRD.

### RADIO VATIKAN

Vsak dan ob 19.00, na kratkih valovih (31,10 m; 41,38 m; 48,47 m) in srednjem valu (196 m).

### RADIO LONDON

Vsak dan od 12.00 do 12.15, na kratkih valovih (16 m; 19 m; 25 m).

In od 19.00 do 19.30, na kratkih valovih (31 m; 41 m; 49 m).

Ob nedeljah od 16.30 do 17.00, na kratkih valovih (19 m; 25 m; 31 m).

## V SLEHERNI SLOVENSKE KNJIŽNICI MORAJO BITI TELE KNJIGE:

V ROGU LEŽIMO POBITI (Tomaž Kovač)

TEHARJE SO TLAKOVANE Z NAŠO KRVJO (Matjaž Klepec)

Izjave svobodnjakov, ki so se med vojno v Sloveniji uprli stalinistični revoluciji, pa so jih Angleži po izdaji poslali domov.

LJUDJE POD BIČEM (Karel Mauser)

Roman o dveh ljubečih se ljudeh, ki se prebijata skozi stalinistično revolucijo v Sloveniji od 1941 do 1945.

NESMISEL IN SMISEL (Ljubo Sirc)

Pričevanje bivšega partizana o ječah OZNE takoj po vojni.

Vse te knjige lahko naročite na naslovu: MOHORJEVA KNJIGARNA, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt.

## preberite !

**PREVODE DOKUMENTOV**, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

**ZA CERKVENO POROKO** potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

**NA VSEH URADIH**, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

**MALE OGLASE** sprejema uredništvo »Naše luči« do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih oglasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih pošt-nih kuponih pristojbino za dvoje pisem za tujino.



Dva kmeta sta se srečala v mestu.

»Slišal sem, da je pri tebi gorelo.«

»Pssst! Šele jutri.«

o

Škot se je odpravljal zvečer po zdravila za težko bolno ženo. Preden je odšel, ji je rekel s solznimi očmi: »Če boš morala umreti, preden se vrnem, ne pozabi ugasniti luči!«

o

Starejša zakonca gledata plesne pare, pa pravi on: »Čudno, da dobi-jo vedno največji idioti najlepše ženske.«

Žena ga objame in vzdihne: »O ti prilizovalec moj!«

o

Gost je stopil iz bara v hotelsko predverje. Vratarju zakliče: »Kaj dvigalo ne dela?«

»O, ja! A vi ste stopili v telefonsko celico.«

o

»Preden sem prišel k vam,« pripoveduje bolnik zdravniku, »sem bil pri padarju.«

»Tako? In kakšno neumnost vam je svetoval?«

»Naj grem k vam.«

o

»Hočete sobo s tekočo vodo?« vpraša vratar novega gosta.

»Čemu? Saj nisem riba.«

o

»To bi še šlo,« toži bolnik psihiatru, »da sanjam po angleško. Na živce mi gre pa to, da se pojavljajo italijanski podpisi.«

o

»Moja tašča je pred petnajstimi dnevi umrla. Ne boš verjel, kako sem se prestrašil, ko se je zgrudila: mislil sem že, da gre samó za navadno omedlevico.«

o

»Pravijo, da tobak slabi spomin,« pravi gostitelj gostu po kosilu.

»Dvomim. Jaz se na primer še vedno dobro spominjam, da ste mi zadnjo pot ponudili takoj po kosilu cigaro.«

o

V vasi je stal tale razglas: TISTI, KI TISTEGA, KI JE DESKO, KI POT, KI VODI PROTI JEZERU, KAŽE, VZEL, PRIJAVI, BO PREJEL VISOKO NAGRADO.

## če se držite preresno, ste smešni

Nezaželeni ženin očetu svoje izbranke: »Pa menda vendar ne boste sreče svoje edine hčerke poteptali z nogami?«

»Ne, upam, da boste odšli sami.«

o

Župnik je v nedeljo povedal, da bo prihodnjo nedeljo govoril o laži in naj zato vsi preberejo 18. poglavje iz evangelija sv. Marka.

Ko vpraša drugo nedeljo s prižnice, kdo je naročeno poglavje prebral, so vsi dignili roko.

»No, vidite,« je rekel, »kako nujno je spregovoriti o laži: evangelij sv. Marka ima samo 16 poglavij.«

o

Žena možu na samotnem otočku po brodomu: »Miha, frak pa rajši sleci, drugače te bodo imeli za pingvina.«

## smeh iz YU

Ismet-Ico Volfjevica: Mejniki



»Ali se ukvarjate s športom?« vpraša zdravnik bolnika.

»Ne.«

»Nujno je, da se začnete z njim ukvarjati.«

»In ko bi vam odgovoril, da se, kaj bi mi tedaj nasvetovali?«

»Da se nehajte.«

o

Hči se je hotela posvetovati z mamo glede ženina.

»Veš kaj,« ji je odgovorila ona, »o tem se rajši pomeni z očetom: on se je poročil bolj pametno kot jaz.«

o

»Včeraj sem hotela k zdravniku, pa sem se tako slabo počutila, da sem rajši ostala doma.«

o

Žena možu: »Iz oči ti berem, kaj zdajle misliš.«

»Oprosti!«

o

»Boštjan mi je rekel, da sem neumna gos.«

»Nič ne maraj: vse gosi so neumne.«

o

»Pes, ki ste mi ga včeraj prodali, ni za nobeno rabo.«

»Kako to?«

»Ponoči je tako močno lajal, da nismo slišali tatu.«

o

Mož in žena sta se prepirala. Na koncu je žena vsa izčrpana rekla: »Ko bi se le ne bila poročila s teboj!«

»No, takšne ste ženske: šele sedaj, ko je že zdavnaj prepozno, sem se ti zasmilil.«



## SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

### ANGLIJA

Ludvik Rot, 62 Offley Road, London S. W. 9. (Tel. 01-735-6655).

### AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 8356).

P. Jožef Lampret, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

P. Janko Bohak OFM, Canisianum, 6020 Innsbruck. (Tel. 0522 - 22959).

P. Stanko Rijavec CMF, 1080 Wien, Bennog. 21. (Tel. 0222 - 43 98 554).

Slovenski socialni urad, Seitzerg. 5/II, 1010 Wien I. (Tel. 0222 - 63 25 07).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

### BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 011 - 76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

### FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. 1 - 361 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. 1 - 253 64 43).

Stanislav Kavalar, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz.

Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe, 57800 Freyming-Merlebach.

Franjo Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 - 56 66 01).

### NEMČIJA

Dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schuberrstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Anton Štekl, 1 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus.

(Tel. 030 - 785 30 91 do 93).

Ivan Ifko, 43 Essen 12, Bausemshorst 2. (Tel. 0201 - 34 40 45).

Janez Pucelj, 42 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 0611 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 7 75 25).

Dr. Franc Felc, 798 Ravensburg, Raueneeggstr. 13. (Tel. 0751 - 2 20 00).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3 1/2. (Tel. 0841 - 3 44 74).

Jože Bucik, 89 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 9 79 13).

P. Janez Sodja, 8 München 80, Röntgenstr. 5. (Tel. 089 - 98 19 90).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Marijan Bečan, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

### NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 011 - 76 22 01).

### ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

Jože Bratkovič, Falkenbergsgatan 4, 302 33 Halmstad. (Tel. 035 - 13 38 66).

### ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. Urad: 01 - 301 31 32. Zasebno: 01 - 301 44 15).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).